

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 23. OKTOBRA 1975

ŠTEVILKA: 42. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SZ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

SLOVENSKE ŽELEZARNE V ZADNJEM TROMESEČJU STARTAJO NA 800.000 TON SUROVEGA JEKLA

Tricetrt leta je za nami in samo trije meseci nam še ostanejo do obračuna, da bomo videli, kako smo izvršili letošnji proizvodnji in gospodarski načrt. Zaenkrat smo še v zavidljivem položaju in nas recesija, ki vlada v železarski proizvodnji v zahodnem svetu še ni prizadela. Drugod izdajajo priporočila za omejevanje proizvodnje, mi pa imamo akcijski program, da bi dosegli čim večjo proizvodnjo oziroma izdelali čim več jekla, več kot znaša letni načrt. Sem in tja sicer nastajajo tržni viški, ki so bolj odraz neuravnane uvoza, kot presežka proizvodnih zmogljivosti, predvsem kar zadeva osnovno vejo proizvodnje železarn.

S proizvodni predelave in finalizacije je drugače. Recesija v gradbeništvu v deželah evropske gospodarske skupnosti, kriza v proizvodnji avtomobilov zaradi višjih cen nafte in splošno zastajanje proizvodnje v kovinsko-predelovalni industriji, so vnesli nemir na svetovnem trgu, kar se odraža tudi na naših možnostih izvoza. Takšno stanje pogojuje tudi spremembe pri povpraševanju na domačem trgu in tako nastajajo težave z možnostjo prodaje in zasedbe kapacitet za nekatere naše proizvode.

Ukrepi za zniževanje uvoza so nas na nekaterih področjih prizadeli vendar upamo, da je najhujše za nami. Prizadevanje in doseženi uspehi v povečanju izvoza ter boljše oskrba domačega trga s proizvodi črne metalurgije, s čimer so se zmanjšale potrebe po uvozu, sta pripomogla, da smo v SOZD Slovenske železarn dosegli predpisano mejo, to je 120 odstotkov lanskega izvoza.

Doseženi proizvodni rezultati v mesecu septembru niso na pričakovanem nivoju, so pa boljši kot v mesecu avgustu.

V proizvodnji surovega železa to sicer ne drži, ker je bila za skoraj 700 ton manjša kot v avgustu, skupni

mesecni načrt pa je izvršen s 101 odstotkom. Plavžarji na Jesenicah so izvršili načrt s 102 odstotka in še

naprej popravljajo svoj zbirni rezultat. V železarni Store so imeli večje in manjše okvare, tako, da so izgubili nad 310 ton proizvodnje in izvršili mesečni načrt s 97 odstotki.

Skupen zaostanek ob koncu meseca septembra znaša 5.010 ton. Da bi dosegli letni načrt, bi morala v naslednjih treh mesecih znašati mesečna proizvodnja surovega železa 18.420 ton. To je celo nekaj več, kot je bila dosežena lani meseca septembra, ki je znašala 18.359 ton in neko-

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZBOLJŠEVALNI PREDLOG IZ ADMINISTRACIJE

Pri nas v Železarni izvedejo avtorji tehničnih inovacij letno od 50 do 60 izboljševalnih predlogov, ki izkazujejo pomembne koristi in prihranke pri porabi surovin, skrajšanju delovnega časa, mehanizaciji ali modernizaciji proizvodnje, odpravljanju težkega fizičnega dela in podobno.

Iz kartoteke iznajditeljev, novatorjev in racionalizatorjev je razvidno, da se v Železarni vključuje vedno večje število neposrednih pro-

izvajalcev, energetikov in vzdrževalcev. Na žalost pa zelo redko zasledimo med njimi administrativne

(Nadaljevanje na 2. strani)

Človek in jeklo (Foto Lojze Mulič) – strešna konstrukcija nove hladne valjarne

SAMOUPRAVNO DOGOVORJENE CENE IN EKONOMSKI ODNOSI MED TOZD

Organizacija novih oblik samoupravljanja temelji na spremenjenih ekonomskih odnosih, ti pa so povezani z uvajanjem novih kategorij, ki te odnose opredeljujejo. V seriji člankov bomo obdelali posamezne ekonomske kategorije in probleme, ki se v zvezi z njimi pojavljajo. Kot prvo bomo skušali razložiti pojem notranjih prodajnih cen in možnosti pri njihovem določanju. Izbira notranjih prodajnih cen je namreč odločilne važnosti za ugotovitev višine doseženega dohodka posameznih TOZD.

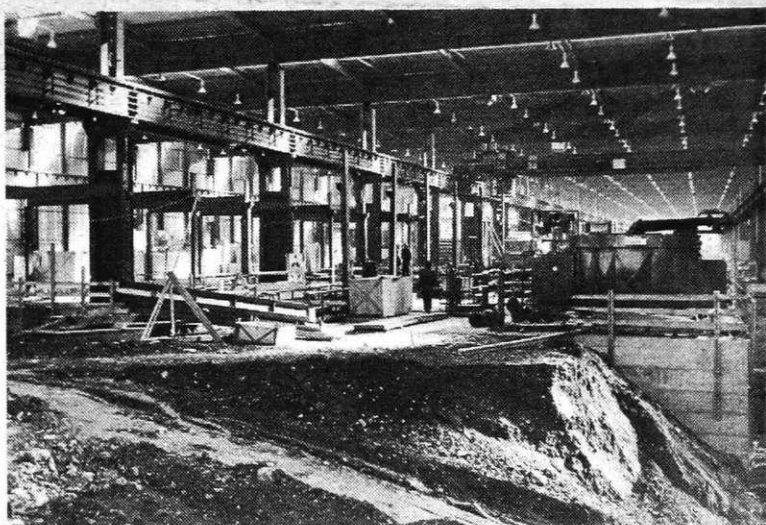
Opredelimo najprej pojem cene. Cena je denarni izraz vrednosti blaga. Z njo se ugotavljajo in izražajo rezultati dela vsake TOZD, svojo potrditev pa doseže šele v tržni menjavi. V nekaterih organizacijah združenega dela, kakršna je tudi Železarna, tehnologija pogojuje zaporednost proizvodnega procesa. Posamezne TOZD predstavljajo sicer delovne celote, vendar njihov rezultat dela ne pride na tržišče in postane šele v nadaljevanju tega procesa končni proizvod, ki se realizira na trgu. Zaradi tega začetne in vmesne TOZD v celoti ne nastopajo na zunanem tržišču pač pa kot prodajalec svojih izdelkov oziroma storitev naslednjih TOZD. Končni dohodek, ustvarjen na tržišču, je rezultat dela vseh TOZD. Zato ima vsaka udeležena TOZD pravico do relativno enakega dohodka za enak re-

zultat dela. Instrument za delitev na trgu doseženega dohodka, so notranje prodajne cene. Po teh cenah TOZD prodajajo svoje izdelke in storitve drugim TOZD v okviru OZD.

V zvezi z notranjimi prodajnimi cenami osnutek zakona o združenem delu določa:

45. člen: Prihodek ustvarjen preko delovne organizacije, ki je rezultat skupnega dela delavcev več TOZD, se obračunava po cenah in na način, ki je določen v samoupravnem sporazumu.

S samoupravnim sporazumom se določijo cene, ki se uporabljajo kot merila, po katerih se razporeja prihodek od proizvodov in storitev, ki je rezultat skupnega dela več TOZD in po katerih se ugotavlja delež TOZD v stroških in riziku iz poslovanja preko delovne organizacije.

Z GRADBIŠČA HLADNE VALJARNE

Z napredovanjem gradnje in montaže naprav v hladni valjarni poteka istočasno mnogo aktivnosti, ki niso vidne na zunaj.

Pomembna dejavnost poteka na področju izobraževanja. V septembru se je v ZDA pri firmi Armco mudila skupina tehnologov iz raziskovalnega oddelka, elektro jeklarne, vroče valjarne in delno iz hladne valjarne. Praksa je trajala dva tedna. V tem času so si tovarši, ki so bili na praksi, imeli priliko ogledati, kako je organizirana proizvodnja in kako potekajo procesi izdelave in predelave jekla za katerega ima železarna Jesenice odkupljen Know-How... Obisk je bil zelo uspešen in od strani Armco odlično organiziran. Prihodnji obisk pri Armco je predviden po novem letu. Čas obiska je odvisen, kdaj bo Armco začel zopet proizvajati s polno kapaciteto dinamo jekla v Zanesvillu.

V novembru mesecu je pri firmi Bizerba v Zahodni Nemčiji organizirano šolanje za vzdrževanje tehtnic. Tečaj bo trajal en teden. Imamo možnost, da pošljemo na tečaj dve osebi.

Poleg prakse v tujini pa se bodo v novembru začeli tudi tečaji za proizvodne delavce na Jesenicah. Tečaj bo organiziral železarski izobraževalni center s pomočjo kadrovskega sektorja. Predavatelji na tečajih bodo domači strokovnjaki. Tudi vzdrževalci začnajo s strokovnim usposabljanjem. Njihov način šolanja bo nekoliko drugačen od proizvodnih delavcev. Organiziran bo namreč v manjših krožkih na delovnih mestih.

V mesecu decembru potuje na Poljsko v Huto Lenina pri Krakawu skupina osmih praktikantov za valjanje na Sendzimir ogrodju, za luženje in za vzdrževanje.

Istočasno z izobraževanjem je mnogo naporov vloženih v kadrovanje potrebnih delavcev za proizvodnjo in vzdrževanje. Delo na tem področju ne poteka tako kot je predvideno po programu. Posebno kritična je sedaj situacija pri vzdrževalcih, ki bi morali že biti prisotni pri montaži, ki se je že začela.

PRED SEJAMI VSEH TREH ZBOROV OBČINSKE SKUPŠČINE

Prihodni teden se bodo na ločenih sejah sestali vsi trije zbori občinske skupščine Jesenice. Trinajsto sejo družbenopolitičnega zbora sklicuje predsednik Teodor Kreuzer v torek, 28. oktobra, medtem ko predsednika Boris Bregant in Franc Žerjav, sklicujeta 12. sejo zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti v sredo, 29. oktobra. Poleg potrjevanja zapisnikov zadnjih sej, poročila o izvršenih sklepih in delegatskih vprašanj, bodo na sejah vseh treh zborov obravnavali naslednja vprašanja:

O ENOLETNEM DELU IZVRŠNEGA SVETA

Na prvi seji delegatsko oblikovane občinske skupščine, 26. aprila 1974, je bil izvoljen izvršni svet kot novi izvršni organ občinske skupščine. Le-ta je po določilih občinskega sta-

tuta odgovoren občinski skupščini v okviru pravic in dolžnosti občine za stanje na vseh področjih družbenega življenja, za izvajanje politike in izvrševanje zakonov, odlokov in drugih splošnih aktov, kakor tudi za delo občinskih upravnih organov. Vse to opravlja na podlagi in v okviru ustave, občinskega statuta, zakonov, odlokov in drugih splošnih aktov občinske skupščine. Izvršni organ pa ni samo v tem smislu, da bi skrbel le za izvrševanje politike in splošnih aktov oziroma družbenega plana občinske skupščine. Njegova izvršilna funkcija se praktično prične že takrat, ko nastopa kot predlagatelj raznih odlokov in drugih splošnih aktov, s katerimi se konstituirajo nova pravna razmerja,

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

POMEMBNA PRIDOBITEV V LETU TILL

Nov samoupravni sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah, ki so ga 30. septembra potrdili delegati delavskega sveta sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarn v Ljubljani, je brez dvoma velika in izredna pridobitev za iznajditelje, novatorje, racionalizatorje in avtorje malih, toda potrebnih in koristnih obratnih izboljšav. To je nedvomno tudi pomemben prispevek v prizadevanjih za poživitev te dejavnosti v letu tehničnih inovacij in zaščite industrijske lastnine, TILL 75. To ni samo velika pridobitev za avtorje inventivne dejavnosti, temveč ima nov samoupravni sporazum tudi velik pomen za poživitev tehnične inventivne dejavnosti v vsem našem gospodarstvu.

Služba za tehnično inventivno dejavnost pri sektorju za ekonomiko in organizacijo v naši železarni, je že leta 1972 začela najtesnejše stike z enakovrednimi službami v železarni Ravne in Store, pozneje pa še z enakimi služba-

mi v ostalih organizacijah združenega dela, ki so priključene sestavljeni organizaciji združenega dela Slovenske železarn (Žična Celje, Tovil Ljubljana, Veriga Lesce, Plamen Kropa in Me-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Bub-

nu so
ču za
a, po-
sta jo
z Kra-

porar
Ger-
lić 2,

oboto
a eki-
to pa
žič in
časa
a tudi
so pr-
proti-
nato
tudi
Ber-
in ni
mož-
račali
načini
nato
i do-
ujoča
časlu
li vse
n, ko
i, do-
dobili

prvi
v za-
jamo
i bilo
skata
ce, in
jenje
200,00
imela
n so-
ovala.
gre-
i, bili
trovk
poraz.
LCRL
dva-

jo v
ekipo
tok

ulji se
lauciti
esnič-
i. Pre-
ozno.
z po-
prime-

čisto
ga te-
rega
in s
ku te
panju
ra in
pre-
nega

tečih
janje
rajši.
bilo
kako
lekaj
prvič
ska-
oteg-
bilo

(je)

SAMOUUPRAVNO DOGOVORJENE CENE ...

(Nadaljevanje s 1. str.)

Na enajsti seji konference Zveze komunistov Železarne, so komunisti poleg razprave o dosedanjih prizadevanjih pri uresničevanju nove samoupravne organiziranosti v Železarni, pomembno pozornost namenili obravnavi izpolnjevanja programa varčevanja in gospodarjenja v Železarni. Poleg tega, da so zadovoljili komuniste v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skupnosti Skupne službe, da se morajo na vseh nivojih prizadevati, da se dosežejo cilji družbenoekonomske politike za leto 1975 oziroma za izpolnjevanje družbenega plana, programov varčevanja in drugih sprejetih obvez, so kot ključni nalogi sprejeli:

— Doseči ali se približati v vseh obratih predvidenemu letnemu programu v kvalitativnem asortimentu, kar v tem obdobju pomeni predvsem izvršitev zaostalih naročil;

— V zadnjih treh mesecih doseči v Železarni čez 100.000 ton blagovne proizvodnje.

Poglejmo kakšni so izgledi oziroma kašne planske obveze čakajo posamezne temeljne organizacije združenega dela oziroma posamezne obrate v zadnjih treh mesecih letošnjega leta.

V temeljni organizaciji združenega dela TALILNICE, jim do letnega plana preostane v zadnjih treh mesecih še 186.718 ton proizvodnje, oziroma na plavžu 43.274 ton grodlja, v martinarni 94.867 ton surovega jekla, v elektro jeklarni 43.319 ton jekla, v livarni 401 ton odlitkov in v šamotarni 4.857 ton opek in mas. Če to prenesemo na obratovalne dneve v zadnjih treh mesecih, bi za izpolnitev plana morali doseči dnevno proizvodnjo: 468 ton grodlja, 1.040 ton SM jekla, 516 ton elektro jekla, 134 ton odlitkov in 1.620 ton opek in mas.

Plavžarji bi morali delati približno toliko kolikor so v mesecu februarju, ko so dosegli poprečno dnevno proizvodnjo 460 ton. Martinarji, ki nekoliko zaostajajo za planom, bi se morali zavzemati da dosežejo to dnevno količino, da bi se čim bolj približali planskim obveznostim. Tako poprečje so letos že dosegli v mesecu aprilu. Elektrojeklarji so v devetih mesecih za 3.681 ton nad planom in smo pripravljeni, da bodo delali deset šarž dnevno, kar je bilo tudi polletno poprečje. S tem bi elektrojeklarji pomagali zmanjšati zaostanek martinarni, ki je nastal v začetku leta, ko ni bilo na voljo dovolj vložka in zaradi slabe vzdržnosti peči.

Poleg teh količinskih obvez bi se plavžarji morali še naprej prizadevati za čim manjšo porabo koksa na tono grodlja. Jeklarji bi se v svojih prizadevanjih morali potruditi, da čim bolj dosledno izpolnjujejo naročila valjarn in da bi se pri valjanju lahko dosegel čim boljši izplen. Poraba elektrod v elektro jeklarni je za 0,6 kg pri toni večja, kakor je bila lani. Kaj pomenijo prizadevanja za zmanjšanje porabe elektrod naj ilustrira podatek, da je današnja cena elektrod 3.260 din za tono, ali z drugimi besedami ena elektroda stane 18.000 din!, ali skoraj dva milijona starih dinarjev. Livarji bodo svoja prizadevanja morali usmeriti v to, da kvaliteto izdelkov oziroma odlijejo zahtevno naročilo — pesto gonilnika za turbino. Letošnji cilj sodelavcev v šamotarni pa bi moral biti, da ponovno začno izdelovati boljše ponvično opeko, tako, kakršno so izdelovali v letih 1972 in 1973.

Tudi sodelavci v temeljni organizaciji združenega dela VALJARNE, bodo svoje napore v zadnjem tromesečju morali usmeriti v to, da skušajo doseči z letnim družbenim planom predvideno skupno in gotovo proizvodnjo. V zadnjih treh mesecih jim ostane za dosego plana še 223.316 ton skupne in 76.884 gotove proizvodnje. Tako bi v valjarni bluming morali doseči 118.348 ton skupne in 5.725 gotove proizvodnje, v valjarni štekel 43.090 skupne in 30.568 gotove, v valjarni žice 33.314 ton skupne in 15.438 gotove, v valjarni 2400 23.627 skupne in 23.895 gotove in v valjarni profilov 4.937 ton skupne in 1.258 ton gotove proizvodnje.

Naloga, da se dosežejo te količine ne bo lahka, predvsem v valjarni bluming, v kateri te dni poteka štiridnevni remont in v valjarni žice, ki je zaradi težav v poletnih mesecih, za nekaj čez 3.000 ton zaostala za planom. Vendar pa bi bilo mogoče z dobrim delom tudi v teh dveh obratih, če ne že popolnoma doseči, pa se vsaj čim bolj približati planskim obveznostim.

Posebna naloga te temeljne organizacije združenega dela je v zvezi z obvezo, do konca leta izdelati v Železarni 100.000 ton gotove oziroma blagovne proizvodnje. Od te količine namreč odpade na TOZD Valjarne okrog 61.000 ton ali poprečno 20.330 ton na mesec. To količino bo s solidnim delom in ob ustreznem stanju naročil mogoče doseči. Seveda pa bodo napor delavcev v tej

LETO MORAMO SKLENITI S KAR NAJBOLJŠIMI PROIZVODNIMI IN POSLOVNIMI USPEHI

temeljni organizaciji poleg tega, da bi v zastavljenih ciljih uspeli, morali veljati tudi ostalim nalogam sprejetim s planom varčevanja — doseganje planiranih izplnov, zastojev, porabe goriv in podobno.

V temeljni organizaciji HLADNA PREDELAVA jim do uresničitve letnega družbenega plana manjka še 44.720 ton skupne in 39.770 ton gotove proizvodnje. Z ozirom na to, da se v obratih po veliki dopustniški in bolezenski odsotnosti pogoji normalizirajo, bodo nedvomno te obveze tudi dosegli. Ker ni izgledov, da bi v inozemstvu nabavili 3.640 ton žice, tuja predelava ni zajeta oziroma se podatki nanašajo na čisto lastno proizvodnjo.

Tako bi za dosego družbenega plana morali v zadnjih treh mesecih doseči v hladni valjarni 8.013 ton skupne, ali dnevno 121,4 tone in 5.438 gotove proizvodnje ali 82,4 tone dnevno. V tem obratu so izgledi, da znatno presežejo blagovno proizvodnjo oziroma da dosežejo v zadnjih treh mesecih 7.738 ton ali 117 ton dnevno. V žičarni jim manjka do plana še 21.410 ton ali 324,4 tone dnevno skupne in brez tuje predelave 13.290 ton oziroma dnevno 201,4 tone gotove proizvodnje. Ker že doslej znatno zaostajajo za planskimi obvezami, se bodo morali čim bolj prizadevati, da ta izpad do konca leta kar najbolj ublažijo. V profilarni morajo za dosego družbenega plana do konca leta proizvesti 6.262 ton ali 94,9 ton dnevno skupne proizvodnje in 3.691 ton ali 55,9 ton dnevno gotove proizvodnje. Ker so v dosedanjih devetih mesecih znatno nad planom, bodo nedvomno svoje planske obveznosti tudi pomembno presegli, čeprav v zadnjem času za profile manjka naročil. Obratu podbojarna manjka za dosego letnega plana skupna proizvodnja 2.554 ton, kar pomeni, da bi morali dnevno proizvesti 38,7 ton, za dosego blagovne proizvodnje pa 2.554 ton. Zaradi izredno velikega zaostanka v prvih devetih mesecih, ki je pogojen tako z notranjimi kot zunanji težavami in omejitve proizvodnje na eno izmeno, je seveda to nedosegljivo. Za dosego letnega družbenega plana skupne proizvodnje morajo v jeklovleku v zadnjih treh mesecih doseči 3.294 ton proizvodnje ali dnevno 50 ton, kar pomeni tudi za gotovo proizvodnjo. Zaradi izredno dobrega dela tega obrata v devetih mesecih, v katerih so presegli planske obveze za 12 %, upravičeno pričakujemo, da bodo tudi svoje tri-mesečne obveznosti pomembno presegli. V elektroodnem obratu morajo v zadnjih treh mesecih doseči 4.288 ton skupne in 4.306 gotove proizvodnje, oziroma 65 ton dnevno skupne in 65,2 kg blagovne, da dosežejo svoje planske obveze. Dobro delo obrata v zadnjih mesecih je tudi jamstvo, da bodo to dosegli. V žebjarni bi morali do konca leta doseči 4.426 ton ali 67 ton dnevno skupne proizvodnje oziroma gotove proizvodnje. Zaradi planskega zaostanka v prvih devetih mesecih za skoraj deset odstotkov bo to težko dosegljivo, vendar pa bi morali vsa prizadevanja usmeriti v to, da čim bolj zmanjšajo planski zaostanek.

Seveda pa tako kot v ostalih TOZD, tudi delavce v TOZD Hladna predelava obvezuje program varčevanja, ki so ga sprejeli, namreč tudi te smotre in naloge maksimalno dosegati.

Razumljivo, da je in mora biti delo temeljne organizacije VZDRŽEVA-NJE, ENERGIJA IN TRANSPORT usmerjeno v to, da se dosežejo navedene planske obveze, predvsem pa, da se do konca leta doseže obveza — 100.000 ton gotove proizvodnje. Vsi delavci na področnem vzdrževanju se bodo morali še posebej truditi, da bi v vseh obratih zmanjšali zastoje in jim s tem omogočili, da dosežejo svoje planske obveze. V TOZD VET so si zadali že nalogo, da bodo z njihove strani zagotovili obratovanje v martinarni s petimi pečmi in da bodo Lectromelt električno peč usposobili, da bo lahko vzdržala forsiran tempo proizvodnje do konca leta. Z zagotovitvijo normalnega ogrevanja v vseh obratih, bodo morali omogočiti dobre delovne pogoje, kar bo nedvomno vplivalo tudi na dobre proizvodne rezultate. Vsi energetski mediji obratujejo z veliko sigurnostjo in njihova realna prognoza je, da bodo tako obratovali tudi v prihodnjih mesecih. Posebna prizadevanja čakajo v tem obdobju tudi delavce na transportu, ko se je povečala dinamika dovoza surovin za zimsko zalogo. Povečan obseg dela pa nikakor ne sme ovirati normalnega transporta med obrati.

Celoten zapis lahko sklenemo z eno samo mislijo in ugotovitvijo, da so delavci naše delovne skupnosti že nekajkrat dokazali, še posebno pa v istem obdobju lani, da sprejete obveze sprejemajo zelo resno in da bodo tako resno vzeli tudi letošnji zaključni juriš na plan.

ali sestavljene organizacije združenega dela, se prihodki obračunavajo po cenah, ki se dosega na trgu, če je njihova denarno izražena vrednost tržno določljiva.

Če denarno izražena vrednost proizvodov in storitev iz prvega odstavka tega člena ni tržno določljiva, se doseženi prihodki obračunavajo po cenah, ki se za podobne proizvode in storitve dosega na trgu. S samoupravnim sporazumom se lahko predvidijo odmiki od cen iz prvega in drugega odstavka tega člena. S takšnim ugotavljanjem cen TOZD v okviru delovne organizacije združenega dela ali sestavljene organizacije združenega dela glede pridobivanja dohodka ne smejo biti postavljene v neenakopraven položaj.

Glede na osnutek tega zakona so možnosti za izbiro notranjih prodajnih cen naslednje:

1. Tržna prodajna cena
2. Lastna cena
- brez ostanka dohodka
- z ostankom dohodka
3. Samoupravno dogovorjena cena.

Kako bi se odražala izbira ene ali druge cene v našem bodočem poslovanju, analiziramo na naslednjih primerih:

1. Posamezne TOZD prodajajo svoje izdelke na zunanem tržišču, hkrati pa tudi naslednjim TOZD. Proizvod je isti, zato je tudi ista prodajna cena. Pri večini valjarskih izdelkov in izdelkov hladne predelave tržne cene po ceniku obstajajo, zato se lahko uporabijo tudi kot notranje prodajne cene. Slabost uporabe tržnih cen je, da te niso znane za vse proizvode, poleg tega pa nekateri lastne cene bistveno odstopajo od tržnih cen. Zaradi neenakomernega razvoja obratov, bi nekateri obrati ob štartu težko prenesli tržne pogoje.

2. Kot notranje prodajne cene pa lahko uporabljamo tudi lastne cene in to brez ostanka dohodka, kar sploh ni sprejemljivo, ali z dodanim ostankom dohodka. V drugem primeru jih oblikujemo na ta način, da v tehnološkem zaporedju povečujemo vsaki temeljni organizaciji združenega dela njeno normalno lastno ceno za delež, ki ji pripada v pričakovanem skupnem finančnem rezultatu. To pomeni, da povečana lastna cena prve TOZD predstavlja materialne stroške v drugi TOZD, povečana lastna cena druge TOZD materialne stroške v tretji TOZD, itd. Po istem kriteriju bi bile interne prodajne cene določene tudi za zadnjo TOZD, ki svoje proizvode prodaja na zunanem tržišču. S tem bo nastala razlika med veljavno prodajno in priznano interno ceno zadnje TOZD.

Izbira na osnovi lastnih cen pa ne deluje stimulativno na zniževanje stroškov, zato je upravičljiva le v začetni fazi.

3. Zaradi naštetih pomanjkljivosti pri izbiri tako tržne kot lastne cene za obračun notranje prodaje bo v našem primeru potrebno postaviti samoupravno dogovorjene cene, ki bi upoštevale tržno in lastno ceno ter pripadajoči ostanek dohodka in vodile k približno enakemu ostanku dohodka na vložena sredstva in delo. Samoupravno dogovorjena cena popravi efekte trga, hkrati pa upošteva tudi lastno ceno.

S samoupravnimi dogovorjenimi cenami bomo skušali doseči princip enakega ostanka dohodka na enaka

GOSTJE IZ VALJEVA V ŽIC

Dijaki šolskega centra za tehnično izobraževanje iz pobratenega mesta Valjeva so bili, 17. in 18. oktobra gostje železarskega izobraževalnega centra Jesenice. Po predhodno izdelanem programu, si je 92 dijakov, ki jih je spremljalo pet njihovih predavateljev, prvi dan ogledalo našo železarno in obrat Iskre na Blejski Dobravi. Zvečer pa so si zastopniki ŽIC in predavatelji v prijateljskem kramljanju izmenjali izkušnje o delu na posameznih solah.

Drugi dan je bil namenjen ogledu znamenitosti in lepot Gorenjske v spremstvu članov ŽIC. Najprej so si ogledali rojstno hišo dr. Franceta Prešerna v Vrbi in Markovo cerkev. Na poti v Begunje so se ustavili na pokopališču na Breznici in ob grobu sekretarja SKOJ Dragoljuba Milovanovića, počastili njegov spomin. Istočasno so si ogledali tudi spomenik čebelarja Jansa. V Begunjah je bil ogled muzeja talcev in skupnega pokopališča ustrljenih talcev na vrtu graščine.

Po kosilu so z zanimanjem občudovali lepote Bleda in Bohinja in mogočnega slapa Savice. Zvečer so se na družabnem večeru sestali gostje iz Valjeva, predavatelji in nekaj učencev iz ŽIC, da se pobiže spoznajo in navežejo še tesnejše stike. Ob stisku rok smo si vsi želeli — kmalu nasvidenje.

vložena sredstva in delo. Zaradi specifičnosti naše proizvodnje pa se bodo pri tem pojavljali posamezni problemi.

Eden od takih problemov so cene vmesnih izdelkov, ki služijo kot vložek različnim TOZD. Npr. TVT izvaljan na šteklu se lahko prodaja kot

trak, nareže in prodaja kot pločevina, prevajala v HVT ali oblikuje v profil. Ti končni izdelki pa imajo dokaj različne prodajne cene in ustvarjajo različno visok ostanek dohodka.

Na poenostavljen način in s približnimi številkami je to prikazano v naslednji razpredelnici:

Proizvod	Cena vložka	Stroški predel. + izplen	Lastna cena	Prodaj. cena	Razlika
TVT za prodajo			6.000	6.000	
TVT predelan v U profil	6.000	1.100	7.100	7.000	- 100
TVT predelan v HVT	6.000	2.900	8.900	9.900	+ 1.000
TVT razrezan v pločevino	6.000	1.200	7.200	7.800	+ 600

Groba primerjava kaže, da je ostanek dohodka različen glede na posamezen končni izdelek. Vloženo delo, zajeto v stroških predelave (OD, amortizacija) s tem ni pravilno nagrajeno.

V primeru, da skušamo poiskati rešitev v različnih cenah TVT za prodajo različnim TOZD naletimo na tehnični problem šifrant, ki vsebuje le eno šifro za vsak izdelek. To bi pomenilo razširitev že tako obširnega šifrant. Poleg tega pa bi TOZD prodajalke verjetno težile k čim večji prodaji tistim temeljnim organizacijam združenega dela, ki bi prinesle višjo ceno.

Druga možnost se nam pojavlja v formiranju povprečne cene posa-

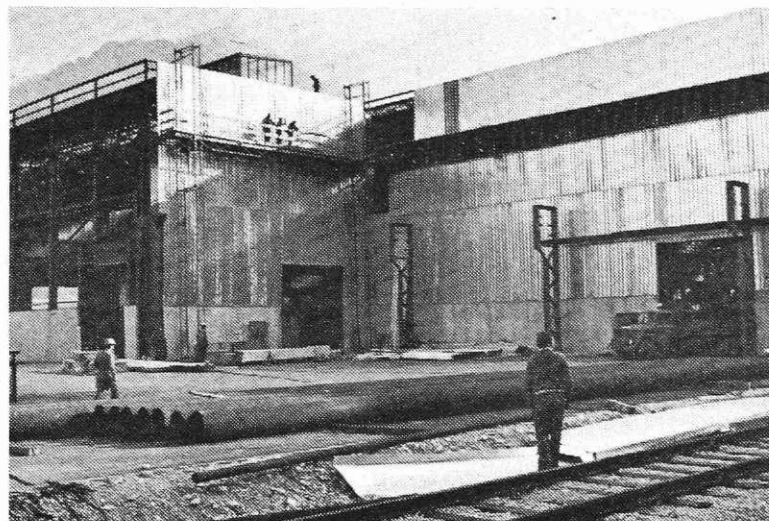
meznega izdelka, enake za vse TOZD. Znotraj vsake TOZD bi bili izdelki lahko pozitivni ali negativni, kar bi se delno izravnavalo. V kolikor se negativni in pozitivni efekti ne bi kompenzirali, bi se v začetni fazi reševalo s solidarnostnim skladom.

Članek skuša osvetliti enega od problemov, ki se pojavljajo z novimi ekonomskimi odnosi in reorganizacijo Železarne. V njem smo analizirali različne možnosti formiranja notranjih prodajnih cen. Pri tem se nismo spuščali v druge probleme, kot so spremembe zunanjih prodajnih in nabavnih cen, izvozne cene itd., ker bodo obravnavani v prihodnjih številkah Železarja.

INFORMACIJA ZA DELEGATE

V sredo, 29. oktobra bo 12. seja zbora združenega dela skupščine občine Jesenice. V posebnem sestavku v kratkih povzetkih obravnavamo vprašanja, ki so predložena delegatom v razpravo in sklepanje.

Zadeve, ki jih bodo obravnavali na tej seji, ne predstavljajo materialne obveze za TOZD in delovno skupnost Skupne službe železarne Jesenice, zato delegacije lahko samostojno sprejemajo stališča do posameznih vprašanj.

»Oblačenje« hale nove hladne valjarne na Beli

POMEMBNA PRIDOBITEV ...

(Nadaljevanje s 1. str.)

talurški inštitut Ljubljana). Pot do novega samoupravnega sporazuma o izumih in tehničnih izboljšavah je bila dolga in naporna. Vsi, ki so ga sestavljali, so vložili vanj maksimalne napore, najnovejše izsledke in izkušnje, ki dajejo maksimalne pravice ustvarjalnim avtorjem na polju poživljene tehnične inventivne dejavnosti.

Delavci v delovnih organizacijah sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne, so v javnih razpravah podprli nov samoupravni sporazum, ki daje polno veljavo posebno množični inventivni dejavnosti. V njem je zajeto pomenoteno ocenjevanja in istočasno nagrajevanje tehničnih izboljšav, zagotovljen je tudi transfer tehničnih inovacij iz ene v drugo organizacijo združenega dela.

Se predno so delegati delavskega sveta Slovenske železarne v Ljubljani potrdili nov samoupravni sporazum, so o njem razpravljali tudi v združenju jugoslovanskih železar in osnutek natančno pregledali ter z njim soglašali. Tako v sekretariatu ZJŽ v Beogradu že pripravljajo enak samoupravni sporazum za vse članice Združenja jugoslovanskih železar.

S tem so in bodo slovenski in jugoslovanski železarji v letošnjem letu TIL 75 opravili veliko in pomembno delo za aktivizacijo vseh zaposlenih in mobilizacijo novih iznajditeljev, novatorjev in racionalizatorjev. V tej akciji prav gotovo slovenski in jugoslovanski železarji prednjačijo pred vsemi. To pa je pomemben doprinos k množičnemu in kakovostnemu poživljanju tehnične inventivne aktivnosti v vseh sredinah in na vseh ravneh.

IZBOLJŠEVALNI PREDLOG ...

(Nadaljevanje s 1. str.)

delavce, katerih je v Železarni zaposlenih blizu tisoč. Tudi delavci iz pisarn TOZD, obratovodstev in oddelkov, ki uporabljajo gore različnega papirja, svinčnikov in radirk in drugega dragega materiala, so poklicani in vabljeni, da se vključijo v aktivna prizadevanja, za štednjo, večjo ekonomičnost in rentabilnost, tako kot delavci v proizvodnji, vzdrževanju ali energiji.

Med prvimi, ki se je iz administracije vključil v vrste novatorjev in racionalizatorjev, je Dominik Kučina iz oddelka splošne administracije. Prijavil je in predložil v oceno zelo koristen predlog št. 2207 »Nov cenovni način izdelave kvalitetnega posnetka za projiciranje na grafoskopu«.

Na pobudo centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje ter psihološke službe, je za predavanja na seminarjih Dominik Kučina, operater na oddelku splošne administracije, pristopil k izdelavi diagra-

mov, slik in shem na enostavnejši, cenejši in boljši način, na navadnem prozornem polivinilu in zamenjal doslej uporabljane drage materiale. S to izboljšavo je avtor popolnoma v vsakem pogledu zadovoljil kvaliteto posnetkov za projiciranje na grafoskopu.

Dosedanja poraba teh kopirnih folij na leto presega 600 kosov, ki pa se bo povečala tudi na tisoč in tudi več. S tem je avtor izboljševalnega predloga ustvaril letni dinarski prihranek v višini 48.000 din, kar vsekakor ni malo v prizadevanjih za vesplošno štednjo.

Avtor izboljševalnega predloga št. 2207, je vsekakor upravičen do spodbudne odškodnine, z ozirom na prihranek, v višini 5.000 in več din.

Tudi z malimi, drobnimi obratnimi izboljšavami bomo prispevali velik delež k boljši poslovnosti, stabilnosti in rentabilnosti. Dominik Kučina naj nikakor ne bo bela vrana in edini, ki se je iz administracije prizadevalno in uspešno vključil v inventivno aktivnost.

SLOVENSKE ŽELEZARNE...

(Nadaljevanje s 1. str.)

liko manjša, kot je bila lanskega decembra, ki je znašala skoraj 19.000 ton.

Letošnja proizvodnja surovega železa je za okoli 6.700 ton nižja, kot je bila v enakem obdobju lani, zaradi popravila plavža na Jesenicah.

Mesečni načrt proizvodnje jekla ni bil dosežen, vendar je količina že blizu 65.000 ton. Dolomitni bloki iz domače proizvodnje imajo zaenkrat precej slabšo vzdržnost od uvoženih. Večje število popravil je imelo za posledico nižjo proizvodnjo na električnih pečeh v železarni Jesenice. Mesečni načrt so izvršili z 88 odstotki. V železarni Ravne je izpadel del proizvodnje zaradi popravila transformatorja 25 tonske peči in okvare na stikalu 40 tonske peči. Mesečni načrt so izvršili 93 odstotno. Še dobro, da so SM peči delale dobro, saj so na Jesenicah izvršili mesečni načrt s 102 odstotka v železarni Štore pa celo s 131 odstotki, zaradi ponovne uvedbe četrte izmene.

Lani je bila ob koncu septembra proizvodnja surovega jekla 29.170 ton nižja od letošnje. Zbirno je dosežena izvršitev v devetih mesecih 99 odstotkov načrtovane količine. Zaostanek znaša 8.229 ton. Da bi izvršili letni načrt, bi morali poprečno mesečno izdelati 69.100 ton surovega jekla. Da pa bi dosegli količino postavljeno v akcijskem programu in za leto 1975 načrtovano po srednjeročnem planu, to je 800.000 ton, bi morala znašati poprečna mesečna proizvodnja 70.410 ton. Letos smo že v nekaj mesecih izdelali približno toliko jekla, lanskega decembraška proizvodnja pa je znašala celo 73.100 ton. Vse možnosti obstajajo, če se ne bi zgodilo karkoli nepričakovane, da dosežemo proizvodnjo 800.000 ton.

Blagovno proizvodnjo v železarnah dosegamo tako mesečno kot tudi zbirno načrtovane količine in jih tudi presegamo. Mesečni načrt je izvršila železarna Jesenice s 103 odstotki, železarna Ravne s 97 odstotki in železarna Štore s 121 odstotki. Vse tri železarne skupaj pa so izvršile mesečni načrt blagovne proizvodnje s 106 odstotki. Zbirno so v železarni Jesenice praktično na planirani količini, v železarni Ravne prav tako, v železarni Štore pa 13 odstotkov nad načrtovano količino, kar znaša skupaj na 102 odstotka.

Letošnja količina blagovne proizvodnje ob koncu septembra je za 41.496 ton večja, kot je bila ob istem času lani in ravno ta uspeh nam je omogočil zmanjševanje uvoza. Namreč kolikor več damo domačemu trgu, toliko manjša je potreba uvoza izdelkov črne metalurgije.

Če pregledamo izvrševanje blagovne proizvodnje po posameznih izdelkih in železarnah vidimo, da so ponekod zaostanki, ker so imeli popravila ali nepredvidene zastojne in ne izvršujejo načrta, ponekod pa načrt ni izvršen ker ni naročil. V železarni Jesenice ni izvršen načrt proizvodnje valjanih polizdelkov, valjane žice, srednje in tanke pločevine in valjanih travkov. Zaostanek je tudi v proizvodnji vlečene žice, žičnih izdelkov in konfekcioniranih izdelkov.

V železarni Ravne niso dosegli načrtovane količine valjanih profilov, vlečene žice, vzmeti, pnevmatskih strojev in orodja ter rezilnega orodja.

V železarni Štore niso načrtovani količini pri proizvodnji kokila, strojne vse litine ter strojnih delov.

Za izvršitev letnega načrta se nam ni treba bati, ker so izgledi, da bo mesečno poprečje še naprej nad 60.000 ton, kot je bilo že v septembru. Nekatere zaostanke bo mogoče še izravnati tam kjer so tudi naročila. Bolj zaskbljujoče je, ker obstaja nevarnost, da bodo za nekatere proizvode zmanjšane potrebe na trgu in da ne bo mogoče polno izkoristiti vseh razpoložljivih kapacitet.

Izvršitev blagovne proizvodnje pri predelovalcih je za malenkost odstopno za približno odstotek nižja, kot je bila v avgustu in zaostaja štiri odstotke za mesečno načrtovano količino. Zbirno izvršujejo načrt blagovne proizvodnje 98 odstotkov in je nad načrtovano količino samo Tovil s sedmimi odstotki, ostali pa zaostajajo za nekaj odstotkov. Skupen zaostanek znaša nekaj več kot 600 ton.

Letošnjega dosežka pa ne moremo ocenjevati samo po izvrševanju plana. Ob koncu septembra je letošnja proizvodnja za 3.419 ton večja od lanske v istem času ali za več, kot znaša letošnji enomesečni načrt. Ker za nekatere proizvode manjka naročil, bodo težko dosegli letno načrtovano količino posebnega preobrata stanja pa v zadnjih treh mesecih letošnjega leta ne moremo pričakovati.

Skupno je bila mesečna izvršitev blagovne proizvodnje v SOZD Slovenske železarne v septembru 105 odstotkov in znaša zbirna izvršitev 102 odstotka ter je za devet odstotkov večja, kot je bila ob koncu lanskega septembra.

Izvoz je v splošni politiki za stabilizacijo našega gospodarstva ena osnovnih postavk. V spremljanju naših izvoznih nalog in v prizadevanjih za povečanje izvoza, smo doslej primerjali podatke gospodarskega načrta za letošnje leto. Po teh podatkih so v preteklem mesecu izvršili količinski načrt železarna Jesenice s 103 odstotki, Veriga Lesce 183 odstotki in Žična Celje 186 odstotki. Zbirno so nad načrtovano količino v Verigi in Žični, vse ostale delovne organizacije zaostajajo, kar velja tudi za izvrševanje izvoza po vrednosti. Da bi stanje popravili je delavski svet Slovenskih železarn na zadnjem zasedanju, dne 30. septembra potrdil tudi poseben pravilnik za

PRED SEJAMI

(Nadaljevanje s 1. str.)

ki so pomembna za delovne ljudi in občane. V primerjavi s prejšnjimi sveti kot politično izvršilnimi organi, je sedanji izvršni svet nova institucija, z razmeroma zelo obsežnimi dolžnostmi ter pravicami in odgovornostmi.

Sedanja praksa pa kaže celo na potrebo, da bi izvršni svet moral postati tudi organizator in pobudnik raznih akcij oziroma dogovorov za usklajevanje nalog in dejavnosti med različnimi dejavniki, kot so krajevne in samoupravne interesne skupnosti, organizacije združenega dela, še posebno pa za dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena. Poleg navedenih pravic in dolžnosti ter odgovornosti pa določa občinski statut izvršnemu svetu tudi nekatere bolj konkretne naloge in pristojnosti. To pa z namenom, da operativno izvršuje tiste naloge občine in občinske skupščine, s katerimi se uresničujejo načela solidarnosti, vzajemnosti in socialističnega humanizma. Sem sodijo nekatera izmed tistih skupnih vprašanj, ki so pomembna, da delovni ljudje in občani lahko uresničujejo in zagotavljajo pogoje za svoje življenje in delo, usmerjajo družbeni razvoj, uresničujejo in usklajujejo svoje interese ter zadovoljujejo skupne potrebe, izvršujejo funkcije oblasti in opravljajo druge družbene zadeve. Konkretno in podrobno naloge izvršnega sveta opredeljuje 249. člen statuta občine Jesenice. Sedanja praksa pa je pokazala še vrsto pomankljivosti oziroma nedosledno opredeljenih pristojnosti izvršnega sveta, ki jih bo potrebno rešiti v najkrajšem času.

Sedanji izvršni svet, ki ga je izvolila občinska skupščina za štiriletno obdobje, šteje skupaj s predsednikom in podpredsednikom sedem članov. Razen predsednika so bili vsi člani obenem s podpredsednikom imenovani tudi za predstojnike posameznih upravnih organov, in sicer: oddelka za občno upravo in družbene službe, oddelka za finance, oddelka za gospodarstvo, oddelka za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve, oddelka za notranje zadeve in oddelka za ljudsko obrambo, medtem ko predstojnika davčne oziroma geodetske uprave nista člana izvršnega sveta.

Izvršni svet, ki dela po poslovniku, je imenoval tudi pet komisij oziroma organov, ki delujejo po posameznih vprašanjih. Sedanja praksa pri delu izvršnega sveta je pokazala tudi potrebo po formiranju sekretariata izvršnega sveta, ki bi poleg administrativno-strokovnih opravil skrbel tudi za zakonitost pri sprejemanju odločitev na sejah izvršnega sveta in za skladnost predlaganih odločitev s predpisi. Na seje izvršnega odbora, ki so praviloma enkrat na teden, po predhodno sprejetem delovnem programu, so poleg članov izvršnega sveta vabljeni še predsednik občinske skupščine, predsedniki vseh treh zborov, vodstva občinskih družbenopolitičnih organizacij in predstavniki tiska. Na sejah praviloma sodelujejo tudi predstavniki tistih samoupravnih interesnih skupnosti, organizacij združenega dela in institucij, katerih problemi oziroma zadeve se obravnavajo.

V času od 26. aprila 1974 do 31. avgusta 1975 je imel izvršni svet 54 sej, na katerih je obravnaval 374 zadev oziroma točk dnevnega reda. Na teh sejah je sprejel 996 sklepov in drugih odločitev oziroma v poprečju več kot 18 sklepov na eni seji. V poročilu, ki so ga prejeli vsi delegati oziroma delegacije, je v posebni razpredelnici prikazano število obravnavanih zadev po posameznih področjih. Tako največji obseg zajemajo vprašanja, ki se nanašajo na izvajanje politike družbenega plana in drugih splošnih aktov (46,29 %), sledijo predlogi odlokov in drugih splošnih aktov (12,35 %), mnenja o predlogih splošnih aktov samoupravnih interesnih skupnosti idr. (9,64 %), izvrševanje proračuna (7,23 %), izdajanje odredb za izvrševanje odlokov in drugih splošnih aktov (5,72 %), usmerjanje dela upravnih organov (4,82 %) itd.

stimulacijo izvoza. Kot že rečeno nam pa štejejo v dobro da z boljšo oskrbo domačega tržišča znižujemo potrebo po uvozu.

V eksterni realizaciji so bile v septembru vse delovne organizacije zelo uspešne saj znaša najmanjši presežek načrtovane mesečne realizacije osem odstotkov. Zbirno izvršujejo Slovenske železarne načrt akumulacije tudi s 108 odstotki.

Iz mesečnih poročil delovnih organizacij je tudi razvidno, da probleme delovne sile ni več, vsaj ne v taki obliki kot v letnih mesecih.

V lanskem letu so proizvodni in poslovni uspehi doseženi v zadnjih treh mesecih presegli vsa pričakovanja. Letošnji pogoji ob pričetku zadnjega četrtletja niso nič slabši in upamo, da nam bodo dosežki to potrdili.

Milan Marolt

V poročilu so ta področja tudi podrobno obrazložena.

V drugem delu poročila izvršnega sveta obravnava naloge na področju dela upravnih organov: občna uprava in družbene službe, oddelki za finance, oddelki za gospodarstvo, oddelki za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve, oddelki za notranje zadeve, oddelki za ljudsko obrambo, davčna uprava, geodetska uprava in inšpekcijske službe.

O POKOPALIŠKEM REDU IN ORGANIZACIJI TER POTEKU POGREBOV V OBČINI JESENICE

O prvih osnutkih omenjenih odlokov sta lansko leto v septembru že razpravljala družbenopolitični zbor in zbor krajevnih skupnosti, ki sta sklenila, da naj se osnutki dopolnita s predlogi delegatov oziroma, da naj se pri dokončnem oblikovanju upoštevajo tudi vse pripombe. Tako oblikovana osnutka sta bila v razpravi tudi v vseh krajevnih skupnostih, v občinskih vodstvih družbenopolitičnih organizacij, predsedstvu občinske skupščine, odboru za izgradnjo mrliških vežic ter komunalnem podjetju Kovinar. Teze za urejanje predpisov o minimalnem pogrebnem ceremonialu so bile sprejete tudi na posvetovanju odbora pokopaliških dejavnosti pri svetu za komunalno in stanovanjsko gospodarstvo gospodarske zbornice SRS, da bi se to vprašanje kar najbolj enotno reševalo v vsej Sloveniji.

Odlok o pokopališkem redu za pokopališča na območju občine Jesenice zajema vseh osem pokopališč na območju jeseniške občine: Blejsko Dobravo, Planino pod Golico, Rodine, Breznico, Rateče, Podkoren, Kranjsko goro in Dovje z naselji, ki sodijo v ta območja. S pokopališčem na Blejski Dobravi upravlja komunalno podjetje Kovinar Jesenice, z vsemi ostalimi pokopališči pa krajevne skupnosti, na katerih območjih so pokopališča. Odlok nadalje opredeljuje pravice in dolžnosti upravljalcev pokopališč, opredeljuje vrste grobov in druga določila o grobovih, način dodeljevanja grobov ter prenehanja pravice do nagrobnega prostora in objekta, določila o pokopih, pravice in dolžnosti najemnika grobov ter obiskovalcev pokopališč in poleg ostalih določb tudi kazenske določbe.

Z odlokom o organizaciji in poteku pogrebov v občini Jesenice se ureja organizacija ter potek pogrebov, in sicer kraj in prostor, kjer pokojnik leži do pogreba in pogrebni spreved z vsemi svečanostmi do pokopa. Tako odlok določa, da na območju mesta Jesenic in naselij Lipce, Blejska Dobrava in Potoki, mora pokojnik ležati v mrliški vežici. V izjemnih primerih, to je ob smrti občana, ki je s svojim delom pomembno prispeval k izgradnji socialistične družbe, na predlog delovne ali družbenopolitične organizacije ali na lastno pobudo izvršni svet lahko določi, da leži pokojnik do začetka pogreba v javnem prostoru. Podrobno so v odloku navedene pogrebne svečanosti pa tudi kazenske določbe tako za organizacije, ki izvršujejo pogrebno službo, kot za posameznike, ki se ne bodo ravnali po določilih tega odloka. Predlagani odlok je tako konkretna oblika pravnih in moralnih norm, s katerimi družbena skupnost na organiziran način usklajuje dosedanje družbene običaje s potrebami in smotri za nadaljnjo kulturno urejanje tega vprašanja v maksimalnih okvirih pietete.

O BREZPLAČNEM PRENOSU PRAVICE UPRAVLJANJA ZEMLJIŠČA IN RAZDRUŽITVI SKUPNE IMOVINE

Zdravstveni dom Jesenice je bil prvotni investitor izgradnje zdravstvenega doma na Jesenicah in zdravstvene postaje v Kranjski gori. Kasneje je zaradi nezanesljivih virov financiranja oziroma kreditiranja za investicije v zdravstvene objekte, vloga investitorja prevzela občina Jesenice. Nastale težave in s tem povezane obveznosti, bi takrat lahko povzročile zdravstvenemu domu celo težave v njegovi osnovni

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 27. 10.	KOSELJ ANTON	BERNIK FRANC
TOREK — 28. 10.	DOLINAR SAŠO	SELJAK VINKO
SREDA — 29. 10.	TUŠAR IVAN	TORKAR STANE
ČETRTEK — 30. 10.	ARH JOŽE	BURJA ANTON, st. v. s.
PETEK — 31. 10.	BEGEŠ STANE	TRONTELJ MARJAN
SOBOTA — 1. 11.	SVETINA JOŽE	VARL ALOJZ
NEDELJA — 2. 11.	MENCINGER STANE	KAVČIČ EDO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 27. oktobra do 1. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: I. in II. obratna ambulanta
popoldan: IV. obratna ambulanta

V zobni ambulanti:

dopoldan: II. zobna ambulanta
popoldan: I. zobna ambulanta

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.

dejavnosti. Občina pa je seveda kot investitor prevzela tudi pravice in dolžnosti financiranja ter vračanja anuitet za najeta posojila, s tem pa tudi lastninsko pravico oziroma pravico upravljanja. Doslej je zdravstveni dom občini za koriščenje prostorov po pogodbi plačeval najemnine, občina pa poravnala anuitete od najetih posojil.

Taka premoženjsko pravna situacija, ki je nastala iz objektivnih razlogov, da so gradnjo objektov lahko dokončali, pa je postala glede na vsebino samoupravnih pravic delavcev v družbeni dejavnosti nesprejemljiva. Le-ti imajo namreč pravico in dolžnost, da gospodarijo oziroma upravljajo s sredstvi, ki jih uporabljajo pri opravljanju svoje dejavnosti. Skladno s tem pa se je pokazala tudi potreba, da se uredi premoženjsko pravno vprašanje glede prostorov, v katerih opravlja zdravstveno dejavnost zdravstveni dom na Jesenicah.

Pri tem je tudi pomembno, da po določbah družbenega dogovora o splošni porabi, ni mogoče več iz proračuna poravnati anuitet in tistih obveznosti, ki se financirajo iz namenskih sredstev skupne porabe, ki se oblikujejo v okviru samoupravne interesne skupnosti, tako za osnovno dejavnost, kot za razširjeno reprodukcijo. Dejstvo je tudi to, da zdravstveni dom ves ta čas uporablja vse nepremičnine oziroma prostore, nima pa pravice in dolžnosti upravljanja s temi nepremičninami. To so razlogi, da sta vsem trem zborom predložena v odločitev oziroma sprejem:

— sklep o podpisu pogodbe o brezplačnem prenosu pravice uporabe zemljišča, s katero se prenesejo pravice upravljanja nepremičnine v Kranjski gori na TOZD Zdravstvena enota Jesenice — Združeni zdravstveni dom Jesenice vključno z obveznostmi, ki izhajajo iz odplačevanja investicijskih posojil za izgradnjo zdravstvene postaje v Kranjski gori in

— sklep o podpisu pogodbe o razdružitvi skupne imovine, s katero se prenesejo pravice in dolžnosti upravljanja na ustreznem delu imovine iz pristojnosti občine v pristojnost TOZD Zdravstvena enota Jesenice — Združeni zdravstveni dom Jesenice in v določenih razmerjih tudi vse obveznosti.

SPREMEMBA OBČINSKEGA ODLOKA O PREPOVEDI PRODAJE IN TOČENJA ALKOHOLNIH PIJAČ

Temeljna delegacija združenega dela Kolodvorske restavracije Jesenice je preko izvršnega sveta predlagala spremembo občinskega odloka o prepovedi prodaje in točenja alkoholnih pijač v določenem času na območju občine Jesenice. Predlog utemeljujejo s tem, da jim je promet po sprejetju tega odloka bistveno upadel in da v prvih šestih mesecih, v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta, beležijo kar 20 odstotkov manjši promet v tujih plačilnih sredstvih. Izvršni svet občinske skupščine se v celoti strinja z mnenjem Kolodvorske restavracije in predlaga vsem trem zborom, da sprejmejo dopolnitev tega odloka s tem, da se Kolodvorski restavraciji dovoli prodaja zaprtih alkoholnih pijač potnikom na mednarodnih vlakih tudi med četrto in sedmo uro zjutraj.

O NAČINU UREJANJA, VZDRŽEVANJA IN VARSTVA ZELENIH POVRŠIN

Vsem trem zborom je predložen v obravnavo in sprejem predlog odloka o urejanju, vzdrževanju in varstvu zelenih površin na območju občine Jesenice. S tem odlokom se formalno tudi razveljavlja odlok o urejanju, vzdrževanju in varstvu jav-

nega zelenja v občini Jesenice, ki ga je občinska skupščina sprejela že leta 1964, ker se v nekaterih določilih bistveno razlikuje od novega. Ker smo o tem odloku že pisali v našem glasilu, naj poudarimo le to, da se s tem odlokom sedaj urejajo mnoge stvari, ob katerih smo doslej zaradi neurejenosti mnogokrat negotovovali in da so za neizpolnjevanje odloka predpisane relativno visoke denarne kazni.

IZGRADNJA SPOMENIKA V DRAŽGOŠAH

Dražgoška bitka je zapisana v zgodovini slovenskega naroda kot ena najpomembnejših bitk slovenskih partizanov. Cankarjev bataljon je v dneh od 9. do 11. januarja 1942 izbojeval v Dražgošah največjo zmago v tistem času. Ta epopeja gorenjskih partizanov naj bi dobila v letu 1967 dokončno vredno priznanje s spomenikom, ki naj bi na primeren način simboliziral to bitko. Na širšem posvetu predstavnikov vseh občinskih skupščin in družbenopolitičnih organizacij, ki bodo sodelovali pri izgradnji, je bil izoblikovan predlog, da izgradnjo spomenika financirajo vse gorenjske občine ob sodelovanju SR Slovenije in občin Domžale, Kamnik in Ljubljana-Siška. Po ključu, ki je bil dogovorjen, na občino Jesenice odpade 19,9 % vseh stroškov. Predsedstvo občinske skupščine predlaga zborom, da pooblastijo izvršni svet, da prouči možnosti financiranja iz letošnjega proračuna občinske skupščine oziroma, da pri sestavi predloga proračuna za leto 1976 upošteva tudi obveznosti do sofinanciranja spomenika v Dražgošah.

PREDLOG ZA IMENOVANJE DRUŽBENEGA PRAVOBRANILCA SAMOUPRAVLJANJA

Na podlagi zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja in izpeljanega kandidacijskega postopka v koordinacijskem odboru za kadrovska vprašanja pri občinski konferenci SZDL Jesenice, izvršni odbor predsedstva OK SZDL in predsedstvo občinskega sveta ZS Jesenice predlagata vsem trem zborom, da za družbenega pravobranilca samoupravljanja občine Jesenice imenujejo ALBINA KOBERTARJA, sodnika za prekrške in aktivnega ter plodnega družbenopolitičnega delavca.

IMENOVANJE DELEGATOV

Na predlog komisije za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja občinske skupščine Jesenice bodo zbori imenovali v nekatere organe občinske konference SZDL svoje delegate.

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA IN ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI bosta poleg navedenega obravnavala in sprejemala še:

— odlok o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča in

— odlok o dopolnitvi odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o razporeditvi delovnega časa med dnevom in OZD s področja trgovin na drobno, gostinstva, turizma in obrtnih in drugih storitvenih dejavnosti v občini Jesenice. Predlog o dopolnitvi sta predlagali konferenca delegacij ZP ABC trgovskega podjetja Rožca Jesenice in konferenca delegacij trgovskega in proizvodnega podjetja Zarja Jesenice.

Tako na teh sejah zborov občinske skupščine nasledimo prva primera v sedanji mandatni dobi, da temeljna delegacija združenega dela oziroma konferenca delegacij, preko izvršnega sveta predlaga zborom v obravnavo in sklepanje določeno problematiko. To je nedvomno pomembna kvaliteta sprememba v delegatskem delovanju občinske skupščine.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Hladna predelava

27. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

V ponedeljek, 13. oktobra, se je na svoji 27. redni seji sestal odbor za dohodek in nagrajevanje TOZD Hladna predelava. Predsednik odbora Anton KLEMENC je za sejo pripravil naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, razprava o osebnem dohodku za mesec september in pregled doseženih učinkov v septembru. Pri pregledu sklepov prejšnjih sej so ugotovili, da so vsi sklepi v celoti izvršeni.

V nadaljevanju je primerjavo osnovnih podatkov o gibanju osebnega dohodka v septembru podal tov. Faletič iz oddelka za nagrajevanje. Na osnovi tega je odbor ugotovil, da je osebni dohodek v mesecu septembru nekoliko nižji od predvidenega. Železarna kot celota je dosegla v povprečju le 3.679 din osebnega dohodka na osebo, kar pa pomeni 88 ali 2,31 % manj od predhodnega meseca. Na nižji osebni dohodek je vplivalo manjše število plačanih ur, ki je padlo iz 191,4 na 189,9, pa tudi skupni učinek je nižji za 0,35 % od preteklega meseca, medtem ko je stimulacija za operativni program ostala nespremenjena in znaša za Železarno 8 %.

Enaka ugotovitev velja tudi za TOZD Hladna predelava, ki je kot celota v mesecu septembru dosegla povprečni osebni dohodek 3.428 din. To pa pomeni kar 33 din ali 0,95 % manj od predhodnega meseca. Ta osebni dohodek je bil dosežen ob nekoliko manjšem številu plačanih ur, saj znaša za september 190,0, za avgust pa 191,7 ur. Nižji osebni dohodek v primerjavi s predhodnim mesecem so dosegli vsi obrati TOZD Hladna predelava, razen novega obrata vrtnih podbojev in elektrodnega obrata.

V posameznih obratih TOZD Hladna predelava so osebni dohodki znašali:

	osebni dohodek (din na osebo)		
	avgust	september	razlika
vodstvo TOZD	4.923	4.642	- 281 din
hladna valjarna	3.661	3.574	- 87 din
žičarna	3.549	3.524	- 25 din
profilarna	3.468	3.462	- 6 din
vrtni podboji	3.117	3.132	+ 15 din
jeklovlek	3.611	3.436	- 175 din
elektrodni obrat	3.134	3.246	+ 112 din
žebljarna	3.120	3.108	- 12 din

Navedene osebne dohodke so obrati dosegli ob naslednjem številu ur na zaposlenega:

	avgust	september
vodstvo TOZD	186,7	184,0
hladna valjarna	198,2	192,9
žičarna	191,0	189,9
profilarna	189,4	187,3
vrtni podboji	183,8	183,9
jeklovlek	190,9	188,5
elektrodni obrat	190,2	195,5
žebljarna	190,0	189,9

V mesecu septembru so vsi obrati TOZD Hladna predelava presegli operativni program, zato ni bila potrebna nobena korekcija. Stimulacija za izvrševanje operativnega programa je v primerjavi z avgustom večja za 2 % in znaša 9 %. Odstotek stimulacije na izvrševanje operativnega programa je naslednji:

	avgust	september
vodstvo TOZD	7	9
hladna valjarna	6	9
žičarna	7	8
profilarna	6	10
vrtni podboji	7	9
jeklovlek	10	10
elektrodni obrat	9	10
žebljarna	6	9

Na osnovi obrazložitve je bil odbor enotnega mnenja, da se giblje hodek v mesecu septembru za obrate TOZD Hladna predelava na normalnem nivoju in ni imel posebnih pripomb.

Na seji so tudi ugotovili, da je bilo doseganje norm v posameznih obratih naslednje:

hladna valjarna	25 %
žičarna	31 %
jeklovlek	29 %
elektrodni obrat	27 %
žebljarna	30 %

Dosežen odstotek premij po učinku pa znaša:

	avgust	september
vodstvo TOZD	36 %	34 %
hladna valjarna	36 %	37 %
žičarna	35 %	35 %
profilarna	34 %	32 %
jeklovlek	44 %	32 %
elektrodni obrat	33 %	35 %
žebljarna	33 %	29 %

25-LET SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

SEPTEMBER - OKTOBER 1950

Jubilejno leto, v katerem proslavljamo 40 let velike stavke kovinarjev, 30 let zmage nad fašizmom in 25 let samoupravljanja se bliža h koncu in je prav, da pregledamo dogodke po prevzemu tovarne, 20. avgusta 1950.

V septembru je predsednik delavskega sveta sklical izredno sejo, na kateri so razpravljali o predlogu, da

bi Železarna zgradila do konca tega leta 30 montažnih hišic, za kar je Železarna že sklenila pogodbo. Montažne hišice so imele vse dele razen podov, ostrešja, električne in vodovodne instalacije ter stekla. Predvideli so, da bi montaža ene take hišice trajala približno tri tedne, ko pa bi se strokovni delavci, ki bi montažo vodili dovolj usposobili, pa bi eno hišico lahko postavili v 14 dneh. Hišice so nameravali postaviti na starem opuščenem športnem igrišču na Javorniku in na prostoru ob Obrtniški ulici. Rok do konca leta, ko naj bi stalo vseh 30 hišic je bil kratek, zato so se dela lotili udarniško in z veliko pomočjo Železarne.

V nadaljevanju seje so se pogovarjali tudi o ljudskem posojilu, ki so ga takrat vpisovali po obratih. Ugotovili so, da v nekaterih obratih vpis posojila ne poteka po pričakovanih in obvezah. Na podlagi predlogov in razprave o obeh zadevah so nato sprejeli naslednje sklepe:

1. Do 31. decembra 1950 se zgradi 30 montažnih hišic.

2. V primeru pomanjkanja strokovnih delavcev za montažo je treba v obratih Železarne ustaviti manj potrebna režijska dela in s temi delavci sestaviti grupe za montažo.

3. Za gradnjo in montažo hišic je treba organizirati udarniško delo, člani delavskega sveta pa morajo biti za primer in se kot prvi udeležiti udarniškega dela na gradbiščih kolektivno.

4. Člani delavskega sveta morajo pomagati komisiji za vpis ljudskega posojila v obratih.

5. Skupaj s sindikalnimi odbori je treba sklicati obratne sestanke, na katerih je treba razločati gradnjo stanovanjskih montažnih hišic in vpisovanje ljudskega posojila.

Na naslednji seji, 13. oktobra 1950 so potem obratniki poročili o gradnji montažnih hišic in pa poročilo o kapitalni izgradnji. Poročilo o gradnji hišic je podal predsednik gradbenega odbora in povedal, da gradnjo montažne hišice na treh mestih, na Koroški Beli, v Obrtniški ulici in v kamnolomu. Z gradnjo so že pričeli, razen v kamnolomu in so se obvezali, da bodo do praznika republike postavili štiri hišice v Obrtniški ulici, dve pa v kamnolomu. Največ težav pri gradnji so imeli z nabavo stekla.

(Nadaljevanje na 2. strani)

VODJEM SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN IN OBRATOVODSTVOM

V prejšnjem tednu smo vsem vodjem samoupravnih delovnih skupin in obratovodstvom poslali pismo, s katerim prosimo, da pohitijo z razpravo o pripojitvi delovnih organizacij MONTER Dravograd in KOVINOSERVIS Jesenice kot TOZD k železarni Jesenice. V današnji številki ŽELEZARJA se še enkrat obračamo na vodje samoupravnih delovnih skupin, zlasti na tiste, ki iz kakršnih koli razlogov našega pisma niso sprejeli, da z razpravo, ki je v oktobru predmet zbora delavcev TOZD, pohitijo. Zato povzemamo nekaj misli iz tega pisma:

Da bi do konca speljali pripojitev delovnih organizacij MONTER Dravograd in KOVINOSERVIS Jesenice k naši tovarni, je potrebno:

1. da se delavci teh dveh delovnih organizacij z referendumom odločijo za pripojitev in

2. da delavci TOZD naše tovarne obravnavajo elaborat, v katerem so podani osnovni pogoji za pripojitev in da s pripojitvijo soglašajo.

Doslej so se delavci MONTER Dravograd že odločili za pripojitev na referendumu 15. avgusta 1950. Delavci KOVINOSERVISA Jesenice pa bodo o tem odločili v novembru. Ne glede na to, morajo s pripojitvijo soglašati tudi delavci TOZD naše tovarne, da bi se pripojitev lahko pravno veljavno speljala, vendar to ne na referendumu, temveč na zboru delavcev TOZD. Odločitev delovnih organizacij, ki se želijo pripojiti k tovarni, je veljavna z dnem, ko je bil referendum, če je na njem glasovalo več kot polovica vseh delavcev delovne organizacije in so glasovali za pripojitev. Ko pa delavci na zboru TOZD soglašajo s pripojitvijo, ta njihova odločitev še ni pravno veljavna z dnem, ko je zbor zaključen, temveč šele po enem mesecu, ker tako zahteva zakon, da bi bila podana možnost ugovora posamezne TOZD, če se s tem ne bi strinjala.

Se enkrat pozivamo vse vodje samoupravnih delovnih skupin, da čimprej skličejo sestanke, vsekakor še v tem mesecu, in o pripojitvi razpravljajo, obratovodstva pa prosimo, da jim pri tem pomagajo. V kolikor vodje samoupravnih delovnih skupin nimajo gradiva, ki je kot priloga izšel v 39. številki ŽELEZARJA, dne 2. oktobra tega leta, naj to takoj sporočijo centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje na telefon številki 265, ali 950, ali 770. Opozoriti moramo še na to, da bo naša odločitev veljavna, če se bo zanjo izrekla večina vseh delavcev TOZD tovarne, zato je treba vestno zapisati število prisotnih in koliko delavcev se je izreklo za pripojitev. Sprčo velike odsotnosti z dela, ki je sedaj v Železarni, pa bo prav gotovo potrebno, da se sestane sleherna samoupravna delovna skupina. Drugače bomo zelo težko dosegli potrebno večino.

Vsako zavlačevanje s sestanki samoupravnih delovnih skupin nas bo pripeljalo v časovno stisko in ne bomo mogli zadovoljiti niti dogovorjenim niti zakonskim rokom.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine, ki so se sestale v prejšnjem tednu, so obravnavale: predlog elaborata o pripojitvi Monter Dravograd in Kovinoservis Jesenice k železarni Jesenice in predlog za spremembo člena 23 pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne.

Samoupravne delovne skupine, ki so razpravljale o predlogu elaborata o pripojitvi Monter Dravograd in Kovinoservis Jesenice, se strinjajo, razen samoupravne delovne skupine **podbojarna**, ki je proti pripojitvi delovne organizacije Monter Dravograd, ker menijo, da bi s pripojitvijo finančna sredstva otekala v drugo občino. Samoupravne delovne skupine se strinjajo s predlogom spremembe člena 23 pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne. Samoupravna delovna skupina **obratovodstvo elektro toplotne energije** pa je bila proti spremembi, ker so menili, da naj se 23. člen obravnavanega pravilnika priredi tako, da bo zagotovljena večja objektivnost v primeru odklonitve.

TOZD VALJARNE

V obratu adjutaža štekel Javornik so imele sestanke samoupravne delovne skupine: adjutaža štekel 1, 4 in odprema adjutaža štekel.

Samoupravna delovna skupina **adjutaža štekel 4** je poleg uvodnih vprašanj še obravnavala: poročilo o proizvodnji za mesec september in plan proizvodnje za mesec oktober. Samoupravni delovni skupini **adjutaža štekel 1 in odprema adjutaža štekel** pa sta še obravnavali: osnutek družbenega načrta občine Jesenice v letih 76-80, osnutek dogovora o družbenem planu SR Slovenije za obdobje 76-80 in razno. Razpravljali so o ozimnici in določili dva člana delovne skupine, da bosta zbirala prijave in jih potem poslala na sindikat Železarne.

V obratu valjarne 2400 so imele sestanke samoupravne delovne skupine: proga 2400/1, adjutaža 2400/2 in adjutaža 2400/3, ki so obravnavale vprašanja, našeta v uvodu. Samoupravni delovni skupini **proga 2400/1** so se dogovorili, da izboljšajo delo, da bo čimmanj napak. Obratovodstvo naj v bodoče vodi nadzor o čiščenju med dninami, kajti le tako bodo imeli večjo čistoto v obratu. V samoupravni delovni skupini **adjutaža 2400/2** pa so govorili o napakah pri delu, o zaščitnih sredstvih, ki naj jih pri delu obvezno uporabljajo. Samoupravna delovna skupina **adjutaža 2400/3** pa je obravnavala: izpolnjevanje planskih nalog po antiinflacijskem programu, delovno disciplino, izpite na delovnih mestih ter racionalnejšo uporabo zaščitnih sredstev. Člani so se seznanili tudi s sklepi DS TOZD Valjarne.

TOZD HLADNA PREDELAVA

V elektrodnem obratu so imele sestanke samoupravne delovne skupine: proizvodnja praškov, rezalnica 1 in oplaševalnica 2, ki so obravnavale vprašanja, našeta v uvodu. Poleg tega je samoupravna delovna skupina **proizvodnja praškov** obravnavala poročilo o proizvodnji, srednjeročni program zdravstvenega varstva, osnutek družbenega načrta občine Jesenice v letih 76-80 in razno. Samoupravni delovni skupini **rezalnica 1 in oplaševalnica 2** pa mesečno poročilo, srednjeročni program zdravstvenega varstva, osnutek družbenega načrta občine Jesenice v letih 76-80, ki sta ga sprejeli brez pripomb in predlogov.

V samoupravni delovni skupini **rezalnica 1** so obravnavali zahteve glede ureditve obrata za zimске mesece in želijo da se uredi: streha nad rezalnico, ki jo je potrebno zapreti, na nekatera mesta je potrebno namestiti kaloriferje, na prebodu pri sušilkah naj se namesti zavesa ali pa naj namestijo zračno zaveso in v ženski garderobi naj obnovijo zaveso. Samoupravna delovna skupina **oplaševalnica 2** želi, da pri L3 poravnajo tla, da v ženski garderobi namestijo zaveso, sušilke pa se pritožujejo, da imajo prepih in naj to čimprej uredijo.

V obratu žebljarna so imele sestanke samoupravne delovne skupine: obratovodstvo žebljarna 3 in zavijalnica žebljarna, ki so obravnavale vprašanja, navedena v uvodu. Samoupravna delovna skupina **žebljarna 3** je še obravnavala obratne zadeve. Obravnavali so reklamacije, ki so nastale zaradi slabe izdelave žičnikov. Po razpravi, ki je sledila so bili mnenja, da se bodo prizadevali, da popravijo kvaliteto, kajti žičnike delajo z zastarelimi stroji. Želijo, da se popravi nadsvetiloba nad malimi stroji.

V samoupravni delovni skupini obratovodstvo so se dogovorili, da ves odpadni material, ki ga odvažajo iz obrata, v prihodnje tehtajo, ne pa da je teža samo ocenjena. V žebljarskih grupah bodo v prihodnje beležili tudi nadomestne ure, če bo delavec delal sam v grupi z več kot polovico stroji. Samoupravna delovna skupina **zavijalnica žebljarna** pa je pri reklamacijah menila, da bodo v bodoče bolj pazili, da ne bo prišlo do novih reklamacij vsled krilcev, katere se nehoti večkrat vrinejo med žičnike. Želijo, da se uredi čistilnica, da bodo dobili samo dobro očiščene žičnike.

V obratu vrtnih podbojev sta imeli sestanke samoupravni delovni skupini, ki sta poleg navedenih vprašanj še obravnavali: družbeni plan SR Slovenije za obdobje 76-80, osnutek družbenega načrta občine Jesenice v letih 76-80 in sta ga sprejeli s pripombami, da naj ima pri razporeditvi finančnih sredstev po posameznih krajevnih skupnostih prioriteto otroško varstvo in šolstvo. Razvoj občine Jesenice je prikazan optimistično in verjetno ne bo dovolj finančnih sredstev za realizacijo celotnega planskega razvoja. Člani samoupravne delovne skupine želijo ponovno, da se jim pojasni, zakaj se izhod v Trebežu ne odpre za eno uro ob vsaki izmeni, kot imajo to v HVZ.

TOZD VET

V obratu strojne delavnice je imela sestanke samoupravna delovna skupina **kovačnica**, na zahtevo članov skupine. Obravnavali so notranje probleme in medsebojne odnose, zlasti dodatne meritve, beneficirano delovno dobo, odplinjevanje, projekt mlina za drobljenje koksa in razsvetljavo kovačnice. Glede tega, da bi kovači dobili beneficirano delovno dobo ob obstoječem zakonu ni nobenih možnosti in jim je bilo to tolmačeno na sestanku, dne 17. 10. 1950. Komisija v Železarni je preverila vsa delovna mesta, katerim je zakon dovoljeval upravičenost do beneficirane delovne dobe. V obratu se je še zboljšalo odplinjevanje, namestiti so ventilatorje na dimnikih, a potrebno je še speljati električno napeljavo do motorja. Razsvetljava v obratu se je tudi zboljšala in v postopku je tudi šermjenje, ki bo pokazalo, če bo potrebno urediti dodatno razsvetljavo. Člani delovne skupine so se pritoževali nad pogoji dela, nad normo in kategorijami. Pojasnili so jim, da se sedaj pripravljajo spremembe in sicer reorganizacija TOZD, napredovanje na delovnem mestu in prekategorizacija. Članom so predlagali, da bi uvedli nekakšno delavsko kontrolo, ki bi sproti odstranjevala obojestranske nepravilnosti. Prebrali so 13 točk obsegaajočih pravilnik, ki je v bistvu izveleček 53. in 54. člena pravilnika o samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD. Člani samoupravne delovne skupine niso sprejeli pravilnika, kar je jasen dokaz, da je namen samo kritizirati in kazati napake pri vodilnih, svoje napake, za katere pa vejo, pa puščati v nemar.

V obratu strojno vzdrževanje je imela sestanke samoupravna delovna skupina montaža 1. Poleg uvodnih vprašanj so se pogovarjali o remontu valjarni bluming, o globinskih pečeh, o remontu striper žerjava in o ojačenju žerjavne proge 3 hale. Delovodja je člane seznanil z načinom dela ter o varnosti pri delu. Pri demontaži generatorjev predlagajo, da se v strojnici bluminga zgradi žerjavna proga in tako bi odpadel problem demontaže generatorjev.

V obratu ETE je imela sestanke samoupravna delovna skupina obratovodstvo, ki je obravnavala uvodna vprašanja.

V obratu transport so imele sestanke samoupravne delovne skupine: tovor 1, 2, 3 in 4, ki so obravnavale vprašanja našeta v uvodu.

Pregled sestankov samoupravnih delovnih skupin je narejen na osnovi zapisnikov, ki smo jih prejeli od samoupravnih delovnih skupin. Pregled pripravila: Vlasta Vidic

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

V SOBOTO VOLILNA SEJA KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS ŽELEZARNE

V soboto, 25. oktobra, bo ob 10. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice volilna seja koordinacijskega sveta ZSMS Železarne. Z ustanovitvijo tega organa bodo mladi železarji dokončno prilagodili svojo organizacijo statutu ZSMS in resoluciji devetega kongresa.

Na volilni seji bo najprej podano poročilo predsednika, blagajnika in nadzornega odbora. V drugem delu

seje bodo volitve in sicer bodo prisotni delegati iz posameznih OO ZSMS izvolili novo predsedstvo, predsednika, sekretarja in predsednike komisij. Zatem bodo sprejeli pravilo koordinacijskega sveta in poslovnik za delo osnovnih organizacij ZSMS v Železarni, delegati pa bodo verificirali tudi akcijski program, ki je bil že predhodno sprejet.

Na koncu sobotne volilne seje koordinacijskega sveta bodo najbolj prizadevni člani ZSMS in mentorji iz Železarne prejeli priznanja.

J.

USPELA AKCIJA GOJENCEV DOMA ŽIC

Preteklo sredo so gojenci doma učencev ŽIC nadaljevali z akcijo čiščenja okolice gledališča Tone Cufar. Čistili so vhod v gledališče ter urejali prostor za gledališčem. Pred zimo nameravajo organizirati še eno akcijo tako da bi okolico gledališča dokončno očistili, da bodo potem spomladi lahko začeli z večjimi zemeljskimi deli za obnovitev športnega igrišča. Predvidevajo, da bo igrišče nared 1. maja prihodnje leto.

Na igrišču bo prostor za veliki in mali nogomet, roketi ter odbojko in pa atletska steza. Športni park bo namenjen učencem ŽIC, gojencem doma ŽIC ter mladini, ki živi na območju krajevnih skupnosti Sava. Finančna sredstva je zagotovila samoupravna telesna skupnost Jesenice.

Doslej so pri delu sodelovali samo gojenci iz doma ŽIC, načrtujejo pa tudi sodelovanje učencev ŽIC, ki naj bi med telovadno uro pomagali urejati prostor za športni park.

Morda bi bilo koristno, da bi k delu pritegnili tudi mladino z drugih srednjih šol pa tudi mladino s terena. Tako bi si mladi pomagali skupaj urediti prostor za rekreacijo, hkrati pa bi bila to res lepa spodbuda za podobne akcije v bodoče.

R.

SEJA PREDSEDSTVA OO ZSMS ADJUSTAŽA BLUMING

Predsednik OO ZSMS tov. Bagudič je, 2. oktobra sklical četrto sejo predsedstva na kateri je razpravljal o dosedanjem delu, poslovanju za delo osnovnih organizacij ZSMS, pravih koordinacij sveta ZSMS ŽJ, o bodočem delu OO in o tekočih nalogah predsedstva.

Dosedanje delo osnovne organizacije je potekalo v redu, razen v polletnih mesecih, ko zaradi velike odsotnosti ni bilo mogoče normalno delati.

OBČINSKA KONFERENCA KLUBOV OZN JESENICE VABI

občane, predvsem pa mladino, na praznovanje 30-letnice ustanovitve Organizacije združenih narodov. Proslava bo v petek, 24. oktobra ob 18. uri v dvorani delavskega doma Albina in Julke Pibernik na Javorniku.

PROGRAM:

- govor predsednika občinske konference klubov OZN Jesenice,
- oris zgodovine Organizacije združenih narodov,
- recitacije o Vietnamu,
- recital Koroška v boju za svobodo,
- nastop pevskega zbora.

Športni referent tov. Karahodžič je podal poročilo o mednarodnem tekmovanju v nogometu, atletiki in namiznem tenisu, katerega je organizirala OO ZSMS. Poudarjeno je, da je število nastopajočih (33) izredno zadovoljivo in da je treba podobna tekmovanja organizirati večkrat.

Dokumenti za sejo koordinacijskega sveta ZSMS ŽJ so bili sprejeti brez pripomb. Za delegata sveta sta bila izbrana Stoev Kame in Hafizović Bećir. V prihodnje se mora še bolj razviti športna dejavnost, na področju kulture in izobraževanja pa se je treba vključiti v akcije v okviru železarne oziroma občine.

Ob koncu sestanka so vsi prisotni soglašali s predlogom, da se izreče zahvala vodju oddelka adjustaže bluming tov. Kavčiču za podporo pri delu OO ZSMS in Vojkoto Mikoliču za vložen trud pri organizaciji športnih tekmovanj, zlasti pri malem nogometu, v katerem smo letos osvojili prvo mesto v Železarni.

Jozo Bagudič

KRATKE VESTI

Na zadnjem sestanku osnovne organizacije ZSMS Planika — obrat Breznica, so člani formirali komisijo za idejnopolično delo in kulturo. Komisija šteje sedem članov, najprej pa bodo pripravili ustrezen delovni program.

J.

GOJENCI DOMA ŽIC V DELAVSKI DRAMI POLOM

V soboto in nedeljo je amatersko gledališče Tone Cufar predstavilo delavsko dramo Toneta Cufarja Polom, ki nam je na zanimiv način oživila dogodke iz revolucionarne preteklosti jeseniškega proletariata. Režiser Marjan Stare je imel precej težav s statisti. Na pomoč mu je priskočil vzgojitelj doma ŽIC Jože Vindišar, ki je na vajo v gledališče pripeljal 23 fantov — gojencev doma. Režiser Marjan Stare jih je lepo sprejel in v prvem pogovoru navdušil za gledališko delo.

Tako je prišlo do premiere s katero je jeseniško gledališče proslavilo 30-letnico obstoja in v kateri je 23 fantov — gojencev večinoma iz bratske republike Bosne nastopilo uspešno in so kot statisti poleg priznanih igralcev v gledališču navdušili ljubitelje gledališča.

Joža Žerdin

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

VARSTVO MUZEJEV IN KULTURNIH DOBRIN V SODOBNI VOJNI

Dva izvoda ostaneta v posesti muzeja, po en izvor bo v jekleni blagajni, medtem ko bo drugi priključen muzejske mu gradivu ob morebitni evakuaciji. En izvod hrani strokovnjak muzeja, ki odlično pozna muzejske fondе.

Temeljito izdelana muzejska dokumentacija ima večstranski pomen. Predvsem je to verna, opisna slika celotne posesti nekega muzeja in edini dokument lastništva eksponatov. Dokumentacija je skupek vseh predmetov, ki predstavljajo njeno znanstveno ali umetnostno vrednost. Ob vojnih rušenjih je dokumentacija edini vir spoznanja, značilnosti in tehničnih podatkov vsakega uničenega predmeta. Poleg tega se ob tatvini ali izgubi eksponatov na podlagi temeljite dokumentacije ugotavlja lastniška pravica in odkriva napačni primerki. In ob koncu, celotna dokumentacija zagotavlja, da bo mogoče ob totalnem uničenju primerkov z rekonstrukcijo izdelati ustrezno kopijo.

ADAPTACIJA MUZEJSKE STAVBE

Z adaptacijo dosežemo večjo odpornost same stavbe proti rušenju in storimo vse, kar naj doprinese k večji požarni varnosti. Če iz objektivnih razlogov ne moremo doseči te stopnje za celotno zgradbo, se usmerimo na posamezne dele, predvsem na kleti in pritličje. Pri vsem tem ne gre pozabiti, da je večina muzejskih stavb v gosti naseljenosti delih mesta. To pa pomeni da utegnejo biti v morebitni vojni najbolj izpostavljene.

Prvi sanacijski ukrep je statistični preskus stavbe. Najbolj občutljiva točka starejših stavb je vsekakor streha z leseno konstrukcijo. V takih primerih tudi najmanjša vnetljiva bomba povzroči usodne posledice. Poleg tega pri tovrstnih stavbah med streho in stropom zadnjega nadstropja ni ustrezne protipožarne izolacije ali armirano betonske plošče. Zato je potrebna protipožarna sanacija. V vseh muzejskih oddelkih je nujno namestiti gasilne aparate. Obenem je potrebno posvetiti posebno pozornost zaščiti lesenih tal. Treba se je izogibati večji koncentraciji lesenih in tekstilnih predmetov, umetniških slik v enem prostoru.

Tudi v mirnem času pride kaj hitro do požara zaradi oprečnosti električnih inštalacij in grelnih naprav.

V okviru uspešnih protipožarnih ukrepov spadajo sodobne alarmne naprave — elektronski indikatorji požara. Njihova vgradnja in nabavna cena se kaj kmalu amortizira, če imamo precizni bogastvo zbirk in primerkov, ki se ob tem ohranjajo in ostajajo nedotaknjeni.

S stališča civilne zaščite je v muzeju najbolj zanimiv prostor klet. Ta se običajno adaptira v zaklonišče za muzejske primerke, obenem pa tudi za osebje muzeja. Predvsem je potrebno zagotoviti pogoje vlažnosti, stalne temperature, ventilacije in ogrevanja. Tako preurejene kleti odgovarjajo osnovnim elementom zaščite kot standardna zaklonišča. Zato imajo tudi vključen rezervni izhod, potrebno orodje in opremo za osebje, ki se v njem zadržuje. V takšnih kletih se lahko zgradijo še manjši in bolj varni oddelki — v obliki trezorjev, namenjeni za shrambo prvorazrednega umetniškega gradiva in dokumentacije. Preostali del ojačanih prostorov v kleti pa preuredimo za muzejsko osebje z ustreznimi sanitarno higijenskimi napravami in ventilacijo.

KONEC

TRANSPORTNA SLUŽBA V SPLOŠNEM LJUDSKEM ODPORU

Transportna služba (vojna in civilna) predstavlja skupek organizacij, katere osnove temelje na načelih organizacije obrambe države v miru kot v vojnem času. Obramba in preskrba naj bi bila splošna, vseobsežna, kontinuirana in strogo vsklajena.

Da bi transportna služba izpolnila svojo vlogo in nalogo v kriznem obdobju mora zadostiti naslednjim pogojem:

- omogočiti neprekinjen promet
- stalna pripravljenost in takojšnja preusmeritev iz civilne v vojno transportno službo
- nuditi usluge obrambnim silam z rezervnimi transportnimi kompozicijami.

Da bi rešili transportno službo v celoti, ni dovolj da določimo funkcije organizacije temveč, da imenujemo odgovorne organe zadolžene za uresničitev nalog. Ob tem se vsiljuje misel, da ranljive različnih transportnih sredstev ne bi prišla do izraza povsod istočasno. Torej bi morala biti transportna služba takšna, da bi omogočila prožno in učinkovito vsestransko uporabo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA — MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA — MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA — MALA ŠOLA S

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

68

— o Leninu, ki je začutil, da se množice kmetov nagibajo k boju delavskega razreda in da revolucionarni polet ljudskih množic narašča, da se pričinja boljševizacija sovjetov po vzgledu petrograjskega sovjeta, ki je 13. septembra (po takratnem ruskem pravoslavnem koledarju 31. avgusta) 1917 — torej že dva dni po zmagi nad zaroto generala Kornilova — sprejel kot vodilo za svoje delo boljševiško politiko, kar je povzročilo odstop starega menjševiško-eserskega vodstva petrograjskega sovjeta — najpomembnejšega sovjeta v vsej Rusiji. V vodstvo je postavilo boljševike, to pa je pomenilo, da so dozorili osnovni pogoji, potrebni za uspešno sovjetov proti začasni vladi pod geslom: »Vso oblast sovjetom!« — pod že znanim geslom torej, ki pa ni bilo več staro geslo o prehodu oblasti v roke menjševiško-eserskih sovjetov, marveč geslo vstaje proti začasni vladi ter za izročitev vse oblasti sovjetom, ki so jih vodili boljševiki. To pa seveda menjševikom in eserom, katerih stranki sta začeli slabeti ob pojavu

'levih' v lastnih vrstah in nezadovoljstvu le-teh s sporazumarsko politiko z buržoazijo, ni bilo po volji, zato so 25. septembra 1917 sklicali vsrusko demokratično posvetovanje, ki so se ga udeležili predstavniki socialističnih strank, sporazumskih sovjetov, sindikatov, zemstev, trgovsko-industrijskih krogov in vojaških enot ter iz svojih vrst izvolili tako imenovani predparlament, nekakšen začasni sovjet republike, in na ta način skušali zaustaviti revolucijo in speljati Rusijo s poti sovjetske revolucije;

— o Leninu in boljševiški partiji, ki je pod njegovim vodstvom spoznala nakane predparlamenta in ga sklenila bojkotirati, nekatere svoje člane, ki se s tako odločitvijo niso strinjali in se pridružili predparlamentu, pa je CK boljševiške partije prisilil, da so izstopili iz te 'predkopalnice', kakor so petrograjski delavci za šalo krstili »predparlament«;

— o Leninu, ki je imel udeležbo nekaterih članov v predparlamentu, čeprav kratkotrajno, za resno napako, ker je ta udeležba nekaterih boljševikov v predparlamentu mogla vzbuditi med ljudskimi množicami varljive upe, da bo predparlament res kaj storil za delovno ljudstvo Rusije;

— o Leninu, ki se je s svojo boljševiško partijo v takih razmerah vztrajno pripravljala na II. vsruski kongres sovjetov in kljub vsem zvijačam menjševikov in eserov s pritiskom boljševiških sovjetov dosegel sklic le-tega v drugi polovici oktobra 1917;

— o Leninu, ki je takrat živel še vedno v globoki ilegali, saj je zanj še vedno veljalo, kakor je v svoji poemi o njem napisal kasneje veliki pesnik boljševiške partije Vladimir Majakovski:

Kerenski piše
in hiti
z dekreti:
Smrt Leninu
in pomagačem!
In Partija
v podzemlje
spet izgine.
Iliž v Razlivu,
Iliž v deželi finski.
A ne podstreže,
ne koliba,
ne polja širine
ne izdado
voditelja
tolpi zverinski.
Neviden Lenin je,
a on je blizu.
Po tem,
kako se delo
širi in razvija,
je vidna
Leninova
vsevideča misel...

(se nadaljuje)

KOMU POMOČ ZA NABAVO OZIMNICE?

zvršni odbor osnovnih organizacij sindikata Železarn je na svoji seji razpravljala o dodelitvi pomoči za nabavo ozimnice. Na seji so se dogovorili o osnovnih kriterijih za upravičenost do pomoči. Da bi lahko dobili svoj osnovni kriterij, je bilo dogovorjeno, da je eden izmed kriterijev najvišji otroški dodatek, kar pomeni, da osebni dohodek upravičencev ne presega 900 din na družinskega člana. Določeno je bilo tudi, da znaša pomoč 250 din na otroka, in sicer iz blagajne izvršnega odbora 200 din in iz blagajne sindikalnega odbora 50 din.

Ker mnogim osebnim dohodkom v Železarni ni edini dohodek, drugi viri dohodkov pa niso registrirani, s čemer imajo taki posamezniki še vedno pravičarstvo, da prejmejo najvišji otroški dodatek, je izvršni odbor sindikata Železarn naročil, da posamezni sindikalni odbori v Železarni to preverijo. Sindikalni odbori namreč bolje poznajo situacijo svojih članov in bo njihova odločitev bolj pravična.

Predsedniki osnovnih organizacij sindikata v TOZD so predsednikom odborov dali tudi ostale informacije glede drugih kriterijev z željo, da odbori kritično ocenijo posamezne upravičence. Opozorjeni so bili tudi, da v kolikor imajo v posameznih obratih ljudi, ki so z kakršnih koli razlogov upravičeni do pomoči za nabavo ozimnice, niso pa še seznanjeni predvideni, jih odbori lahko s kratko utemeljitvijo predlagajo, da se to delo je bil razmeroma krak, zato so tudi posamezni odbori takoj pristopili k delu.

Nekateri odbori so s polno odgovornostjo pristopili k delu in to nalogo tudi vestno izpolnili. To je razvidno iz njenih spisov. Žal pa so tudi primeri, ko so odbori vrnili spiske brez pripomb, čeprav je očitno, da so na spiskih tudi taki, ki do pomoči niso upravičeni. To si lahko razlagamo na dva načina, ali da odbori ne poznajo situacije posameznih članov, da bi na snovi tega sklepali o upravičenosti do pomoči, ali pa so izhajali iz stališča, da če imajo posamezniki pravico do najvišjega otroškega dodatka, potem imajo tudi pravico do pomoči za nabavo ozimnice, čeprav z ozirom na norebitne druge dohodke, le-te niso potrebni. Pri vsem tem je verjetno borovalo dejstvo, da denar ne gre iz našega žepa.

Če so naši predpisi, s katerimi ureamo pravico do otroških dodatkov toliko ohlapni, da dobijo le-te tudi taki, ki jim osebni dohodek v Železarni ni edini, vendar ostali niso registrirani, potem bodimo vsaj mi toliko dosledni, da jim ne bomo dajali pomoči, če te niso potrebni. Po mnenju nekaterih članov sindikata bi morali to vprašanje reševati bolj javno, morda na sindikalnih sestankih po delovnih skupinah, nekateri so celo mnenja, da se upravičence objavi v Železarnju. Nekateri pa trdijo, da v Železarni med tistimi, ki redno delajo, ni mnogo takih, ki bi bili upravičeni do te pomoči. Nekateri pa so zaradi določenih razmer zelo težkih situacijah, zato ker je nerilo za dobivanje otroškega dodatka, kišina lanskoletnega osebnega dohodka. V desetih mesecih pa so lahko že precejšnje spremembe. V splošnem prevladuje mnenje, da tisti, ki imajo denar za nabavo in vzdrževanje avtomobila,

ne more dobiti pomoči za nabavo ozimnice, ravno tako tisti, ki živijo doma na kmetijah, čeprav imajo prijavljeno

ločeno gospodinjstvo. Takih primerov pa je kar precej.

Ker nekateri odbori niso upoštevali navodil izvršnega odbora sindikata Železarn, so nastale sedaj neupravičene razlike. Zato v bodoče upoštevajmo navodila in bodimo tudi do denarja, ki ni neposredno naš ravno tako razpoloženi, kot smo do tistega, ki ga imamo že v žepu. Kajti tudi denar, ki ga ima sindikat je naš, saj je ustvarjen z našim delom.

Stane Torkar

TABELARNI PREGLED UPRAVIČENCEV ZA POMOČ

Zap. št.	Sindikalni odbor	Štev. upr.	Štev. otrok	Skupno (din)	Solidar. sklad	Sindikalni odbor
1.	Plavž	36	78	19.500	15.600	3.900
2.	SM jeklarna	59	134	33.500	26.750	6.750
3.	EL jeklarna	26	62	15.500	12.400	3.100
4.	Šamotarna	6	15	3.750	3.000	750
5.	Livarna	4	8	2.000	1.600	400
TOZD Talilnice		131	297	74.250	59.400	14.850
6.	Valj. bluming-štekel	6	13	3.250	2.600	650
7.	Valjarna 2400	7	10	2.500	2.000	500
8.	Valjarna žice	15	32	9.500	7.600	1.900
9.	Valjarna profilov	13	25	6.250	5.000	1.250
10.	Adj. štekel Bela	2	6	1.500	1.200	300
11.	Adj. štekel Javornik	3	7	1.750	1.400	350
12.	Adjustaža Bela	12	23	5.750	4.600	1.150
TOZD Valjarne		58	122	30.500	24.400	6.100
13.	Hladna valjarna	12	30	7.500	6.000	1.500
14.	Žičarna	29	62	15.500	12.400	3.100
15.	Profilarna	4	10	2.500	2.000	500
16.	Jeklovlek	9	17	4.250	3.400	850
17.	Elektrodni	13	23	5.750	4.600	1.150
18.	Željarina	6	12	3.000	2.400	600
TOZD Hlad. predelava		73	154	38.500	30.800	7.700
19.	Strojno vzdrž.	10	30	7.500	6.000	1.500
20.	Strojne delavnice	8	17	4.250	3.400	850
21.	Elektro vzdrž.	5	15	3.750	3.000	750
22.	Gradbeno vzdrž.	6	14	3.500	2.800	700
23.	RTA	2	3	750	600	150
24.	Strugarna valjev	2	3	750	600	150
25.	Elek. topl. energ.	6	9	2.250	1.800	450
26.	Plinska in vodna energ.	8	16	4.000	3.200	800
27.	Transport	25	62	9.500	7.600	1.900
28.	Skupne službe VET	1	2	500	400	100
TOZD VET		73	171	42.750	34.200	8.550
29.	Fin. računski sektor	6	11	2.750	2.200	550
30.	Kadrovski sektor	4	5	1.250	1.000	250
31.	Sekretariat	13	24	6.000	4.800	1.200
32.	Nabavna služba	2	6	1.500	1.200	300
33.	OTK	17	35	8.750	7.000	1.750
34.	RO	1	2	500	400	100
35.	Družbena prehrana	8	15	3.750	3.000	750
DS Skupne službe		51	98	24.500	19.600	4.900
Predlog IO sindikata		10	22	5.500	5.500	
Razdeljene pomoči:					172.000 din	
Iz solidarnostnega sklada					44.000 din	
Osnovne organizacije sindikata					216.000 din	
SKUPAJ						

Sodelavci SEO na izletu

Železarski globus

MEHIKA

Blizu kraja San Luis de Potosi bodo zgradili novo železarno. Njen glavni proizvod bo sprva hladno valjana pločevina. Letno jo bodo proizvedli 40.000 ton. Kasneje bodo pričeli proizvajati tudi druge železarske izdelke. Železarno bo skupno zgradilo več družb in mednarodnih bank, med njimi: mehiška družba Mexino, Fundidora Mexicana, francoska družba Pechiney Ugine Kuhlmann in drugi.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

BOLJŠA BODOČNOST ZA PREMOG

3

Ker narašča poraba električne energije prekomerno, v primerjavi s skupno energijo, narašča tudi poraba premoga hitreje kot normalno. Ker zemeljskega plina ni veliko na razpolago in bo nafta v bodoče možno uporabljati v bolj omejenih količinah, bo pomemben delež pri povečanju porabe goriv v bodoče moral prevzeti premog. Na tem področju lahko v bližnji prihodnosti pričakujemo vedno pomembnejšo vlogo jedrske energije. Tudi v železarski industriji bo proces v plavžu, ki uporablja kot gorivo koks, proizveden iz premoga, obdržal še svojo prevladujočo vlogo. Nezanemljivi izgledi v preskrbi z nafto, so vodili v zadnjem času k povečanim naporom, da bi lahko premog v oplemeniteni obliki uporabljali tudi na drugih področjih. Kajti zmanjšana poraba premoga je bila predvsem pogojena z razliko v ceni med njim in nafto. Poleg tega je bila njegova transportna sposobnost slabša in pri kopanju ter uporabi je z ozirom na onesnaženje okolja manj prijeten.

Ze več let so nam znani postopki za proizvodnjo plina in kurilnega olja iz premoga. Kurilno olje proizvedeno iz premoga vsebuje nizko žveplo, omogoča enostaven transport in ne onesnažuje okolja. Primerno je kot nadomestilo za težko olje, ki ga uporabljajo za kurjenje industrijskih peči. Industrijska proizvodnja v velikih količinah bo omogočena

še v nekoliko daljši prihodnosti. Isto velja tudi za proizvodnjo bencina iz premoga.

Precej večji pomen bo imel že kmalu plin iz premoga. Tudi tega je lahko transportirati in bistveno ne onesnažuje okolja. Industrijsko vplivanje velikih količin premoga je možno zelo kmalu uresničiti. To velja predvsem za ZDA, kjer bo preskrba z zemeljskim plinom postala deset let prej kritična kot v zahodnoevropskih državah. V teh državah postajajo zanimivi poskusi uporabe toplote iz visoko temperaturnih jedrskih reaktorjev za vplivanje premoga. Ta postopek bo omogočil znatno povečanje uporabe premoga ob upoštevanju sodobnih zahtev za zaščito okolja. Poskusne naprave že obratujejo, medtem ko predvidevajo gradnjo velikih industrijskih naprav v drugi polovici prihodnjega desetletja.

Iz vsega tega je razvidno, da prihaja čas, ko bo premog ponovno imel zelo veliko vlogo pri preskrbi z energijo. Trajalo bo še nekaj časa, da bodo usposobili postopke za proizvodnjo kurilnega olja, bencina in plina iz premoga. Šele takrat bo pokazal premog ponovno svojo pravo energetske veljavo.

ITALIJANSKA ŽELEZARNA TARANTO

1

V južni Italiji ob Tarantskem zalivu stoji mesto Taranto. Pred drugo svetovno vojno je bilo pristanišče tega mesta kar je še danes močno oporišče italijanske vojne mornarice. Vendar je danes to mesto bolj znano po veliki železarni, ki spada med največje na svetu.

ZANIMIV IN POUČEN IZLET

Prejšnjo soboto in nedeljo, 18. in 19. oktobra, smo bili na letnem izletu delavci sektorja za ekonomiko in organizacijo. Pot nas je vodila skozi Ptuj v Mursko Soboto, Moravske toplice, Trakošćane, Kumrovec in Trebnje.

V Ptuj smo si na gradu ogledali muzej, po kosilu pa še vinsko klet. Med velikimi hrastovimi sodovi, so nam pokazali tudi največjega, ki drži nekaj nad 23 tisoč litrov. Pokazali so tudi arhiv, kjer imajo shranjeno vino iz leta 1917.

Ker v Moravcih ni bilo dovolj prostora, smo se ustavili v hotelu Diana v Murski Soboti. Po ogledu mesta je bila večerja in po njej zabava.

Takoj po zajtrku smo se v nedeljo zjutraj odpeljali na kopanje v Moravske toplice. Osnovo za nastanek termalnega kopališča je dal izdaten vir tople in mineralne vode, iz globine okrog 1.120 m, ki so ga odkrili iskanci nafte v letu 1960. Sedaj imajo eno pokrito zimsko kopališče, kjer je voda topla 38 stopinj in tri odprta kopališča, v katerih je nekoliko bolj ohlajena voda. Od leta 1963 dalje se tu uspešno razvija zdraviliški turizem in na voljo imajo že 500 postelj. Dnevni penzion izven sezone znaša 130 din.

Po kosilu v Murski Soboti smo se odpeljali nazaj proti Ptuj, kjer se odcepi nova Zagorska cesta proti Zagrebu. Nekaj pred Krapino, smo zavili v levo in si ogledali znameniti srednjeveški grad Trakošćani. Grad je zanimiva izletniška točka, zato so v neposredni bližini zgradili hotel. V bližini je tudi precej veliko umetno Trakošćansko jezero.

Po isti lepi asfaltirani cesti smo se vrnili na Zagorsko magistralo, s katere smo za Krapino zavili na zahod. Čez številne hribe in doline Hrvaškega Zagorja smo prišli v Kumrovec. Najprej smo si ogledali Titovo rojstno hišo, nato pa dom borcev in mladine.

Od tu smo zavili nazaj po isti poti in se malo naprej od Klanca podali čez Sotlo ter čez Bizeljko do Brežic od tu pa na avtocesto Zagreb – Ljubljana. V motelu Trebnje so nam za večerjo zelo teknila pečnice s kislim zeljem, katere smo zalili s pristnim cvičkom.

S tem je bil naš zelo pester dvodnevni izlet zaključen. Program ogledov je bil zelo zgoščen, zato pa je bil izlet tudi pester in zelo zanimiv. Ker smo se disciplinirano držali predvidenih časov, smo se v nedeljo vrnili domov že nekaj pred predvideno uro.

B.

25-LET SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje na 4. strani)

ki ga ni bilo mogoče dobiti niti v tovarni stekla v Pančevu.

V poročilu o kapitalni gradnji je bilo ugotovljeno, da je bil plan kapitalne izgradnje v tovarni v letu 1949 izpolnjen 60 % za l. 1950 pa le 40 %. Največji problem je bilo pomanjkanje delavcev, ki jih gradbeno podjetje GRADIS ni moglo pridobiti niti z mobilizacijo na terenu. Od 370 delavcev, ki jih je ministrstvo mobiliziralo na Primorskem, se jih je na delo javilo le 100. Menili so, da bodo s temi delavci in pa s frontnimi organizacijami uspeli dokončati začeta dela. Predvidevali so, da bodo do konca leta pripravili teren za predelovalne obrate in dokončali valjarno 2400.

Poleg teh ključnih vprašanj, so na seji obravnavali še drugo problematiko, zlasti problematiko proizvodnje, kvalitete dela in varčevanja z materialom. Sprejeli so naslednje sklepe:

1. Vsi člani delavskega sveta naj ponovno v obratih opozorijo na kvaliteto dela, pri tem pa ne smejo zameriti količine. Kršitelje je treba poklicati na odgovornost.

2. V obratih je treba začeti akcijo za varčevanje z materialom in o uspehih akcije redno obveščati delavce.

3. Posebna komisija naj čimprej pripravi gradivo za študij uredbe o preimenovanju delavcev v nove nazive in s študijo obvesti in seznaniti obrate.

4. Preko proizvodnih konferenc je treba o teh sklepih obvestiti vse delavce.

5. Uprava podjetja naj imenuje komisijo, ki bo pregledala stanje higienskih naprav pri težki progri na Javorniku.

6. V času tekmovanja je treba začeti s pripravami za postavitev spomenika padlim borcem, delavcem tovarne.

7. Smernice nakazane v poročilu

predsednika upravnega odbora so sprejeli kot sklepe.

Na tej seji je prvič poročal tudi predsednik upravnega odbora o delu upravnega odbora od izvolitve do te seje. Upravni odbor je imel v tem času devet sej, na katerih so obravnavali naslednje osnovne probleme in zadeve: poročilo proizvodnega sektorja o stanju obratov, vprašanje stanovanj za delavce, vprašanje tarifnih postavk, zlasti za nekatere kritične obrate in poklice, sprejemali so poročila o proizvodnji in potrjevali operativne programe proizvodnje, posebej so obravnavali proizvodno problematiko, vprašanja sistemizacije, stimulacije za udarniško delo ter poročilo direktorja o problematiki podjetja in finančno stanje. Po vseh teh vprašanjih so sprejeli vrsto sklepov. Naj nastejemo le nekatere najvažnejše:

— odločili so se za postavitev montažnih hišic,

— uvedena stimulacija za udarniško delo,

— sklenili so, da je treba organizirati seminar za vse člane delavskega sveta in upravnega odbora,

— zaostriti kontrolo materiala, zlasti pri prevzemu med obrati in osebno odgovornost,

— pregledati možnost skladiščenja materiala v obratih, da se odpravi nered,

— imenovati komisijo za sistemizacijo delovnih mest uslužbenec,

— disciplina se mora povečati, pri tem naj pomagajo družbenopolitične organizacije, zamenjati je treba neodgovorne brigadirje,

— zaostriti borbo za doseg plan-skih nalog, venomer napovedovati tekmovanje,

— uvesti splošno varčevanje posebno materiala, ki ga uvažajo.

Na podlagi teh sklepov so sestavili smernice za delo upravnega odbora, ki jih je tudi delavski svet sprejel kot svoje sklepe.

M. Polak

PREDLOG PRAVIL DIATI ZA JAVNO RAZPRAVO

Danes objavljamo predlog novih pravil DIATI – društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice, ki jih je pripravil upravni odbor v skladu z novim zakonom o društvih. Nova pravila urejajo delovanje društva po delegatskem načelu in po organizacijski shemi, ki je bila v glasilu Železar že objavljena. S tem začenjamo javno razpravo, v kateri naj bi prišli do izraza najširši interesi vseh članov in zainteresiranih v našem društvu, ki s svojim delovanjem poskušajo čimveč prispevati k materialnemu in tehničnemu napredku naše družbe. Člani društva naj pripombe posredujejo upravnemu odboru društva pisмено ali ustno. Vsi ostali občani pa na koordinacijski odbor IO OK SZDL Jesenice.

za UO DIATI:
Janez Faletič

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav je na podlagi določil zakona o društvih (Ur. list SRS št. 37/74 na zboru dne sprejelo naslednja

PRAVILA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice (Železar) (v nadaljnjem besedilu društvo) je strokovna družbena organizacija izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav na širšem območju Jesenice.

Društvo je član Zveze društev izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav SR Slovenije in je preko nje član Zveze organizacij za tehnično kulturo.

Društvo je lahko član tudi drugih družbenopolitičnih organizacij v okviru enotne fronte socialističnih sil.

2. člen

Ime društva je: Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav JESENICE.

Sedež društva je na Jesenicah, Železarna Jesenice, Cesta Železarjev 8.

3. člen

Društvo je pravna oseba.

Društvo ima svoj pečat v katerem je ime društva.

4. člen

Delo društva je javno.

O svojem delu društvo obvešča javnost z objavami v Železaru in splošnih sredstvih informiranja ter na občnih zborih na katerih lahko prisostvujejo tudi občani, ki niso člani društva.

Finančno in materialno poslovanje društva je prav tako dostopno javnosti. SDK nadzoruje finančno in materialno poslovanje društva, razen razpolaganje s sredstvi, ki jih društvo dobiva od članarine in drugih prispevkov svojih članov.

II. PROGRAMSKA IZHODIŠČA IN NALOGE DRUŠTVA

5. člen

Namen društva je, da spodbuja in razvija tehnično inventivno dejavnost v vseh njenih oblikah ter povezuje in usmerja dejavnost izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav na svojem območju.

6. člen

Naloge društva so:

- sodelovati z organi oblasti in družbenega upravljanja ter z gospodarskimi in drugimi organizacijami na pospeševanju inventivne dejavnosti in širše praktične uporabe inovacij v gospodarstvu,
- dajati iniciativo in podporno znanstveno-raziskovalnem delu, zlasti v gospodarskih organizacijah,
- sodelovati z drugimi tehničnimi organizacijami in šolami zaradi razširjanja inventivnosti med mladino,
- organizirati strokovne sestanke, predavanja in druge oblike strokovnega izpopolnjevanja in izmenjave mnenj in izkušenj,
- podpirati izdajanje in sodelovati v strokovnih in popularnih publikacijah,
- usmerjati dejavnost članov v strokovnem in političnem pogledu in razvijati kulturno in družbeno življenje med člani
- zastopati strokovne in materialne interese svojih članov.

III. ČLANI DRUŠTVA, NJIHOVE PRAVICE IN OBVEZNOSTI

7. člen

Vsak občan lahko postane ob enakih pogojih član društva na način, ki je določen v teh pravilih.

8. člen

Člani društva so redni, podporni in častni.

9. člen

Redni član je lahko vsak državljan SFRJ, ki ima patentno listino ali patentno prijavo ali diplom oziroma potrdilo gospodarske organizacije o tehničnih izboljšavah ali koristnem predlogu v smislu Zakona o patentih in tehničnih izboljšavah.

Redni član lahko postane tudi privatna oseba, ki se aktivno ukvarja z izumiteljskim delom ali delom na razvoju in napredku tehnike, kakor tudi z delom, ki je kakorkoli povezano na pomembno za izumiteljsko dejavnost in zaščito pravic izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav. Članarina privatnih članov znaša 5 % odškodnin, ki jih dobijo za svoje novatorske dosežke. Redni član je lahko tudi gospodarska ali druga organizacija, ki deluje ali je zainteresirana za tehnični napredek v industriji v gospodarstvu in želi pospeševati delovanje domačih avtorjev na področju izumiteljstva, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov ali pa želi koristiti usluge avtorjev.

Svoje pravice in obveznosti izvršuje preko svojega predstavnika, ki je praviloma izumitelj ali avtor tehnične izboljšave. Kolektivna članarina gospodarske ali druge organizacije društev izumiteljev znaša 0,5 % dokazanih prihrankov od uporabe izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov.

10. člen

Podporni član je lahko vsaka fizična ali pravna oseba, ki materialno ali na drug način pomaga pri uresničevanju ciljev in nalog društva.

11. člen

Častni član društva lahko postane vsak občan, ki je pomembno prispeval k razvoju inventivne dejavnosti kot ustvarjalec ali organizator.

12. člen

Pravice rednega člana so:

- da dobi člansko izkaznico DIATI,
- da voli in da je voljen v vse organe društva,
- da je obveščen o problemih in delu društva in njegovih organov,
- da daje predloge in mnenja o vseh vprašanih, ki spadajo v pristojnost takih,
- da je pod enakimi pogoji deležen vseh pridobitev in ugodnosti, ki jih daje društvo svojim članom,
- da sodeluje pri vseh družbenih in strokovnih manifestacijah društva.

Častni član društva je glede pravic izenačen z rednim članom.

13. člen

Obveznosti rednega člana so:

- da dela na uresničevanju ciljev in nalog društva,
- da aktivno sodeluje v delu svoje organizacije,

– da se strokovno izpopolnjuje,

– da redno plača članarino.

Redni in podporni član društva postane z vpisom v društvo. Častni član se postane z izvolitvijo na občnem zboru društva.

Pred vpisom se preverja, če oseba, ki želi postati redni član, izpolnjuje pogoje za vpis.

Proti sklepu, s katerim se zavrne vpis v redno članstvo, ima prizadeta oseba pravico pritožbe na občni zbor društva.

14. člen

Članstvo v društvu preneha:

- z izstopom
 - z izključitvijo.
- Vsak član lahko ob vsekem času prosto izstopi iz društva, če je prej izpolnil vse obveznosti.

O izključitvi in članstvu sklepa upravni odbor društva.

Izključen je lahko član:

- ki se ne ravna po pravilih društva,
- ki s svojim delom škoduje ugledu društva,
- ki več kot eno leto ne plača članarine, kljub temu, da je bil pozvan na to.

Zoper sklep o izključitvi je dopustna pritožba na občni zbor društva. Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa o izključitvi.

Član, ki ne plača članarino za tekoče leto ne more koristiti uslug, ki jih nudi društvo.

15. člen

Za posebno prizadevanje in dosežene uspehe so člani ali organizacije lahko pohvaljeni ali nagrajeni.

IV. ORGANIZACIJA IN ORGANI DRUŠTVA

16. člen

Članstvo v društvu je neposredno. V posameznih občinah ali gospodarskih organizacijah se lahko ustanovijo aktivni izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav, če je to smotno ali potrebno zaradi uspešnejšega dela in izvajanje nalog.

17. člen

Organi društva so:

- občni zbor,
- zbor delegatov društva,
- upravni odbor,
- zbor aktivna novatorjev,
- predsedstvo,
- nadzorni odbor.

Ti organi imajo lahko pomožna telesa – komisije, ki jih sami imenujejo in jim določijo naloge.

18. člen

Člani organov društva ne morejo biti osebe, katerim je sodišče izreklo varnostni ukrep prepovedi javnega nastopanja ali če so obsojeni na kazen, ki ima za posledico prepoved udeležbe pri ustanovitvi društva, dokler trajajo pravne posledice obsodbe.

1. Občni zbor

19. člen

Občni zbor je najvišji organ društva in voli druge njegove organe. Sklepi občnega zbora so obvezni za vse člane društva in za vse organe društva.

20. člen

Občni zbori so redni in izredni.

Redni občni zbor skliče upravni odbor društva najmanj enkrat v dveh letih.

Izredni občni zbor skliče upravni odbor po lastni presoji ali na zahtevo petine članstva ali na zahtevo nadzornega odbora, in sicer v 30 dneh od prejema take zahteve.

21. člen

Vabilo za občni zbor je treba poslati pisмено vseh članom društva najmanj 5 dni pred zborom.

Vabilo mora vsebovati podatke o času in kraju zbora, dnevni red in potrebno gradivo.

22. člen

Občni zbor lahko razpravlja in odloča o vseh vprašanih iz delovnega področja društva, zlasti pa o naslednjih zadevah:

- sprejema pravila in druge splošne akte društva ter njihove spremembe in dopolnitve,
- razpravlja o poročilih o delu organov društva in odobrava zaključni račun društva,
- izdaja navodila za delo organov društva,
- sprejema delovni načrt društva za naslednje obdobje,
- voli in razrešuje upravni odbor in nadzorni odbor za dobo 2 let,
- voli častne člane društva,
- odloča o pritožbah in ugovorih zoper odločbe upravnega odbora,
- odloča o vseh važnejših zadevah, ki se tičejo nalog in ciljev društva,
- odloča o prenehanju društva.

23. člen

Dnevni red občnega zbora predlaga upravni odbor.

Vsak član občnega zbora ima pravico predlagati zadeve za dnevni red. Na izrednem občnem zboru se obravnavajo praviloma le tista vprašanja, zaradi katerih je bil sklican, če občni zbor ne sklene drugače.

24. člen

Delo občnega zbora poteka po dnevnem redu, ki ga sprejme zbor po predlogu upravnega odbora.

Delo zbora vodi delovno predsedstvo, ki ga izvolijo udeleženci zbora. Občni zbor odpre predsednik društva in ga tudi vodi do izvolitve delovnega predsedstva.

25. člen

Občni zbor prične z delom, če je navzoča vsaj petina članov društva. Če to število ni doseženo, se zbor odloži in čez pol ure ponovno odpre na istem mestu ter sklepa polnodeljavno ne glede na število prisotnih.

Sklepi se sprejemajo z navadno večino glasov navzočih članov, in sicer na podlagi javnega glasovanja, če zbor ne odloči drugače.

26. člen

2. Upravni odbor
Upravni odbor sestoji iz največ 20 članov. Upravni odbor se konstituira takoj po izvolitvi, pri čemer voli iz svojih vrst predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika društva.

27. člen

V delovno področje upravnega odbora spadajo vse zadeve društva razen tistih, ki so pridržane občnemu zboru ali prenešene na druge organe društva.

Upravni odbor ima zlasti naslednje pristojnosti:

- izvršuje sklepe občnega zbora,
- pripravlja predloge za delo društva,
- odloča o finančnem in materialnem poslovanju društva,
- pripravlja poročilo o delu društva,
- pripravlja osnutke aktov ter njihove spremembe in dopolnitve,
- upravlja z imetjem in o skladih društva, ter izvršuje njegove finančne obveznosti,
- voli stalne predstavnike društva pri organih družbenega upravljanja, pri organih oblasti in drugih organih in organizacijah,
- sklicuje občni zbor društva in zbor delegatov DIATI,
- opravlja nadzor nad delom predsedstva,
- opravlja druge posle med dvema občnima zboroma.

28. člen

Upravni odbor posluje na sejah, ki so vsaj enkrat na tri mesece.

Sklepi odbora so veljavni, če jih sprejema več kot polovica na seji prisotnih članov upravnega odbora.

Posamezni član upravnega odbora lahko opravlja svoje delo samostojno le, če ga za to pooblasti občni zbor ali upravni odbor.

29. člen

Na seji upravnega odbora se vodi zapisnik, ki vsebuje dnevni red in sklepe, po potrebi pa tudi rezultate glasovanja in ločena mnenja članov. Zapisnik podpišeta predsednik in zapisnikar.

30. člen

3. Predsedstvo društva
Predsedstvo društva sestoji od predsednika, podpredsednika, blagajnika in tajnika društva.

31. člen

Predsedstvo vodi tekoče posle med dvema sejama upravnega odbora, pripravlja gradivo za obravnavanje v upravnem odboru in skribi za izvajanje sklepov občnega zbora in upravnega odbora.

Seje predsedstva sklicuje predsednik društva ali pa član, ki ga predsednik za to pooblasti.

Zapisnik vodi tajnik društva.

32. člen

Predsednik predstavlja društvo kot družbeno organizacijo in pravno osebo ter ga zastopa pred organom oblasti, uprave in pravosodja ter pred tretjimi osebami. V odsotnosti ali za držanosti ga z enakimi pravicami in obveznostmi nadomešča podpredsednik.

Za društvo podpisuje predsednik ali oseba, ki jo oseba-predsednik pooblasti.

4. Zbor delegatov DIATI

– zbor delegatov društva je posvetovalni organ in se sklicuje po potrebi ali na zahtevo vodij aktivov novatorjev,

– sestavljen je iz delegatov, ki so izvoljeni v aktivih na vsakih 5 članov po 1 delegat.

– naloga zbora delegatov je, da pomaga UO pri pomembnejših odločitvah med dvema občnima zboroma, tako da pridejo zahteve in stališča članov do izraza tudi pri tekočem delu društva,

– preko zbora delegatov vodi UO delovanje društva predvsem v operativnem in strokovnem smislu.

5. Zbor aktivna novatorjev

– sestavljajo ga novatorske grupe v posameznih obratih, delavnicah in TOZD ali po interesih strokovne dejavnosti;

– ustanovitev novega aktivna mora odobriti UO društva;

– dejavnost novatorskega aktivna je sestavljena predvsem iz strokovnega in grupnega dela pri reševanju tehničnih problemov in realizaciji predlogov;

– člani aktivna volijo vodja aktivna, ki je s tem kandidat za UO društva;

– vodja aktivna naj bi bil aktiven novator pospeševalec novatorstva v svojem delokrogu;

– pri delu v UO DIATI zastopa interese in probleme svojega aktivna ter organizira akcije društva v aktivu in delovnem okolju.

6. Nadzorni odbor

33. člen

Nadzorni odbor ima tri člane. Člani nadzornega odbora izvolijo izmed sebe predsednika, ki vodi delo odbora. Člani nadzornega odbora ne morejo biti hkrati člani UO društva. Člani nadzornega odbora imajo pravico prisostvovati sejam upravnega odbora, pri čemer imajo posvetovalno pravico.

34. člen

Nadzorni odbor spremlja in nadzoruje finančno poslovanje društva in njegovih organov ter upravlja vse druge zadeve, ki jih mu poveri občni zbor. Najmanj enkrat letno mora nadzorni odbor pregledati poslovne knjige, dokumentacijo ter blagajno društva.

O ugotovitvah seznanja upravni odbor, na občnih zborih pa podnaša poročilo o materialnem-finančnem poslovanju društva med dvema občnima zboroma.

V. MATERIALNA SREDSTVA

35. člen

Viri materialnih sredstev so:

- nepremičnine in druge stvari, ki so namenjene za ureničevanje skupnih interesov članov in nalog društva, kolikor ima društvo z zakonom lahko na njih lastniško pravico,
- članarina,
- dohodki iz neposredne dejavnosti društva in raznih prireditev,
- dotacije organov oblasti ter delovnih in družbenih organizacij,
- prispevki podpornih članov, volila in darila,
- premoženje sklada društva.

36. člen

Višina članarine določa upravni odbor. Obseg in način delitve sredstev se vrši po sprejetem predračunu za vsako leto.

37. člen

Materialno finančno poslovanje društva se vrši po predpisih, ki veljajo za društvo in po sklepih UO.

Odredbodajalec za izplačila in uporabo sredstev iz skladov je predsednik društva oziroma član, ki ga predsednik posebej za to pooblasti.

Upravni odbor mora vsaj enkrat na leto omogočiti pregled materialno finančnega poslovanja.

VI. ODGOVORNOST ČLANOV

38. člen

Za kršitev pravil in drugih predpisov, neizpolnjevanje obveznosti in zlorabo pravic se članu lahko izreče disciplinski ukrep.

39. člen

Disciplinski ukrepi so: opomin, ukor, strogi ukor in izključitev iz članstva. Kaznovan član ima pravico pritožbe neposredno višjemu organu.

40. člen

Člani organov društva so lahko odpoklicani po sklepu organa, ki jih je izvolil.

41. člen

Za škodo, ki jo člani povzročijo društvu, odgovarjajo po splošnih predpisih.

VII. PRENEHANJE DRUŠTVA

42. člen

Društvo preneha:

- če tako sklene občni zbor društva z dvotretjinsko večino prisotnih,
- če mu pristojni organ prepove nadaljnje delo.

43. člen

V primeru prenehanja društva se premoženje in dobroimetje prenese na SIS za tehnično kulturo.

VIII. KONČNE DOLOČBE

44. člen

Pravila društva so bila obravnavana v OK SZDL, ki je dala najprej svoje soglasje.

45. člen

Pravila stopijo v veljavo z dnem, ko jih sprejme občni zbor društva.

Datum _____ M. p. podpis _____

Ne spominjam se več katera vas je bila to. Stala je na pobočju hriba in mimo hiše peljala pot. Blizu vasi smo srečali mladeniča, ki nam je brezbržno šel nasproti. Komandir je zaustavil četo in se sam približal mladeniču. Ta se je sicer zdrnil, vendar je počakal kljub temu, da je pred seboj zagledal oboroženega človeka. Iz razgovora je mladenič izvedel kdo smo. Pojasnil je, da že vsa vas ve, da smo mi tukaj. Povedal je tudi, da so nam ljudje pripravljene pomagati. Na uprašanje, če vedo Italijani kaj o naši prisotnosti, je povedal, da se jim niti sanja ne. Mladenič nas je odpeljal proti vasi, toda zaradi naše vernosti smo počakali v rednem macesnovem gozdu na koncu vasi.

Mladenič, ki nas je malo preje zapustil, se je kmalu vrnil in z njim nekaj ljudi. V temi se ni videlo kdo je. Komandir, ki je vedel je molčal, ker nas je hotel iznenaditi. Z mladeničem je prišlo še pet deklet in vsaka je nesla velik jermas. Bilo je vsega: kruha, slanice, klobas, jabolk in drugih dobrot...

Nismo mogli verjeti, da je kaj takega res. Komandir je poklical kuharja, ki je bil istočasno tudi intendant in mu zapovedal, da nam da najprej majhne porcije, ker bi sicer po tolikih dneh lakote lahko zboleli. Taki zapovedi ni nihče ugovarjal, ker smo vedeli, da ima komandir prav, četudi bi vsak izmed nas lahko pojedel vsaj pol vsebine jermasa.

Pogovarjali smo se z dekleti in mladeničem, ki so hoteli vedeti vse o partizanih, o borbi, o revoluciji. Kljub miru smo opazili, kako se jim iskrijo oči in s kakšnim zanosom govorijo o borbi. Hoteli so vedeti vse kaj se dogaja onstran meje. Pogovor je tekel dolgo v noč tako, da je Vojteh delil že tretji obrok večerje. Kljub temu, da smo pojedli po manjših količinah in presledkih zadostni obrok hrane, občutka lakote ni in ni hotelo biti konec.

Daleč v dolini je ura iz zvonika naznanjala polnoč. Bičec je predlagal gostiteljem, da se vrnejo v vas. Zahvalil se je za hrano in tisto, kar je ostalo, je dal nositi trem borcem iz čete.

Naši gostitelji so vsakemu posebej stisnili roko v pozdrav in se počasi oddaljili. Spremljali smo jih vsi do poti, ki pelje v vas in se še enkrat pozdravili in začeli drug drugemu srečno pot in nasvidenje. Povabili so nas, da čim prej zopet pridemo k njim.

Ni minilo več kot nekaj minut, ko nas je dohitel fant iz vasi, ko smo se že vračali v začasno taborišče, da pripravimo in vzamemo nahrbtnike s seboj. Iskal je komandirja, svojega rojaka. Prosil ga je, naj ga vzamemo s seboj na Gorenjsko, da bo tudi on postal partizan. Med pogovorom smo ju obstopili ali se nismo vmešavali v pogovor. Fant je neizmerno prosil, da ga vzamemo s seboj, obljubljal je, da bo delal vse, kar se bo od njega zahtevalo, boril se bo, prinesel bo celo puško, da nam ne bo potrebno skrbeti za njegovo orožje.

Komandir in komisar nista pristala, da gre z nami. Dopovedovala sta mu, da bomo povedali, ko se vrnemo na Gorenjsko, kakšno je

Obveščevalec

razporejen med ljudmi na Primorskem. Za pokret, kakršen je naš, en sam partizan ne pomeni mnogo. Mnogo več nam pomeni, če ostane še nekaj časa v vasi in organizira, da bo v vasi vse pripravljeno, ko se vrnemo, ali če pride kaka druga enota. Dobil je tudi vsa potrebna navodila, kako in kaj naj organizira.

Zalosten, ker ne gre z nami, obenem pa ponosen, da bo prav on tisti, ki bo organiziral ljudi za partizansko borbo. Ko smo se ločili je obljubil, da bo vse tako napravil, kakor mu je rečeno. Predno je odšel, nam je še zaupal, da v sosedstvu živita dve dekleti, ki sicer ne

izdajata, vendar pa sta vedno v družbi laških oficirjev in da ju ljudje prezirajo. Obljubili smo mu, da ju bomo primerno kaznovali. Posvaril nas je naj bomo previdni, ker je lahko tudi nocoj kakšen laški oficir pri kateri od njiju. Natančno je opisal pot in hišo, ker pa je Bičec nekoliko počal na hribovski vasi, je vedel, kjer stojita hiši. Končno smo se poslovili.

Ko smo se bližali tem hišam, je komandir odredil dve patrولي. Dekleti sta bili kaj hitro pokonci in ena od njih je že, še predno je odprla vrata, nekaj čebljala po laško. Kakšno presenečenje obeh, ko sta zagledali pred seboj neznanca ljudi v drugačnih uniformah kot sta jih bili navajeni. Povedali smo jima kakaj smo prišli in zelo hitro izvršili kazen — striženje las, pri tem pa jima zabijali, da bo kakšen drugič strožja, če bosta tako nadaljevali.

Po izvršeni kazni je četa odšla naprej.

(se nadaljuje)

PEŠ Z JESENIC ČEZ TRIGLAV NA MORJE

4

Asfaltna cesta nam le še bolj ubija moči in voljo in z vsakim kilometrom prinaša nove žulje. Dobe sedno požiramo avtomobilske pline, kajti izletniki se vračajo domov z nedeljskega izleta in na cesti je polno avtomobilov.

Nekako le pridemo do Polja. Polje je vas, oddaljena le nekaj kilometrov od Bohinjskega jezera. Prijazna domačinka nam razloži in pokaže kje gre pot na Crno prst. Najprej moramo do Zlana, ki leži le dober kilometer nad vasjo. Ker smo že zelo utrujeni in tudi pozno je že, se odločimo da bomo prespali kar tu. Želimo si le malo sena in streho nad glavo. Ker pa so vaščani gluhi za naše želje, odidemo naprej. K sreči le najdemo nad vasjo zapuščene svisti in kljub temu da so nekatere deske že sumljivo trhle ostanemo tu čez noč.

Ko si razdelimo prostor in pognemo spalne vreče na tla, si pripravimo večerjo. Matjaž, ki je mojster za coctails, pripravi nekakšen grog, ki ima skoraj tako dober okus kot gorilni spirital. Ko se odpravljamo spat se Mija in Zdenka preplašeno ozirata po vseh kotih in govorita nekaj o pajkih. Pomiri ju Stef, saj jima zagotovi, da tu ne more biti pajkov, ker so jih tako kače vse pregnale. Pomirjeni zaspiata.

PONEDELJEK, 21. julija: Hladno jutro nas prisili, da vstanemo že na vse zgodaj. Po še rosnih travah se pričnemo ponovno vzpenjati v hrib. Prvi jutranji žarki nas kmalu ogrejejo in že nam je pošteno vroče, čeprav ni minilo pol ure, kar nas je še zeblo. Oziramo se za vodo, kajti naše čutarice so popolnoma prazne. Vode ne dobimo nikjer in to pomanjkanje nas dela še bolj žejne.

Pot polagoma zavije v gozd, nato pa postaja vse bolj strma in zrita od traktorjev, ki vlačijo les. Vse naokrog leže podrti drevesa in po tleh je polno lubja. Nazadnje se vzpenjamo kar naravnost v breg. Vsi me nezaupljivo gledajo in počasi lezejo v strmino. Tudi sam sem že mislil da smo zašli in sem čakal na primeren trenutek, da to poveni ostalim. Toda na sredo opazim le nekaj metrov vstran markirano pot, prav ko sem hotel predlagati, da poiščemo pravo pot. Oddahnemo si.

Sele sedaj se zopet spomnim na vodo. Upamo, da bomo vsaj na planini dobili nekaj vode.

Na planini naletnemo le na umazano mlakužo, v kateri napajajo živino. Za silo se odčepimo z zadnjimi limonami in v senci malo počijemo. Čeprav smo se že vsi pomirili z dejstvom, da ne bomo dobili vode preden ne pridemo na vrh, pa Miru raziskovalna žilica le ni dala miru. Kar naprej je nekaj stikal in iskal okoli stanov in nazadnje je le staknil pod nekimi trami rezervoar, v katerega se je nahirala deževnica. Ker ne moremo drugače, jo pijemo s pomočjo slanice, ki jih naredimo kar iz trave.

Čez čas odidemo naprej in pot do vrha nam mine veliko hitreje. Vreme se je medtem malce pokvarilo, tako da nas od časa do časa zagrne megla. Toda kmalu se razkadi in odpre se nam čudovit pogled tako proti bohinjski, kot proti cerkniški strani. Nekaj časa smo še na vrhu, nato pa se spustimo do koč, ki je pravzaprav popravljen italijanska karavla.

V koči ugotovimo, da so nam že pošle zaloge hrane, pa tudi cigarete nam je že zmanjkalo. Le Stef ima še polno vrečko kolačev, ki mu jih je mama skrila po vseh kotih v nahrbtniku, da ne bi bil revež preveč lačen. Kasneje se je izkazalo, da svojega nahrbtnika ni najbolje pospravljati in je v Postojni odkril še eno vrečko teh kolačev, tako da smo jih jedli pravzaprav vso pot do morja, čeprav so bili nazadnje že prav sumljive oblike. Iz kadilske stiske nas za nekaj časa reši skupina planincev, ki so prišli za nami. Beseda da besedo in kmalu nam zaupajo, da so tudi oni podobni norci, pardon idealisti, saj gredo iz Ljubljane peš na Triglav.

Vreme se vse bolj slabša, zato moramo naprej. Drug drugemu želimo srečo in odidemo. Navzdol gre mnogo lažje in hitreje, zato hitro pridemo v Hudo južino. Konec je lepe poti in zopet moramo v breg. Do večera hočemo biti že v Zakofci, kjer ima Zdenka stare starše, ki bi jih radi razveselili s številnim obiskom. Z žalostjo pa smo tudi ugotovili, da se brez zvez in poznanstev niti peš ne pride na morje, kaj šele kako drugače.

— Pojdi, pojdi. Poznam ga. On bi storil vse, samo da bi te videl.

Martini je sicer godila hvala, vendar se ji je zdelo čudno, zakaj tako sili vanjo.

— Zdaj ima druge skrbi. Delaš se, kakor da ne veš zanje. Saj ne govoriš drugega kakor o nevarnosti. Kaj skrivaš pred mano?

— Rekel sem ti, da te bom o kakih pripravah že obvestil. Raje povej, kdaj pride?

Dekle se je še bolj čudilo. Po eni strani ji obljublja pomoč, po drugi pa sprašuje za Aleša.

— Mar se ne shajaš z njim sam? jo je premagala radovednost, hkrati pa je v njej rasla zadržanost in nezaupljivost.

Filip je komaj čakal, da ga bo vprašala kaj podobnega, čeravno ji je nerodno odgovoril:

— Blizu najine javke je bila že večkrat nemška zaseda. Kdo ve, kako je s tem? Zato se že nekaj časa nisva videla.

Martina se je zamislila.

— Res ga že dolgo ni bilo sem. Kar predolgo, je zatrjevala, a se ji je videlo, da ni tako. Malo manj kot na obrazu ji je pisalo, da ga pričakuje prav kmalu.

— Nisem vprašal, kdaj sta se videla, temveč kdaj pride? je še enkrat zavrtal Filip, ki je že težko krotil nestrpnost.

— Povedala bi ti, ker ti je toliko do tega. Pa ne vem. Filip je zganil z rameni in obžaloval:

— Skoda, če ga ne dobim, bo spet nesreča. To je rekel tako, ko da je storil vse, kar je mogel, pa mu ona, sestra, pri tem ni hotela pomagati. Obrnil se je, kakor da misli oditi.

Martina se je zganila. Za malenkost ga Filip ne bi iskal in se izpostavljala nevarnosti. Vsa v skrbih je vprašala:

— Če je kaj nujnega, pa povej meni ali komu drugemu. Eden ga bo že dobil!

— Dobil, ko bo morda prepozno. Mudi se, je silil Filip in se še vedno prestopal, kakor da hoče oditi. — Z njim moram govoriti sam.

Le kaj bi moglo biti takega, česar ne bi smel povedati njej, je razmišljala. Toda iz izkušenj z Alešem je vedela, kaj je prava skrivnost in da v nekaterih trenutkih ne sme kazati prevelike radovednosti. Zato je še vedno čakala, da bi Filip še kaj rekel.

Ta je, ko je spoznal, da ji je prišel do živga, zaradi večje prepričljivosti dodal:

IVAN JAN

22

MRTVI NE LAŽEJO

— Če bi komurkoli drugemu zaupal to, kar imam povedati, Alešu ne bi bilo prav.

Čez čas je Martina nedoločno rekla:

— Nemara se bo oglasil jutri zvečer. Samo nemara, pravim. Kaj naj mu torej sporočim.

— Dovolj je, če mu rečeš, naj pride k meni. Če ve, kje me bo našel.

Martina je vedno težko pričakovala Aleša, tako na trnih kot to pot, pa še ni bila nikoli. Iz nje je kar vrela želja, da bo zdaj odločno zahtevala, naj jo vzamejo v gozd. Ostati še doma, se ji je zdelo izgubljanje časa ob tveganju, da bodo njo in še druge z lahkoto in brez koristi prijeli. V takih razmerah ni mogla ničesar storiti. Zdelo se ji je, kot bi se vse skupaj zataknilo in obstalo kakor težak voz v blatu. To pa še zlasti zato, ker ji je Filip pred odhodom še enkrat namignil, da je morda Golob tisti, ki izdaja in ogroža vse skupaj. Težko je verjela tej novici, toda doslej je že lahko spoznala, da se v teh časih lahko zgode najbolj nepričakovane in nemogoče reči. To, kar je bilo včeraj resnica, je danes že laž. Tisti, ki je bil predvčerajšnjim še tvoj vzor in zanesljiva opora, bo jutri morda sprožil plaz nesreč in prelivanja krvi. Včeraj sosed, danes grobar, da bo lahko rešil sebe.

Cakala ga je v temi, in ko so zaškrbeljali kamenčki, je na okno brž obesila ruto, znamenje, da je prosto in varno.

— Samo, da si živ in zdrav, fanti moj! se ga je razveselila. Aleš se je čutil tej izredni skrbi, saj je bila njena mladost vedno vse premagujoča in največkrat optimistična bolj, kot si je želel. Vendar se tudi on ni mogel nasmehniti. Čeravno si je že večkrat očital in tudi sklenil, da ne bo več stopil v njeno sobo, je bil spet tu. Se v sanjah se mu je včasih prikazala kakor mlčnica. A kaj, ko je prišel zaradi nje, zaradi Martine. To naj bi bilo zadnjikrat.

— Ali kaj več veš o zadnjem streljanju? jo je pogledal vprašujoče.

— Ne, je vzdihnila. — Vem pa, da nisi mogel biti daleč stran. Pomisli: zadnjič je padel eden izmed vaših, potem je v grapi spet pokalo. Prav tam, koder hodiš ti. Kakor da si pozabil, kako radi bi te dobili.

— Kaj hočemo. Včasih oni nas, drugi mi nje. Tako kot pod Pečevnikom jih pa še niso dobili, kaj?

Aleš je raje govoril o tem, o talcih, ki so težili, je molčal. Tudi ji ni hotel priznati, da so v grapi ob mostu streljali prav nanj.

— Že, že. Tako ste jih, da še vedno vsi trepetamo! Si videl, koliko so jih potolkli! Tudi vso vas se lahko uničijo!

Aleš je tudi to nekako razumel, ob takem Martininem razpoloženju pa se ni dobro počutil.

(Nadaljevanje prihodnjik)

SIMON REŠEK

NI VAŽNO KAJ ČLOVEK IZGUBI, VAŽNO JE TO KAR MU OSTANE...

esovceve terorizira tisoče ljudi, ki naj bi jih prevzgojili z lakoto, strahom in z avtomatizmom krenj.

Z vsako Hitlerjevo zmago rastejo v zavzetih ali priključnih deželah taborišča kot gobe po dežju. MAUTHAUSEN v Avstriji, THERESIENSTADT IN FLOSSENBURG na Češko-slovaškem, AUSCHWITZ na Poljskem ter zadnje in najbolj zloglasno v STRUTHOFU v Alzaciji. Do leta 1942 upravlja taborišča pod okriljem HEYDRICHA — Državna varnostna služba (RSHA). Ko so HEYDRICHA umorili, ga je zamenjal KALTENBRUNNER.

Pod vrhovnim nadzorstvom HIMMLERJA, KALTENBRUNNERJA in SS generala POHLA je od leta 1942 vsako taborišče smrti obsegalo naslednje oddelke:

- komandanturo s poveljnikom taborišča in njegovimi pribojniki
- jetniški oddelček s Schutzhaftlagerführerjem
- politični oddelček, ki je v taborišču predstavljal RSHA, to so hranili podatke o jetnikih
- administracija (vse administrativne in ekonomske službe taborišča)

— zdravstvene službe, zanje so bili odgovorni esovski zdravniki.

Taborišča so pogosto nadzirali vrhovni poveljniki SS HIMMLER, glavni inšpektor SS general POHL, KALTENBRUNNER in tudi minister za oborožitev SPEER, da bi ugotovili, ali je za elektrificirano bodočo žico mogoče postaviti tovarne.

Esovski glavni štab v taboriščih je bil glede na množico internirancev številčno razmeroma šibak. Sicer pa kakšen odpor je lahko nudila sestrada množica internirancev in internirank?

Glavni štab z vladavino izdajalskih jetnikov, pa je obsegal še taboriščnega starešino (Lageralter) starešino bloka (Blockalter), tajnika (Schreiber), kapoja (Kamerad Polize), ki je bil zadolžen za disciplino, kapoja revirja (Rewier Kapo), kapoja kamnoloma, kapoja kuhinje itd.

INTERNIRANCEV NI ŠČITILA NOBENA KONVENCIJA MEDNARODNEGA RDEČEGA KRIŽA

Nacistični sistem koncentracijskih taborišč, katerega namen je bil že od samega začetka, preprečiti delovanje sovražnikov režima, je omogočil Nemčiji, da je za svoj vojni stroj izrabila sile vseh svojih sovražnikov, uporniških domoljubov iz vseh okupiranih dežel ali iz same Nemčije. Nemški, avstrijski, češki,

poljski, jugoslovanski, belgijski, nizozemski, norveški, danski, luksemburški antinacisti (španski republikanci) od leta 1941 dalje so bili primorani delati za vojni stroj rajha, kolikor so jim dopuščale skromne moči.

Toda vseh trinajst glavnih taborišč smrti ni bilo mogoče opremiti ter jih preusmeriti v vojne, metalurške ali kemijske tovarne. Delovno silo internirancev, ki jih ni ščitil noben sporazum mednarodnega Rdečega križa, so izrabljali v taborišču samem ali zunaj njega. Gradili so ceste, delali v rudnikih, kopali predore, postavljali nove delovne »komande« poleg obstoječih tovarn in novih podružnic, zgrajenih v bližini taborišč. Interniranci so bili zastojna delovna sila.

Taborišča so na ta način postajala gospodarska podjetja. HIMMLER in KALTENBRUNNER, ki sta imela v rokah sistem taborišč, sta pretresla ekonomska vprašanja z SS generalom POHLOM, pa tudi s funkcionarji različnih odsekov PLANA. Torej s tistimi, ki so bili zadolženi za oborožitev, z industrijo in vojaškimi šefi. Internirance so zahtevali za obrate KRIEGSMARINE in LUFTWAFFE, za tajno orožje (V — 1) v taborišču v DORI in PEENEMUNDEJU. Na tisoče francoskih in belgijskih, nizozemskih in sovjetskih, italijanskih in jugoslovanskih kmetov in delavcev, pesnikov, umetnikov in zdravnikov je pomrlo v podružnici BUCHENWALDA, v taborišču DORI, ko so kopali podzemeljske dvorane za montažo raket V — 1 in V — 2. (Vergeltungswaffe 1 in 2 — dobesedni prevod maščevalno orožje). V taborišču RAWENSBRUCK pa so dekleta in žene, če so le mogle sabotirale v vojni industriji, kjer so bile primorane delati.

Konvoji iz vseh delov Evrope so potovali v različna taborišča, ki so jih narekemale strateške in ekonomske razmere Nemčije.

TRNOVA POT SKOZI DVAJSET TABORIŠČ SMRTI...

Kapitulacija stare Jugoslavije. Nemci Slovencev ne priznajo za narod. Že zdavnaj imajo pripravljen razselitveni načrt — Stajerska in Gorenjska naj bi postali do oktobra 1941 nemški deželi. Pod krinko obveznih zdravniških pregledov delajo sezname za izselitev. Pregledanci dobivajo številke od I do VII.

(se nadaljuje)

AKTUALNOSTI IZ JESENIŠKE OBČINE

VARČEVANJE V ZDRAVSTVU

Izvršni odbor občinske zdravstvene skupnosti Jesenice je na svoji peti, razširjeni seji v drugi polovici prejšnjega meseca razpravljala o težkem položaju, ki je nastal v zdravstvenem varstvu zaradi prevelike porabe v letošnjem prvem polletju. Na seji so ugotovili, da so vse zdravstvene organizacije obravnavale ukrepe varčevanja in izdelale stabilizacijske programe. Dogovorili pa so se, da bodo pripravili analizo zdravljene zavarovancev v zdraviliščih, ter podatke o njihovi starosti, poklicih in vrstah bolezni, ker je ravno poraba za zdraviliško zdravljenje ena tistih, ki je največ presegla načrtovane okvire.

Prav tako so se dogovorili, da bodo pripravili analizo staleža bolnikov, ki bolujejo nad 30 dni. Analiza bo zajela podatke, koliko zavarovancev čaka na oceno invalidske komisije, koliko žena je v staležu nosečnic in koliko ljudi čaka na preglede pri specialistu. Priporočili so, naj tudi kadrovske službe v večjih organizacijah združenega dela opravijo analizo bolovanj, ki so krajša kot 30 dni. Ker občinska zdravstvena skupnost nima na voljo ustreznih podatkov, so se dogovorili, da bodo od regionalne skupnosti zahtevali podatke o tem, koliko so se povečali stroški zaradi uvedbe novih receptov.

POMOČ DRUŽBE IN DELO SKRIBSTVENIH ORGANOV ZA ODRASLE OBČANE

Iz predloga družbenega načrta za obdobje 1976-1980 razberemo podatke o skrbi strokovnih delavcev skupnosti socialnega skrbstva za odrasle osebe. Večina te skrbi je namenjena pomoči starim, bolnim in onemoglim ter družbeno neprilogenim občanom.

Pomoč, ki so jo deležni odrasli, obsega sredstva za preživljanje, pomoč na domu, bivanje v socialnih in zdravstvenih zavodih, urejanje pravic iz socialnega zavarovanja, postopke v zvezi z odvzemom opravljenih sposobnosti, postopke za postavitve oseb pod skrbništvo, rehabilitacijo in pomoč pri ponovnem vključevanju na delo.

Iz jeseniške občine je nastanjenih v splošnih socialnih zavodih 71 oskrbovancev, v specialnih zavodih — azilih pa pet oskrbovancev, skupaj torej 76 oseb. Celotne oskrbne stroške krijejo iz sredstev skupnosti socialnega skrbstva za 14 oseb. V enainštiridesetih primerih krijejo le delne stroške, delno pa prispevajo oskrbovanci ali njihovi svojci, medtem, ko je 18 takih, ki vse stroške lahko plačajo sami.

Stalno družbeno denarno pomoč prejema 92 oseb. Petnajst je populnih podpirancev, katerim predstavlja 700 dinarjev pomoči, kolikor jo dobe, edini vir za preživljanje. Ostalih pa predstavlja družbeno denarno pomoč dopolnilo k njihovim nezadostnim prejemkom. Iz sredstev skupnosti socialnega skrbstva pa delujejo nekaterim občanom tudi enkratno družbeno pomoč. Lansko leto je bila enkratna pomoč dodeljena 214 občanom. Prejemniki denarne pomoči so večinoma starejše osebe, razen njih pa gre za invalide, razvojno motene osebnosti in podobne primere.

Z zakonom je urejeno tudi preje-manje denarne pomoči za tiste žene in otroke, katerih hranilec je na odsluženju kadrovskega roka v JLA. Takšno pomoč imenujejo kadrovska. Kadrovska pomoč so letos prejemale štiri opravičenke, mesečno pa znaša 751 dinarjev.

PETLETNI NAČRT RAZVOJA CESTNEGA OMREŽJA

Pred nedavnim je bil izdelan osnutek petletnega načrta razvoja cestnega omrežja v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976-1980. Delegati republiške skupnosti za ceste so prejšnji teden potrdili, da gre lahko osnutek v javno razpravo, ki bo stekla v tem in prihodnjem mesecu v vseh slovenskih občinah, regijah in v mnogih organih v republiki.

Pri tako občutljivem problemu, kakršen so ceste, je seveda moč pričakovati, da bo javna razprava zavzela zelo širok obseg in da bo zelo temeljita. Javna razprava bo končana do 15. decembra in bo po predvidenih petletni načrt sprejet še v tem letu. To je tudi potrebno, da bo lahko na začetku prihodnjega leta sprejet letni načrt za leto 1976 in da bo potem lahko steklo načrtovanje, priprava zemljišč, pridobitev potreb-

nih soglasij in dovoljenj ter lokacijskih odločb, gradbenih dovoljenj ter ostale dokumentacije, ki je potrebna preden lahko pride do razpisov in oddaje del izvajalcem.

Tudi če bodo tekli postopki za sprejem letnega načrta za prihodnje leto z največjo naglico, je moč pričakovati, da bo prihodnje leto mogoče odpreti gradbišča cest šele v drugi polovici leta, sicer pa bodo lahko izvajalci izvajali le dela iz sedanjega načrta, ki so v teku in letos še ne bodo dokončana. Tak primer je tudi v jeseniški občini, saj je nezačetih del iz sedanjega petletnega načrta za več kot milijardo starih dinarjev.

Ker so sedanji viri sredstev za ceste občutno premajhni, predvideva osnutek novega petletnega načrta dodatne vire sredstev. Najpomembnejši vir bi bila prerazporeditev prometnega davka, kar bi pomenilo, da bi se sredstva, ki grejo od prodanih goriv sedaj v proračun republike, vrnila na ceste. Ostala naj bi seveda normalna stopnja prometnega davka, kakršna velja za vse ostale potrošne artikle. Vsa sredstva nad to stopnjo naj bi v bodoče dobilo cestno gospodarstvo. Drugi vir predstavljajo sredstva, ki bi jih dobili od razpisane posojila za ceste. Takšno posojilo so v nekaterih republikah že izpeljali in je dalo zelo dobre rezultate. In končno je predvidena podpratev plinskega olja, se pravi goriva, ki ga trošijo težka cestna vozila. Ta ukrep zasleduje poleg tega, da bi prinesel dodatne vire sredstev, tudi drugačno prerazdelitev težkih tovorov med cesto in železnico. Težki tovari, zlasti tisti, ki jih prevažajo na dolgih relacijah, naj bi se vrnila na železnico. Končno je ta ukrep zasnovan tudi na tem,

naj tisti, ki bolj uničuje cestišče, tudi več plača.

Vsi trije dodatni viri naj bi bistveno povečali sredstva za ceste. Če bi uspelo zagotoviti sredstva v višinah, kakršne predvideva osnutek petletnega načrta izgradnje, modernizacij, rekonstrukcij in vzdrževanja magistralnega in regionalnega cestnega omrežja, bi se normalno nadaljevala že načrtovana dela na avtocestah in magistralnih cestah, razen tega pa bi bilo na koncu planskega razdobja v Sloveniji moderniziranih več kot polovica regionalnih cest. Morda bo zanimivo, da je predvidenih v osnutku načrta za rekonstrukcije regionalnih cest v jeseniški občini nekaj manj kot dve stari milijardi dinarjev, v radovljiški občini pa dobrih devet starih milijard. Osnutek predvideva v jeseniški občini, naj bi bila med regionalnimi cestami modernizirana cesta Javornik-Poljane-Gorje-Bled in tudi to, da bi položili manjkajoči asfalt od koč na Gozdu proti Vršču. Razen tega naj bi bilo ojačano asfaltno cestišče od Zirovnice do Begunj, v enakem stanju pa bi ostale ceste v Vrta, v Tamar in v Zgornjo Radovno. Na magistralni cesti od Javornika do Rateč naj bi izvršili modernizacijo skoraj na celotni dolžini cestišča — seveda tam, kjer v preteklosti ni bila izvršena.

Karavanski predor pa je v osnutku petletnega predora sicer nakazan, spet pa ni zanj zagotovljenih sredstev. Tako kakor že večkrat v preteklosti so nakazane možnosti mednarodnih posojil, sovlaganja domačega in tujega gospodarstva in podobno, kar pa ne daje nikakršnega zagotovila, da bo gradnja predora v prihodnjem planskem obdobju resnično stekla.

Delavci komunalnega podjetja Kovinar so v oktobru začeli s četrto etapo urejanja ceste v Planino pod Golico

61. SEJA IZVRŠNEGA SVETA SOB JESENICE

Na 61. seji izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice, ki je bila v sredo, 15. oktobra, so prisotni razpravljali predvsem o dveh predlogih odlokov, to je o odloku o pokopališkem redu ter odloku o organizaciji in poteku pogrebov v občini Jesenice. Poleg tega so sklepali še o razgrnitvi zazidalnega načrta za gradnjo srednje medicinske šole ter izgradnjo šolskega centra na Plavžu. Na seji so razpravljali še o novih cenah komunalnih storitev in vodarine.

Odlok o pokopališkem redu za pokopališče na območju občine Jesenice določa, katera pokopališča spadajo v območje občine Jesenice, kdo upravlja s temi pokopališči, pravice in dolžnosti upravljalcev pokopališč, ki na primer določajo mesto, dan in uro pokopa, izvršujejo pokope, itd., pravice in dolžnosti najemnika grobov in obiskovalcev pokopališč, odlok pa vsebuje tudi kazenske določbe za prekrške upravljalca pokopališča ali posameznika.

»Z odlokom o organizaciji in poteku pogrebov v občini Jesenice se ureja organizacija in potek pogrebov v občini Jesenice, in sicer kraj in prostor, kjer pokojnik leži do pogreba in pogrebni sprevid z vsemi svečanostmi do pokopa.« Odlok tudi določa, da »mora pokojnik na območju mesta Jesenice in naselij Lipce, Blejska Dobra in Potoki ležati v mrliški vežici.«

O obeh osnutkih odlokov bodo razpravljali še delegati na sejah vseh treh zborov občinske skupščine. Naj ob tem še omenimo, da je javna razprava o teh dveh predlogih odlokov trajala več kot leto dni, pripombe pa so poslale le nekatere krajevne skupnosti in delovna skupnost družbeno-političnih organizacij občine Jesenice.

Na zadnji seji izvršnega sveta so razpravljali še o javni razgrnitvi zazidalnega načrta za gradnjo srednje medicinske šole ter načrta za izgradnjo šolskega centra na Plavžu. Medicinska šola naj bi stala vzhodno od bolnice Jesenice. Velikost objekta

naj bi zadoščala za šolanje 180 dijakov.

Zazidalni program za gradnjo šolskega centra na Plavžu obsega lokacijo osnovne šole za 960 otrok, posebne osnovne šole, vzgojno-varstvene ustanove (vrtec in jasli), poleg tega pa še telovadnico z bazenom, športna igrišča ter prostore za kuhinjo in jedilnico. Center naj bi bil zgrajen na območju med cesto maršala Tita, Potokom Jesenice, železniško progo Jesenice-Avstrija in obstoječo strnjeno zadavico na Spodnjem Plavžu, na zemljišču, ki zajema okrog dva hektara.

Izvršni svet je sprejel sklep o razgrnitvi obeh osnutkov zazidalnih načrtov, ki bosta razgrnjena 30 dni. Ko so razpravljali o realizaciji dohodkov proračuna občine Jesenice, so ugotovili, da je celotna realizacija dohodka za 2,01 % pod načrtovanimi 75 % za čas od 1. januarja do 30. septembra letos.

Na seji so razpravljali še o predlogu za izdajo soglasja delovni organizaciji Kovinar Jesenice k novim cenam komunalnih storitev. Izvršni svet je dal soglasje k novim cenam, vendar »mora biti v določeni ceni najmanj 10 % cene namenjeno za razširjeno reprodukcijo komunalnih naprav«. Enkratna uporaba mrliške vežice bo tako znašala pavšalno 350 dinarjev.

Izvršni svet je dal tudi soglasje k najvišjim cenam za vodarino, te cene pa so še vedno precej nižje kot v nekaterih drugih občinah. Nove cene za vodarino bodo veljale od 1. novembra dalje.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet SO Radovljica je na 37. seji v torek, 14. 10. obravnaval poročilo o delu sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter o uresničevanju družbene samozastite, informacijo o osnutkih programov SIS za 1976. leto, o gradnji doma starostnikov v Radovljici, o tekočih problemih občinske uprave, poročilo o dohodkih in izdatkih občinskega proračuna od 1.1. do 30. 9. 1975, zadeve s področja urbanizma, gradbeništva in komunale, premoženjsko pravnih zadevah ter več prošelj za finančno pomoč.

Na 19. seji komiteja OK ZKS v sredo, 22. 10. so najprej sprejeli akcijski program OK ZK in njenih organov do decembra 1975, nato pa obravnavali in potrjevali izhodišča za načrtovanje skupne porabe v 1976. letu ter za srednje-ročni plan razvoja občine. Razprava je tekla tudi o stabilizaciji, organizacijski krepitvi OO ZK, o pripravah na celodnevno šolo, o družbeni samozastiti, o spoštovanju zakonitosti, o nalogah mladih komunistov v mladinskih organizacijah, o skrbi za spomenike NOB, o kadrovske politiki, izobraževanju in o pripravah za sklic občinske konference ZK.

Na razširjeni seji komisije za idejna vprašanja vzgoje, izobraževanja in kulture pri OK ZK, so 15. 10. sprejeli politična izhodišča za načrtovanje razvoja vzgojno-varstvenih ustanov, malih šol, centrov in šol usmerjenega izobraževanja ter za intergracijske procese na področju vzgoje, izobraževanja in kulture. Potrdili so tudi program DU za družbenopolitično usposabljanje v letu 1975/76.

Na sestanku aktivna mladih komunistov, 8. oktobra so spregovorili o nalogah članov ZK, teh je v radovljiški občini 278, v organizacijah ZSMS v TOZD in KS in posebno poudarili nujnost večjega vključevanja v osnovne organizacije ZSMS ter v priprave na SLO. Izvolili so devetčlanski sekretariat in sekretarja Andreja Reklja iz Zasipa.

Na pobudo koordinacijskega odbora za družbene organizacije in društva pri OK SZDL je bil v torek, 21. 10. v Radovljici posvet z vsemi predsedniki in tajniki turističnih društev. Razpravljali so o gradivu turistične zveze Slovenije, ki se nanaša na vlogo turističnih društev v naši družbi. Pripombe k gradivu bodo poslali RK SZDL, ki ga bo na novembrski seji predsedstva obravnavala in potrdila.

V petek, 24. 10. ob 13. uri se začne v festivalni dvorani na Bledu širši posvet sekretarjev OO ZK, predsednikov OOS, DS, KK SZDL, skupščin in svetov KS ter skupščin in izvršnih odborov SIS, ki bo potekal v obliki instruktaze. Dogovorili se bodo o načinu sprejemanja družbenih planov, o delu SIS v letošnjem letu in o njihovih predlogih programov za 1976. leto. Na instruktazi bo sodelovalo nad 600 udeležencev iz vse občine.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je na 6. seji obravnavalo poročilo članov predsedstva o rezultatih obiskov, ki so jih opravili v vseh osnovnih organizacijah ZSMS v TOZD in KS. Dogovorili so se o pripravah za izvedbo seminarja za vsa vodstva osnovnih organizacij ZSMS, ki bo po 15. novembru.

Prejšnji teden je 11 članov obč. odbora ZZZ NOV Črnomelj obiskalo radovljiško občino. S člani predsedstva obč. odbora ZZZ NOV Radovljica so izmenjali izkušnje o delu svojih organizacij, o socialni problematiki borcev, o vključevanju članstva ZZZ NOV v priprave na SLO, nato pa so si ogledali muzej talcev v Begunjah in Dražgoše.

Za izgradnjo spomenika NOB v Dražgošah je izvršni svet SO sklenil prispevati iz tekočih proračunskih rezerv v prvi fazi 60.000 din, za razstavo fotografij spomenikov in spominskih obeležij NOB ob dnevu republike v Radovljici pa je namenil 3.000 din.

Sredi oktobra so se spet pričela po delovnih kolektivih in KS predavanja o obrambi in zaščiti za tiste delavce in občane, ki niso bili na predavanjih v zimskem in spomladanskem obdobju. Na programu so teme o organizaciji odpora v sovražni propagandi in o kadrovske potrebah v JLA.

Delavska univerza Radovljica je pripravila cikel treh predavanj s področja marksistične teorije za prosvetne delavce. Doslej so opravili vsa tri predavanja v vzgojnem zavodu v Kamni gorici in v osnovni šoli Lesce, v prihodnje pa bodo priredili predavanja tudi na vseh ostalih šolah v občini.

25 predstavnikov delovnih skupnosti, ki imajo največji vpliv na gradnjo stanovanj, skupščine občine ter samoupravne stanovanjske skupnosti, je v petek, 17. 10. v Radovljici podpisalo družbeni dogovor o načinu in oblikovanju cen stanovanj v radovljiški občini.

V okviru praznovanja 25-letnice samoupravljanja in 80-letnice obstoja Plamena v Kropi, je bila v soboto, 18. 10. dopoldne delovna konferenca sindikalne organizacije na kateri so ocenili delovne dosežke ter spregovorili o samoupravni organiziranosti in o politični aktivnosti v kolektivu v sedanjem trenutku.

Izvršni svet SO je na zadnji seji sklenil, da bodo morala biti vsa avtobusna vozila Alpetoura, TOZD Promet Kranj, ki se uporabljajo na območju radovljiške občine, kot je to urejeno že tudi pri drugih podjetjih v ostalih občinah, registrirana v radovljiški občini.

Na zahtevo sveta KS in KK SZDL Lesce, bodo dokončno potrditev zazidalnega načrta za vikend hišice na območju Šobca, odložili do ponovne revizije urbanističnega načrta. Leščani se namreč v nobenem primeru ne strinjajo, da bi se pri Šobcu gradile vikend hišice, pač pa bi to zemljišče radi namenili rekreacijskim površinam in objektom.

Trgovsko podjetje Murka je začelo z gradbenimi deli na razširitvi prodajnih prostorov poslovalnice Sadije v Lescah. Prodajna površina novega lokala bo enaka površini sedanje samopostrežne trgovine Murke v Lescah.

Ljubljanska banka je odobrila konzorciju za gradnjo turističnih in rekreacijskih objektov na Bledu 4.000.000 din posojila. Denar bodo namenili za izgradnjo garderob in sanitarij na novem umetnem drsišču.

Zakonca Marija in Andrej Cerkvenik iz Zasipa sta ta mesec praznovala zlato poroko. Poročila sta se pred 50 leti v Sežani, kjer sta se seznanila v mladinski komunistični sekciji. Zaradi naprednega delovanja pod fašistično okupacijo Slovenskega primorja, sta pobegnila leta 1928 pred preganjalci v Jugoslavijo s hčerko Mileno. Z Bleda se je družina leta 1954 preselila v Zasip. Med NOB so vsi člani družine aktivno sodelovali s partizani, po vojni pa so se vključili kot aktivisti v izgradnjo domovine.

Razstava Stavkovno gibanje na Gorenjskem 1935. leta, ki bi morala biti v Kropi, je bila prejšnji teden prenašena v Radovljico. V Kropi je razstavni prostor začasno zaseden zaradi obnove trgovine ŽIVILA Kranj. Razstava je na ogled v osnovni šoli A. T. Linhart vsako popoldne do 27. oktobra, ko bo prenešana v Bohinjsko Bistrico.

V graščinski dvorani v Radovljici je delavska univerza pripravila zanimivo razstavo del akademskega slikarja Jožeta Trpina iz Ljubljane, znanega krajnarja zlasti planinske in gorske motivike. Razstava je bila na ogled od 10. do 20. oktobra.

USPEŠNO DELO KOMISIJE ZA TRADICIJE PRI OO ZZB NOV JESENICE

Komisija za razvijanje tradicij NOB pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice je 16. oktobra na svoji seji podala obračun dela v letošnjem jubilejnim letu. Poročilo je vsebovalo oceno proslav ob 30-letnici osvoboditve in pojasnilo o izvršenih akcijah spomeniškega varstva ter zbiranju zgodovinskega gradiva.

Splošna ocena komisije je bila, da so bile proslave množično obiskane in na kvalitetno visoki ravni. Občani so se v velikem številu udeleževali proslav tako v domačih krajih kot v sosednjih občinah, posebno pa v Ljubljani za dan zmage. Letos so se še posebno aktivno vključile v praznovanje krajevne organizacije ZB NOV. Govorili so tudi o spominskem zimskem pohodu na Stol, kjer je letošnji odziv presegel vsa pričakovanja. Akcija je prerasla občinske okvire pri čemer nastopajo tudi finančne težave. V bodoče bo potrebno poiskati zadostna sredstva, kajti vzpon preko 5.000 obiskovalcev, večinoma mladih, zahteva vedno več organizacijskih in varnostnih ukrepov ter sodelovanja tehnično sposobnih sodelavcev. Prisluhniti bodo morale pristojne interesne skupnosti in akcijo vključiti tudi v svoj koledar.

Da bi se v letu 1976 dokončali ali prišli urejati nekateri spomeniki žrtvam NOB je komisija izdelala

predlog za delitev letos ostalih in za prihodnje leto predvidenih sredstev. Določila je delež za kip talca v Mostah, ureditev parka talcev na Koroški Beli ter za dokončanje del pri spomeniku na Hrušici. Prioriteto je dala pripravi za gradnjo spomenika v spominskem parku na Jesenicah in v Kranjski gori. Tudi v prihodnje bo občinski odbor ZZB NOV nadaljeval z zamenjavo in obnovo spominskih obeležij, je bilo na področju občine v tem pogledu že precej narejenega. Drugo leto ob praznovanju 35 letnici vstaje in prvih žrtv vojne, bo težišče centralnih proslav na Obranci, kjer je bilo prvo partizansko taborišče jeseniške čete in kjer sta padla dva borca, že 1. avgusta 1941.

Pohvalno so ocenili tudi delo pri zbiranju zgodovinskega gradiva in topografski ureditvi partizanskih taborišč. Delo je še v teku in se dokumentacija dopolnjuje. Komisija je sprejela delovni načrt za prihodnje leto čeprav letošnje akcije še niso zaključene. Ob koncu meseca bo namreč srečanje aktivistov OF in VOSovcev - partizanov jeseniškega okrožja na Koprivniku. Na to gorsko vasico smo malo pozabili, čeprav nam je dajala zatočišče vsa vojna leta, v letu 1944 in 1945 pa so bila tam vsa politična vodstva jeseniškega okrožja. AL

ČRNE TOČKE V CESTNEM PROMETU V JESENIŠKI OBČINI

Komisija za varnost v prometu pri svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu skupščine občine Jesenice, si je letos zadala kot osnovno nalogo, obnoviti vse dotrajane prometne znake. To so v glavnem tudi naredili, kar predstavlja tudi velik izdatek, saj prometni znak stane kar 1.000 din.

Pri pregledu prometne ureditve je komisija ugotovila, da je ta v občini v splošnem zadovoljiva, poseben problem pa so seveda ceste. Nekateri črne točke na cestah še vedno niso urejene in odpravljene. To je predvsem ovinek v Logu pri hiši štev. 7, priključek makadamske

ceste na glavno cesto zahodno od Dovjega, cestno križišče pri Čufarju, nadvoz čez železniško progo pri domu TVD Partizan in odsek ceste od gasilskega doma do trgovine Peko na Jesenicah. Urejevanje nekaterih od teh točk je bila predvidena za letos, vendar se zaradi pomanjkanja sredstev z deli ni začelo in se predvideva, da se bo to urejalo prihodnje leto. Poleg tega pa je predvideno, da bi se še letos pričelo z rekonstrukcijo glavne ceste od Koroške Bele do ambulantne Železarne.

Poleg teh problemov na magistralni cesti pa obstoji še precej problemov, ki imajo lokalni značaj. Komisija je ugotovila, da bi bilo potrebno v Ratečah bolj vzdrževati avtobusno postajo. Predvsem bi jo bilo treba večkrat posuti s peskom, urediti odvodnjavanje, pozimi pa bolj skrbeti za odstranjevanje snega.

Obvoznica mimo Podkorena proti Korenskemu sedlu se bo predvidoma pričela graditi še letos, cesta proti Ratečam pa po vsej verjetnosti prihodnje leto.

Po zgraditvi obeh odcepih v Kranjsko goro, bodo ceste od bencinske črpalke do priključka na obvoznico zaprli in jo uredili za parkirišče koristnikom smučičev. Po vsej verjetnosti bodo zaprli tudi staro cesto v smeri proti Jesenicam s pogojem, da se od Kožarja do Loga po trasi nekdanje železnice, uredi pot za traktorje in vprežna vozila.

Na Dovjem bo potrebno še dokončati ovinek pri stari šoli in položiti asfalt.

Na Hrušici bo potrebno urediti cesto IV. reda proti Elimu. Na križišču z magistrarno cesto bodo predvidoma postavili parabolično ogledalo s sliko proti Belemu polju.

V začetku oktobra so delavci komunalnega podjetja Kovinar pričeli z graditvijo IV. etape ceste v Planini pod Golico (do pod Jerce). Predvidoma bo nared spomlad. Nujno pa bo izboljšati tudi cesto v Plavški rovt.

Za Jesenice je komisija predlagala, da se čimprej asfaltira cesta do kopalnice in cesta pod gozdom. Urediti bo treba tudi avtobusno postajališče pri osnovni šoli, obnoviti asfalt na cesti Viktorja Kežarja, na cesti 1. maja pa omejiti hitrost na 40 kilometrov.

Na Blejski Dobravi je še vedno osnovni problem umiritev plazu, ki ogroža cesto z Jesenic in še vedno pokriva cesto proti Poljanom. Prebivalci te krajevne skupnosti bodo sami zasilno uredili pot proti Poljanom od železniškega nadvoza navzgor.

Na Žirovniškem področju je tačas najbolj nujno potrebno obnoviti regionalno cesto proti Rodinam, nujno pa bo tudi asfaltirati več vaških cest. B.

OB 30-LETNICI AMATERSKEGA GLEDALIŠČA TONE ČUFAR JESENICE

Jesen 1945 je bilo ustanovljeno Slovensko ljudsko gledališče na Jesenicah v prostorih prejšnjega Krekovega doma. Gledališče je bilo vsebinsko angažirano, prevzelo je, lahko bi rekli, cankarjansko umetnost dramskega odseka pri jeseniški Svobodi.

Že v sezoni 1945/46, torej v prvi povojni sezoni, je gledališče priredilo 12 premier in z njimi gostovalo še v drugih krajih Gorenjske. V repertoarju so bili seveda najmočnejše zastopani slovenski avtorji: Cankar s Pohujšanjem v dolini Šentflorjanski, Golica z igrama Triglavsko bajka in Princesa in pastirček, Cesar s Tremi vaškimi svetniki, Finžgar z Razvalino življenja in domačin Franc Klinar s partizansko dramo Vida Staša. Igrali so še Nušiča, Nestroya, Zweiga, Katajeva in Švarčina. Vseh predstav je bilo 97, ogledalo si jih je kar 70.614 prebivalcev Jesenic in okolice. Gledališče je v tej sezoni razpolagalo s šestimi režiserji in šestimi scenografi, pa tudi igralcev je bilo dovolj na voljo. Takšnega razmaha jeseniško gledališče po tem ni več doživelo.

Že v naslednji sezoni je gledališče uprizorilo le šest premier, torej polovico manj, skupno je bilo 34 predstav s 13.147 obiskovalci. S sezono 1947/48 se je gledališče preimenovalo v Sindikalno gledališče Jesenice. Pripravilo je tri premiere in ponovilo Linhartovega Matička iz prejšnje sezone. Vse tri predstave je pripravil en sam režiser Srečko Tič. Repertoar je, žal padel tudi v umetniški moči.

S sezono 1948/49 so se za gledališče že začeli bolj časi. Na oder je prišlo šest premier, vseh predstav z gostovanji vred je bilo 60, obiskovalcev pa 24.872. Sodelovali so štirje režiserji, med njimi tudi Jože Tomažič, ki je bil pozneje celih 20 let, vse do svoje smrti, tesno povezan s to gledališko hišo. V tej sezoni sta prišli na oder kar dve drami Bratka Krefta, starega prijatelja tega gledališča: Celjski grofje in njegova priredba Levstikovega Tugomera. Uprizorili so tudi Cankarjeve Hlapce, Kranjčev Pot do zločina in druga dela.

V tem letu je gledališče doseglo nekatera pomembna priznanja: I. mesto na vsedržavnem mladinskem gledališkem festivalu v Ljubljani za predstavo Tugomera in še II. mesto v Beogradu. Delo je pripravil Aleksander Valič. Na republiškem

tekmovalju v Mariboru je bilo predstavi Rusko vprašanje dodeljeno I. mesto.

V naslednji, to je v sezoni 1949/50, je bilo postavljeno na oder sedem premier s skupno 68 predstavami in kar 34.419 obiskovalci. Igrali so Golica, Nušiča, Držiča (Dundo Maroja), Shakespeara (Romeo in Julija), Schillerja (Kovarnost in ljubezen) in še nekatera dela. V tem času se je lotil režije mladi in nadarjeni Bojan Čebulj, ki je poslej vsa leta do njegovega odhoda z Jesenic pred dvema letoma stal v prvi vrsti te gledališke skupine ter se uspešno udejstvoval kot igralec, režiser, scenograf in organizator.

S šesto sezono, z letom 1950/51, se je gledališče preimenovalo v Mestno gledališče Jesenice. Odigralo je osem premier in pet ponovitev. Repertoar je bil bolj prirejen okusu širše publike. Igrali so Jurčiča (Desetega brata in Rokovnjače), Milčinskega

V soboto, 18. oktobra, so pod Jerebikovcem na Mežakliji odkrili prenovljeno spominsko obeležje padlim borcem prve čete drugega bataljona jeseniško-bohinjskega odreda

Mogočni prstan, Molierovega Skopuha in druge.

Tudi v naslednji sezoni 1951/52, ki je sicer doživela pet premier, se je repertoar zadrževal na ravni povprečnega okusa. V sezoni 1952/53 so še vedno prizadevali gledališki delavci postaviti na oder devet premier, med katerimi je nova igra Jožeta Tomažiča Pohorska bajka s 16 predstavami privabila v dvorane največ obiskovalcev (kar 6.835). Igrali so še Moliera, O'Neillja, Nestroya in druge.

V sezoni 1953/54 se je gledališče lotilo nekaj težavnejših nalog: uprizorili so med drugim tudi Tjardovico opereto Mala Floramie v sodelovanju z jeseniško glasbeno šolo. Predstava je, vsaj pri občinstvu, izredno uspešna. Na oder so prišli še Kreft (Kranjski komedijanti), Shakespeare (Othello), pomembna pa je bila obnove Čufarjeve delavske drame Polom, s katero gledališče praznuje tudi 30-letnico obstoja. Premier je bilo osem in to število se je v tej gledališki hiši začelo vedno bolj utrujati.

V sezoni 1954/55 so občinstvu pripravili sicer sedem del, med njimi spet opereto, to pot Melodije srca. Pomembno delo je bilo Priestleyev Nevarni ovinek v prevodu domačega igralca in režiserja Marjana Stareta.

V naslednji sezoni 1955/56 je gledališče nihalo med težjim in lažjim programom. Tako so igrali spet Moliera, Maughama, Klabunda (Krog s kredo) in še nekatere. Pomembno dosežek te sezone je bil Cankarjev Kralj na Betajnovi s Pavlom Kovičem kot gostom v vlogi Kantorja.

V sezoni 1956/57 je gledališče predstavilo kar devet premier, med njimi Scapinove zvijače, Tomažičevo ljudsko igro Lepa Vida, Emilio Galotti, Čapkovo Mater in še nekatere.

Sezona 1957/58 je dala Nušičeve Žalujoče ostale, Gorkega Matji, Milarjev Lov na čarovnice, Goldonijsko Krčmarico Mirandolino in druge. V obeh zadnjih sezonah je gledališče odigralo na gostovanjih kar 76 predstav.

S sezono 1958/59 se je gledališče preimenovalo v Gledališče Tone Čufar Jesenice. Dokaj zahteven repertoar je vseboval devet premier, med njimi Župančičevo Veroniko Deniško, Huxleya Giocondin nasmeš, pa še Dnevnik Anke Frank, Tugomera in druge. Uprizorili so 99 predstav, ogledalo pa si jih je 31.077 obiskovalcev. S premiero Veronike Deniške je gledališče praznovalo stoto premiero po osvoboditvi.

Sezona 1959/60 pomeni določeno stagnacijo po umetniški moči reper-

toarja. Najboljša predstava je bila Držičeva komedija Tripče de Utočle, s katero so se v naslednji sezoni gledališčni prvi predstavili tudi v tujini, in sicer v Monacu na mednarodnem festivalu amaterskih gledališč. V tej sezoni so uprizorili še kriminalno miselovka, Tremerski dukat, Punčka sanja in druge. Z uspehom so na gostovanjih ponavljali še Tripče de Utočle.

V sezoni 1963/64 je bilo pet premier, s Tripčev de Utočlem so gostovali tudi v Perasu v Italiji. Uprizorili so še Goldonijske Ribiške zdrabe, Hišo na robu mesta in druga dela. Vrh te sezone je Lorcova drama Dom Bernarde Albe, s katero je gledališče doseglo zlato medaljo na festivalu jugoslovanskih amaterjev na Hvaru.

V sezoni 1964/65 so uprizorili pet premier, med njimi Haškovega Dobrega vojaka Švejskega, Ingoličev drama Milica ne sme umreti in Cankarjeve Hlapce, s katerimi je gledališče praznovalo 20-letnico delovanja po osvoboditvi.

V sezoni 1965/66 je gledališče uprizorilo poleg nekaterih ponovitev šest premier; Držičevoga Botra Andraža, Mikelnovo kabaretsko satiro Inventura, Finžgarjevo igro Divji lovec ter Marinkovičovo Na koncu poti. S Tripčev so gostovali tudi v belgijskem Gentu.

Repertoar z osmimi premierami v sezoni 1966/67 je bil dokaj kvaliteten, saj je gledališče z uspehom predstavilo Novačanovo dramo Herman Celjski, Knittlov dramatisiran roman Via Mala, Mikelnovo dramatisacijo Samorastnikov, Molierovega Tartuffa in Fischerjev Prosti dan.

Vrh sezone 1967/68 je bila prav gotovo uprizoritev Shakespeareovega Hamleta. Umetniški učinek je bil izreden in nekateri igralci so pod režijsko taktirko Srečka Tiča daleč presegli amatersko povprečnost. Igrali so še Kastelko, Vdovo Rošlino, Mary-Mary in Kozakovo Punčko. Spet so se preizkusili, seveda v sodelovanju z glasbeno šolo, z opereto Pri belem konjčku, ki je pri občinstvu naletela na izreden odziv.

V sezoni 1968/69 je gledališče postavilo dela kot Boeing-Boeing, Brechtovo Dobri človek iz Sečuana, delo domačina Franca Klinarja Plavž in druge.

V sezonah, ki so sledile, je število premier padlo. Gledališče je zašlo v krizo iz več razlogov: primanjlovalo je režiserjev in predvsem moških igralcev, tudi dvorana ni več ustrezala. Toda amaterji so vztrajali, čeprav je število gledalcev upadalo in so v sezoni 1969/70 uspešno ponovili Plavž, sicer pa pripravili še štiri premiere: Čebuljevo mladinsko igro Janko in Metka, Benedettijsvo komedijo 30 sekund ljubezni, Rabadanov Ognjeni vihar ter Ingejev Piknik v režiji gosta Jožeta Voznyja.

Naslednja sezona pa je bila, vsaj kvantitativno, bolj skromna, saj so zaradi urejanja centralnega ogrevanja pripravili le dve premieri: poleg Golievske Jurčka za mlajše obiskovalce še Cankarjevo farso Pohujšanje v dolini Šentflorjanski, s katero so se uvrstili tudi na festival amaterskih gledališč Jugoslavije na Hvaru.

Boljši časi pa so se začeli s 27. sezono po osvoboditvi, v letu 1971/72. Uprizorili so šest del, med njimi O'Neillovo Strast pod brest, Ustinova Komaj do srednjih vej, Devallova Etiennea in Kozakovo Vido Grantovo. Repertoar je bil kar zahteven, le borba za publiko je še vedno trajala: 48 predstav si je ogledalo le 7.684 gledalcev.

V naslednjih sezonah do letošnje, tridesete po vrsti, so uprizorili še dela kot: Romeo in Julija (druga postavitev), Ščuke pa ni, Plinska luč, Prvi dan svobode (krstna uprizoritev Kruczkowskega dela na Slovenskem) in zlasti Lawrenceovo delo Snaha, ki je v Trebinju na zveznem festivalu dobilo posebno pohvalo.

Za jubilejno predstavo so izbrali delo avtorja, po katerem nosi gledališče ime, delavsko dramo Toneta Čufarja Polom. Tako je to gledališče eno redkih amaterskih odrazov v Sloveniji, ki kljub nekaterim krizam ter finančnim težavam, uspešno vztraja naprej in torej praznuje že trideseto leto uspešnega uveljavljanja gledališke kulture na Jesenicah in v okolici.

V tridesetih letih je bilo tako 206 premier, ki jih je režiralo 17 režiserjev. Doma so uprizorili 1.705 predstav, na gostovanjih pa 436, vsega skupaj 2.141. Predstave si je ogledalo 614.429 gledalcev. Gostovali so v 65 različnih krajih po Sloveniji in Jugoslaviji, pa tudi na Koroškem v Avstriji, v Monacu, Italiji in Belgiji.

Igor Šrklj

IZLET JESENIŠKIH UPOKOJENCEV PO DOLENJSKI

Z jesenskim dežjem se tudi izleti upokojencev v razne kraje naše domovine zaključujejo. V sredo, 8. oktobra, je bil eden zadnjih izletov upokojencev po lepi Dolenjski. Na poti na Dolenjsko, smo se najprej ustavili pri Urhu, kjer je bila mučilnica zavednih slovenskih rodoljubov. Ogledali smo si spomenik žrtvam, ki so jih domači izdajalci zverinsko mučili in pobijali.

Po ogledu smo se odpeljali proti Kočevju. Pot ni bila dolga, saj je bilo v avtobusu dosti takih, ki so nam delali kratak čas. V Kočevju smo si ogledali mesto in muzej, kjer nam je upravnik muzeja opisal in oživel zgodovino samega mesta Kočevja in borbo prebivalstva za obstoj.

Pot smo nadaljevali skozi Kočevski rog v Bazo 20, ki je dobro poznana našim ljudem. Upokojenci smo si jo z zanimanjem ogledali in nobenemu ni žal, ki je šel z nami in videl številne kraje in spomenike naše narodnoosvobodilne borbe.

Postanek v Dolenjskih toplicah so nekateri izkoristili za kopanje, drugi pa za ogled okolice. Po dvurnem postanku smo se skozi Novo mesto vračali nazaj na Gorenjsko.

Izlet je bil za vse upokojence zanimiv in radi se jih udeležujemo. Čeprav smo upokojenci skromni, pa vendar moramo izreči nekaj kritike na zelo nekulturni prevoz. To se ne tiče šoferja, ki nas je varno vozil in nam s svojo veselostjo delal prijetno družbo. Kritika se nanaša na VIATOR - TOZD Jesenice, ki nam je za to pot dalo izredno slabo vozilo. Mogoče podjetje misli, da je za upokojence vse dobro, samo da žive nazaj pripelje.

Avtobus, ki so nam ga dali, po mojem mnenju ni sposoben niti za lokalni promet po asfaltiranih cestah. Na makadamski cesti pa je bilo več prahu v avtobusu, kot za avtobusom, razen tega pa je tudi pihalo na vseh krajih. Nekateri so zgledali kot mlinarji.

Zelo neodgovoren odnos Viatorja, ki si s tem dela slabo reklamo. Mislim, da je za pošteno plačilo potrebno oskrbeti dober, kulturn prevoz. M. K.

DOLIKOVCI V TRBOVLJAH

Jutri, 24. oktobra bodo v Trbovljah odprli kolektivno razstavo likovnih stvaritev članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Na razstavi se bo s svojimi deli predstavilo devet slikarjev in sicer: Janez Ambrožič, Franc Dolinšek, dr. Danica Gala (Bem), Nika Hafner, Janko Korošec, Franc Kreuzer, Pavel Lužnik, Rudi Reichman in Tone Tomažin. Skupaj bodo razstavili 35 slik.

Razstava sodi v okvir že tradicionalnih letnih izmenjav razstav s trboveljskimi slikarji. Le-ti bodo vrnil obisk s kolektivno razstavo slik od 20. decembra do 3. januarja.

To je letos že šesti kolektivni nastop jeseniških slikarjev izven Jesenic, poleg treh predstavitev na Jesenicah. Upošteva se njihovo kolektivno razstavo za dan republike na Jesenicah, se bodo letos kar desetkrat predstavili s kolektivnimi razstavami na Jesenicah in izven Jesenic. Poleg tega so v letošnjem letu organizirali in pripravili še šest razstav likovnih del drugih slikarjev, do zaključka leta pa bodo še dve.

Vključno s samostojno razstavo likovnih del člana DOLIKA izven Jesenic, bodo letos skupaj zabeležili devetnajst razstav. Poleg vseh teh aktivnosti je letos tudi dvanaest članov Dolik sodelovalo na dveh večdnevniških likovnih kolonijah, v okviru kluba teče že drugi del programa likovnega krožka za bodoče člane DOLIKA, imajo pa v programu še druge oblike likovnega izpopolnjevanja članov in širšega likovno estetskega delovanja.

Vsekakor je to uspešen uvod v praznovanje tridesetletnice DOLIKA v februarju prihodnjega leta.

PRI

V le i ods pra ske priz stei slec sto slo niz: J akt po: pri skc kot Stri me slo poc por nos in jesi vzc biv čla pre ple Jul so v s na: Ko Tri sm oce tež

POMEMBNA ZMAGA NA GORI NAŠIH ŽELJA

Pred desetimi dnevi, 6. in 8. oktobra sta naši navezi Marjan Manfreda in Stane Belak, Šrauf ter Janko Ažman z Nejcem Zaplotnikom iz sestava 22 članske VI. JAH, premagali in ukrotili 3.500 metrov visoko južno steno petega osemstisočaka (8.481 m) Makaluja. To je izredno velik in pomemben uspeh našega slovenskega in jugoslovanskega vrhunskega alpinizma pa tudi izredno velik dosežek v mednarodnem merilu. Ta uspeh pa ne moremo pripisovati samo imenovanim štirim alpinistom, temveč celotni šesti jugoslovanski himalajski odpravi, katero je načrtoval in temeljito pripravil naš slovenski Dürrenfurt Aleš Kunaver.

V ponedeljek, 11. avgusta je odpotavala preko Indije v Nepal 22 članska odprava naše VI. JAH, ki je imela pred seboj samo en edini cilj: osvojiti vrh Makaluja. V odpravi so naši najboljši alpinisti, znanci in zmagovalci iz naših najtežjih kopnih, zasneženih in v led ukovanih sten. V šesti JAH sta tudi člana našega železarskega kolektiva Jože Rožič iz Rateč in Janko Ažman iz Mojstrane. Poleg mladih in veliko obetajočih so v sestavi tudi prekaljeni asi, ki so se šolali, vzgajali in kalili v stenah Kavkaza, Yosemite, Kilimandžara, Hindukuša in Himalaje.

Polnih 68 dni smo sledili njihovim korakom na dolgem pristopnem maršu do baznega taborišča na moreni velikega južnega ledenika Makaluja pri »hotelu Makalu« na višini 4.950 metrov. Pred njimi se je poganjala v nebo preko 3.500 metrov visoka južna stena, ki je močno izpostavljena nevarnemu padajočemu kamenju in vseinjujočim plazovom. Sledili smo srčnim himalajcem od taborišča do taborišča, vedno višje proti visoko postavljenemu in težko dosegljivemu cilju. Na poti in pri vzponu so se morali fantje boriti z višinami in strminami, proti viharjem, snežnim metežem, proti monsumom in zoni brez kisika pa tudi s sto in sto drugimi težavami, nevarnostmi. Solze sreče in neizmerne radosti je napolnila naša srca, ko smo prejeli radostno novico o njihovem uspehu in zmagi.

Prvi raziskovalci Himalaje, ki so gledali sedem in osemstisočakov iz oči v oči pred letom 1855 so ugotovili in menili, da je Makalu najvišji in najmočnejši v led in sneg ukovani usentisočak na vseh petih kontinentih našega planeta. Mnogo višji kot Peak XV, katerega so pozneje imenovali Mount Everest ali Peak XX, ki je dobil pozneje ime Gavriskankar. Makalu pa so imenovali Peak XIII, francoski alpinisti pa so mu dali leta 1955 ime Srečna gora, ker so se pravni (sedem) prvi povzpeli na to goro. Zanimanje za to ogromno skalno zasneženo utrdbo med najvišjimi in najboljšežnejšimi v neposredni bližini Strehe sveta ali Tretjega zemeljskega pola, je bilo po letu 1855 ogromno. K Makaluju so usmerjali poglede in korake vsi najboljši odkritelci, raziskovalci in naskakovalci nemogočega, Francozi, Čehi, Poljaki, Novozelandci s Hillarijem na čelu, Nemci in drugi.

Aleš Kunaver kot naš najboljši poznavalec Himalaje je že leta 1972 vodil našo IV. JAH proti temu težko dostopnemu vrhu. Stane Belak in Marjan Manfreda sta v skrajno nevarnem in težkem predelu v južni steni Makaluja v višini preko 8.000 m v silnem metežu in viharju

komaj ušla zli usodi, 25. oktobra 1972 sta Janko Ažman in Marjan Maležič dosegla višini 8.100 do 8.200 m, slovenski in jugoslovanski višinski rekord. Popolnoma izčrpana sta se morala vrniti izpod samega tako težko zaželenega vrha. To pa ni bil poraz, temveč velika in bogata preizkušnja v kateri so udeleženci dobili bogato znanje in izkušnje, ki so jih vodile k novim poizkusom. Aleš Kunaver je letos zbral 22 držnih in neustrašenih fantov, ki so znova usmerili svoj korak proti gori naših sanj in želja. Uspeh Staneta Belaka - Šraufa, Marjana Manfreda, Janka Ažmana in Nejca Zaplotnika, je vsekakor velik in pomemben, ki bo

dolgo odmeval v svetovnem alpinističnem svetu.

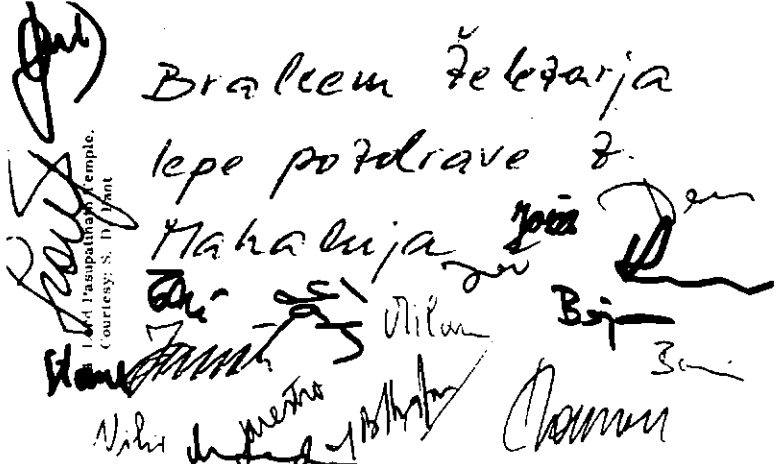
Marjan Manfreda je doma iz Bohinjske Bele in je star 25 let. V južni steni Makaluja je bil že leta 1972 v višini 8.000 m.

Janko Ažman je iz Mojstrane in je star 30 let. Tudi on je bil že leta 1972 v južni steni Makaluja na višini 8.200 m.

Stane Belak, Šrauf je iz Ljubljane in je star 35 let. Poznamo ga kot krotiča in zmagovalca številnih najtežjih sten.

Nejc Zaplotnik je iz Kranja, je najmlajši izmed 22 udeležencev VI. JAH star 23 let.

Vsem udeležencem VI. JAH želimo popolnega uspeha do srečnega in veselega svidenja. Žuro

Naša sodelavca Janko Ažman in Jože Rožič z ostalimi člani šeste JAH z Makaluja pošljata našim bralcem pozdrave

V ZAHODNIH JULIJCIH

Zadnje jutranje zvezde se sijejo na nebu. Obeta se lep dan. Danes sem se posebno vznemirjen, kajti z Miranom in Tonetom smo zmenjeni, da gremo na izlet v italijanske gore. Hitro sem naredil in že sedim na vlaku, ki pelje proti Jesenicam. Na dogovorjenem mestu avtomobil že čaka, v njem pa, lepih razgledov in hoje željna tovariša. Po polurni vožnji smo na mejnem prehodu v Ratečah. Še pregled dokumentov in že smo v sosednji Italiji. Ze smo mimo Bele peči in tik pred Trbižem zavijemo v levo po dolini Ziljice, kjer nas pred rudarskim naseljem Rabelj prvi pozdravijo Zahodni Julijci obvisani v jutranjem soncu. Pri Rabeljskem jezeru moramo desno po Jezerski dolini na Nevejski preval (Sella Nevea, 1195 m). Spet se držimo desne in po zelo strmi, vendar asfaltirani poti prispemo na planino Pecol. Tu smo prisiljeni preiti z bencinskega na »nožni« pogon, ki je cenjeji in mnogo bolj zdrav, čeprav je počasnejši.

»Hi! počasi!« pravi stari pregovor. Mi se ga dosledno držimo, ko stopamo proti koči Giacomo di Brazza (1670 m). Šele tu se človek zave, kako velika je planina Pecol. Do kočice ki se mi zdi v dosegu roke, potrebujemo dobrih 15 minut. Vmes pa občudujemo lepote gora, ki obdajajo planino. Na levi so skladi s travo odetih polje Cortisonov in Mte. Zabuše, na desni pa se prične velikanska gmoča Poliških Špirov, od Špika nad Spranjo do Montaža, ki je zadnji v tej skupini. Tudi pogled nazaj je zelo privlačen. Greben, ki ga tvorijo Jerebica, Črnelški Vršiči, Hudi Vršič, Lopa, Prestreljenik, Kanin in pa vrsta vrhov, ki jim

ne vem imena, so kot na dlani. Odločimo se za vzpon na Špik nad Nosom in Špik nad Spranjo.

Kmalu nad kočo markirana steza zavije v levo, kar pa nam ne ustreza, ker pomeni ta ovinek najmanj dodatno uro hoje. Raje stopimo po nemarkirani stezi, ki pelje naravnost na sedlo Škrbina nad Tratico (Forca de lis Sieris 2274 m), ki je še kakih 500 m višje nad nami. Pot se v lepih zavojih hitro vzpenja in v poldrugi uri stojimo na sedlu. Tu se nam odpre pogled na Viš in dolino Zajzere. Lepo se vidi tudi greben nad Zajzero, ki poteka nekako vzporedno z Montaževo skupino.

Ko se tako razgledujemo, doživimo presenečenje. Opazuje nas namreč dvoje oči. Izkaže se, da so last zajčka skritega med skalami. Menda se je žival sem zatekla pred »cacciatori«, ki so na glasu, da se jim prst kaj rad skrivi na petelinu. Hudobni jeziki celo trdijo, da ima marsikateri italijanski lovec na spisku svojih »lovskih« trofej kako koristno domačo žival. Lahko pa, da je ta planinski zajec član kake zajčje alpinistične odprave.

Zajca pustimo v miru in odidemo dalje po nedavno odprti poti Ceris-Merlone. Najprej premagamo kratko strmo melišče, nato pa se povzpemo po sistemu žlebov in dobro zavarovanih polic na vrhni greben. Še kakih 700 metrov ne pretežkega grebena, ki nudi prekrasen razgled na vse strani in že smo na vrhu Špika nad Nosom (Foronon del Buinz, 2531 m). Po kratkem počitku sestopamo na sedlo med obema Špikom, trdno odločeni, da se na naslednjem pomudimo nekoliko dlje. Markirane poti na vrh ni, zato malce zaidemo. Vendar bi rad večkrat takole zašel. Odpirajo se novi in novi razgledi, tako, da te pot kar potegne za seboj. Zavemo se šele tedaj, ko zagledamo mogočno s policiami preprejeno jugozahodno steno Monte Cregnedula v vsej njegovi lepoti. Tu se obrnemo in po brezpotju dosežemo vrh Špika nad Spranjo (Modeon del Buinz, 2558 m). Okrog nas se vzpenjajo gore in izgledajo kot okamenelo viharno morje. Človek kar ne ve, kaj naj gleda. Vse je tako blizu a vendar daleč. Nevejski preval s sistemom žičnic in hotelov je tik pod nami. Kaže, da si Italijani od tega zimsko športnega centra veliko obetajo saj grade nove in nove hotele.

Dan je čudovit, vidljivost je izjemna, prav lepo se vidijo tudi naše gore: Rombon, Mangart, Jalovec, Krn, Škrlatica, nad vsemi pa se vzpenja kot mogočna trdnjava naš očiak Triglav.

Čas kar prehitro mineva, treba je iti. Odločimo se za sestop s sedla med obema Špikom pa gručnatih in s travo obraslih strminah. Čeprav smo zvrha videli naš avtomobil kot na dlani in je nekdo v šali pripomnil, da bi lahko pljunil nanj, potrebujemo do njega dve krepki uri hoje. Kaj sem še opazil na teh dveh vrhovih? Onesnaženja skoraj ni. Pa pri nas? Menim, da bi z malo več samodiscipline in planinske zavesti uspešno rešili ta problem. Slej ko prej bomo spoznali, da denar ni vse, kakor gozd ni zgolj les — je tudi čisti zrak in ne nazadnje so tu tudi lepote, ki nam jih nudi.

Gore naj nam bodo vedno simbol čistosti, miru in svobode. Jože Kogoj

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

25. oktobra italijanski CS barvni film ROBIN HOOD, ob 15. uri, režija Calvin Jackson Padgen, v glavni vlogi Giuliano Gemma

25. in 26. oktobra ameriški barvni film DILLINGER ob 17. in 19. uri, režija John Milius, v glavni vlogi Warren Oates

27. in 28. oktobra francoski barvni film STANJE PRIPRAVLJENOSTI ob 17. in 19. uri, režija Casta Bavaras, v glavni vlogi Yves Montand

29. oktobra ameriški CS barvni film NEZNOSNA LETA ob 17. in 19. uri, režija Michael Gardon, v glavni vlogi Lola Albright

30. oktobra ZAPRTO 31. oktobra domači barvni film RDEČI UDAR ob 17. in 19. uri, režija Predrag Golubović, v glavni vlogi Bata Živojinović

1. in 2. novembra ameriški barvni film DOKONČANI ROP V NEW YORKU režija Sidney Lumet, v glavni vlogi Sean Connery

2. novembra ameriško-jugoslovanski barvni film JUNAKI RISANEGA FILMA ob 15. uri

KINO PLAVZ

25. in 26. oktobra ameriški CS barvni film METULJ ob 17.30 in 20.

26. oktobra italijanski CS barvni film ROBIN HOOD ob 10. ogled filma je za člane ježkovega kluba

brezplačen, podarja ga Jugobanka Ljubljana.

27. in 28. oktobra ameriški barvni film DILLINGER ob 18. in 20.

29. oktobra ZAPRTO

30. oktobra francoski barvni film STANJE PRIPRAVLJENOSTI ob 18. in 20.

31. oktobra ameriški CS barvni film NEZNOSNA LETA ob 18. in 20.

1. — 2. novembra italijanski barvni NOČNI PORTIR ob 18. in 20.

KINO DOVJE MOJSTRANA

25. oktobra italijanski CS barvni film NORA TEKMA ZA ZAKLADOM ob 19.30

26. oktobra ameriški barvni film AMERIŠKI GRAFFITI ob 19.30

27. oktobra ameriški barvni film METULJ ob 19.30, cena kni vstopnicam je zvišana

1. novembra francoski barvni film STANJE PRIPRAVLJENOSTI ob 19.30

KINO KRANJSKA GORA

25. oktobra ameriški barvni film AMERIŠKI GRAFFITI

26. oktobra ameriški CS barvni film ROBIN HOOD

29. oktobra francoski barvni film STANJE PRIPRAVLJENOSTI

1. novembra ameriški barvni film DILLINGER

VOZNI RED PREVOZOV OB DNEVU MRTVIH NA JESENICAH

Na dan mrtvih, 1. novembra 1975 bodo vozili avtobusi na pokopališče na Blejski Dobravi po naslednjih voznih redih:

V SOBOTO, 1. NOVEMBRA 1975:

Odhodi v smeri proti pokopališču na Blejski Dobravi:

Od bolnice:

6.03	7.15	7.45	8.15	9.15	9.30	9.45	10.00	10.15
10.30	10.45	11.00	11.15	12.00	12.45	13.30	13.45	14.00
14.15	14.30	14.45	15.00	15.15	15.30	15.45	16.00	16.30
17.00	17.30	18.00	19.30	21.10				

S Koroške Bele:

8.30	10.00	11.00	13.00	13.50	14.10	14.30	14.50	15.10
15.30	16.30	17.00						

ODHODI OD POKOPALIŠČA V SMERI:

Jesenice:

7.15	7.45	8.15	8.45	9.15	9.45	10.00	10.15	10.30
10.45	11.00	11.15	11.30	12.00	12.45	13.30	14.00	14.15
14.30	14.45	15.00	15.15	15.30	16.00	16.30	17.00	17.30
18.00	18.45	19.30	21.30					

Koroška Bela:

9.30	10.30	11.30	13.30	14.10	14.30	14.50	15.10	15.30
16.30	17.15	17.45						

V NEDELJO, 2. NOVEMBRA 1975:

Rednim prevozom bosta dodani še dve vožnji, in sicer z odhodom od bolnice ob 8.00 in 9.45 ter povratkom od pokopališča ob 9.15 in 10.45.

V dnevih pred dnevom mrtvih bodo popoldanske vožnje na pokopališče okrepljene z dodatnimi avtobusi.

CENIK PREVOZOV:

Od postaj bolnica, zdravstveni dom, pod Mirco, železniška postaja in Koroška Bela 3,50 din

Od vseh ostalih postaj 3,00 din

Potnike prosimo, da pripravijo drobiž.

VIATOR - LJUBLJANA TOZD JESENICE

AMD JESENICE VABI

AMD Jesenice organizira v sodelovanju z občinskim odborom ZZB NOV Jesenice v počastitev 40-letnice stavke, 30-letnice osvoboditve, 30-letnice prehoda IV. armade JLA preko Vršiča, 30-letnice AMD Jesenice in 25-letnice samoupravljanja

obisk spominskih obeležij

Obiskali bomo obeležja na Poljanah, Obranci, Srednji Radovni, v Jasni in na Vršiču.

Odhod bo 26. oktobra ob 8. uri izpred prostorov AMD Jesenice.

Dolžnost članov AMD je, da se tega pohoda udeležijo s svojimi vozili, prav tako so vabljeni tudi ostali lastniki vozil.

Z obiskom teh obeležij se bomo spomnili naših tovarišev, ki so dali največ kar so imeli, svoja življenja, za svobodo.

AMD Jesenice

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sodelavcem poklicno gasilске in reševalne čete za denarno pomoč, ki sem jo prejela ob smrti moje mame.

Breda Trstenjak

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

FRANCA SKUMAVCA

se iskreno zahvaljujem osebjem internerga oddelka splošne bolnice Jesenice, predvsem pa zdravniku Hriberniku in ostalemu osebju za lajšanje bolečin v zadnjih urah njegovega življenja.

Zahvaljujem se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje, ter sodelavcem Vatrostalne, valjarne 2400, prometa in jeklovleka ter osnovni šoli Mojstrana za pozornost. Hvala tudi pevcem in vsem tistim, ki so sočustvovali z nami in pokojnika pospremili na zadnji poti.

ŽALUJOČI: žena Pavla, hčerki Marija in Jerca ter sinova Miha in Franc z družino.

DEŽURNE TRGOVINE V SOBOTO, 25. OKTOBRA

JESENICE: samopostrežna trgovina EMONA, Ljubljana, Prešernova c. 1 a
KRANJSKA GORA: PIK Belje in Živila Kranj, poslovalnica Vitranc.
Dežurne trgovine so v sobotah odprte od 15. do 19. ure.

Hokej na ledu

JESENICE : SLAVIJA 5:2
(0:0, 2:2, 3:0)

Malo je manjkalo, da nas jeseniški hokejisti, 15. oktobra zvečer v hali Tivoli v Ljubljani niso razočarali. Tako kot smo po zmagi nad Olimpijo pisali, da bi se morebitno podcenjevanje objektivno slabšega nasprotnika v nadaljevanju prvenstva našim lahko maščevalo, bi se kmalu zgodilo proti Slaviji. Naši so sicer ob koncu zmagali z rezultatom 5:2, tretjine 0:0, 2:2, 3:0, vendar igra in odnos igralcev do zahtev trenerja in zastavljenih nalog ni niti približno spominjala na tisto moštvo, ki je z veliko borbenostjo in prizadevnostjo pred kratkim v Podmežakli zaslužen premagalo državnega prvaka moštvo Olimpije.

Se enkrat se je torej izkazalo, da podcenjevanje v športu lahko drago stane, kajti dve tretjini so bili hokejisti Slavije enakovredni in so celo imeli možnost, da bi s kazenskim strelom v prvi tretjini dosegli vodstvo. K sreči so jeseniški hokejisti v zadnjih dvajsetih minutah zaigrali nekoliko bolje, predvsem pa učinkovitejši in do presenečenja ni prišlo. Z igre jeseniških hokejistov ne moremo biti zadovoljni in če smo jih po zasluženju zmagi proti Olimpiji precej hvalili, za igro proti Slaviji zaslužijo precej graje.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Hafner 3, ter Poljanšek in Pristov po 1.

OLIMPIJA : KRANJSKA GORA
10:0 (3:0, 3:0, 4:0)

Mladi Kranjskogorci so se vrnili s prvega gostovanja in letošnji sezoni v Ljubljani poraženi. Proti državnemu prvaku so izgubili z rezultatom 0:10. Čeprav so se srčno borili proti

veliko boljšim Olimpijcem niso mogli nič več napraviti kot podpisati kapitulacijo, ne da bi dosegli vsaj častni zadetek.

Kljub izdatnemu porazu in precej boljši igri domačinov, so tudi Kranjskogorci, sicer iz redkejših, vendar dokaj nevarnih akcij ogrožali vrata Olimpije. Vseeno pa je treba priznati, da bi bila lahko zmaga Olimpije še izdatnejša; do tega pa ni prišlo, ker so ljubljancani igrali s polovično močjo, pa tudi vratar Kranjske gore Pretnar je branil zelo dobro.

Mladinsko prvenstvo
Jugoslavije

MEDVEŠČAK : JESENICE
4:4 (1:1, 3:0, 0:3)

Mladinci Jesenic so se vrnili z gostovanja v Zagrebu z osvojenjo točko, čeprav bi lahko tudi zmagali. Zagrebška sodnika sta namreč pokvarila srečanje z zares čudnim in pristranskim kriterijem in glede na to so jeseniški mladinci celo lahko zadovoljni z neodločenim rezultatom. Domačini so sicer po drugi tretjini že vodili z rezultatom 4:1 in je kazalo, da bodo tudi zmagali. Toda gostje so bili v zadnjih dvajsetih minutah precej boljši in izenačili na 4:4.

Gole za Jesenic so dosegli: Pust, Raspet, Štros in Bešič.

HOKEJSKA ŠOLA

Hokejski klub Jesenice obvešča vse pionirje, ki so se prijavili v hokejsko šolo, da bo v soboto, dne 25. oktobra sestanek ob 10.30 v sejni sobi na kegljišču.

Odbojka

PRVA ŽENSKA REPUBLIŠKA LIGA

JESENICE : BRANIK 1:3
(6:14, 15:3, 0:15, 9:15)

Jeseniske odbojkarice so v tretjem kolu I. republiške lige gostile v telovadnici osnovne šole na Jesenicah ekipo Branika iz Maribora. Nastopile so v postavitvi: Mahnič, Baloh, Rabzelj, Purger K., Purger M., Purger M., Tušar, Lukek, Strajner.

Želja po uspehu je bila tokrat prevelika za oslabiljeno domačo ekipo, po drugi strani pa je tudi gostujoča ekipa pokazala več kot prejšnja leta.

Prvi set so domače igralkе začele dobro, saj so povedle s 4:0. V nadaljevanju pa so popolnoma popustile in do kraja seta osvojile le še dve točki. V drugem setu smo videli res odlično igro in zato tudi uspeh ni izostal. Vendar se igra iz drugega seta ni nadaljevala, tako, da so igralkе Branika tretji in četrti set ponovno odločile v svojo korist in s tem v zadnjih petih letih drugič zmagale na Jesenicah.

S tako igro (razen v drugem setu) ne moremo biti zadovoljni. Predvsem je odpuščanje servis in to pri igralkah, katere veljajo pri serviranju za zanesljive in natančne. Upamo, da se taka igra ne bo več ponovila in da se igralkе zavedajo, da s tako igro ne smejo več nadaljevati

V zadnji tekmi sta se pomerili ekipi Jesenic in Bora. To je bil drugi dvoboj teh ekip. Prvič so igralkе na zimskem turnirju v Ljubljani, kjer so jeseniške igralkе izgubile.

Srečanje je bilo zelo kvalitetno, v katerem so Jesenice prikazale res odlično igro in se s tem vsaj malo oddolžile za poraz z Brankom. Če bodo tako nadaljevale tudi v domačem prvenstvu, bodo tudi gledalci prišli na svoj račun.

Po turnirju smo si ogledali mesto in zvečer dve tekmi: NDR : Jugoslavija in ZRN : Madžarska, v okviru kvalifikacij za evropsko prvenstvo. Je bila igra prikazana na turnirju na Reki spodbudna za nadaljnjo igro naše ekipe?

ACO

ŽIROVNICA : BOHINJ 3:1

V zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva II. A slovenska liga zahod, je moštvo TVD Partizan Žirovnica doma premagalo Bohinj s 3:1.

V tretjem setu so domači igralci preveč prepričani v sigurno zmago, popustili in napravili več napak. Gostje so to izkoristili in set odločili v svojo korist. Moštvo TVD Partizan Žirovnica je z osmimi točkami in z razliko v setih 15:2 na drugem mestu za glavnim tekmečem OK Plamen iz Kroke.

JESENICE : BRANIK 2:3 (-2, 10, 2, -3, -9)

V soboto so Jesenice gostili moštvo Branika, ki je v preteklih dveh kolih gladko zmagal. Zato je tudi na Jesenicah nastopil kot velik favoriti. Domačini so želeli goste presenetiti, vendar se jim to ni posrečilo. Že v prvem setu se je odvijala ogorčena borba, vendar pa so gostje z boljšo igro na mreži set odločili sebi v korist. Gostje so bili prepričani, da bodo lažje osvojili točke na Jesenicah. Nemalo so bili presenečeni, ker so morali priznati premoč Jesenic v drugem in tretjem setu. V tem delu so domačini igrali dobro pri sprejemu in na mreži, z blokom pa so onemogočili najboljša tolkača Lečnika in Grajfa. V četrtem setu so domačini prehitro popustili. Sprejemi so bili netočni in visoki blok je onemogočil napade domačinov. Po hitro izgubljenem četrtem nizu, se je v petem odvijala enakovredna borba do zamenjave polj. Potem pa je prišel do izraza boljši blok gostov, ki je na koncu tudi odločil igro. Zmaga gostov je zaslužena, čeprav bi tudi domačini lahko z zbranejšo igro osvojili obe točki.

Jesenice so nastopili v postavi: Divjak, Bergelj, Bogataj, Rössler, Potočnik, Prešeren, Kobal, Omejc, Demšar in Kravanja.

Čez 14 dni gostujejo Jesenice v Kamniku, ki je v tej sezoni veliko boljši kot spomladi.

REZULTATI PRVENSTVA ŽJ V BALINANJU

1. strugarna valjev 43:22 50 točk, 2. plavž 45:25 49 točk, 3. valjarna bluming štel 37:35 48 točk, 4. žičarna 27:48 47, 5. RO 25:47 46, 6. ETE 39:25 45, 7. OTK 32:21 44, 8. valjarna žice 34:24 43, 9. RTA 36:29 42, 10. šamotarna 30:25 41, 11. profilarna 36:32 40, 12. elektro vzdrževanje 30:32 39, 13. strojno vzdrževanje 24:17 38, 14. SEO 22:17 37, 15. jeklovlek 23:18 36, 16. hladna valjarna 21:17 35, 17. adjustaža bluming 20:17 34, 18. valjarna 2400 19:17 33, 19. PIV energija 18:17 32, 20. transport 21:21 31, 21. skupne službe VET 24:25 30, 22. livarna 25:30 29, 23. strojne delavnice 20:26 28, 24. gradbeno vzdrževanje 16:26 27, 25. -26. žebeljarna 15:16, 26, 25. -26. elektrodni obrat 15:26 26, 27. valjarna profilov 8:26 24, 28. martinarna 17:39 23 točk.

Nogomet

JESENICE : TRIGLAV 1:3 (0:1)

V soboto, 18. oktobra, so jeseniški nogometaši odigrali prvenstveno tekmo z moštvom kranjskega Triglava in srečanje izgubili z rezultatom 3:1 (1:0). Jesenice so na blatnem in težkem igrišču zaigrali zelo slabo in gostom ni bilo težko že v prvem polčasu doseči prepričljivo vodstvo. V tem delu igre so imeli gostje še dve idealni priložnosti za doseg gola, vendar jih na srečo domačinov niso znali realizirati.

V drugem polčasu so Jesenice zaigrali nekoliko bolje in si tudi ustvarili nekaj priložnosti za zadetek, vendar napadalci niso bili dovolj natančni pri streljih na gol nasprotnika. V času največje premoči domačinov, so gostje iz prostega strela dosegli svoj tretji zadetek in s tem tudi končno zmago. Častni gol za domačine je dosegel Šmitran v 85. minuti na lep predložek Kovačiča.

JESENICE : KOROTAN 1:2 (1:2)

V nedeljo so jeseniški mladinci odigrali prvenstveno tekmo z mladinskim moštvom Korotana iz Kranja in srečanje izgubili z rezultatom 2:1 (2:1).

V igri dveh enakovrednih nasprotnikov so se gostje bolje znašli na razmočenem in z blatno prekritim igriščem in povedli z 2:0. Po vodstvu gostov so Jesenice zaigrali bolj podjetno in uspeli rezultat znižati. Gol je dosegel Čatak iz 11. m.

V drugem polčasu so se gostje v glavnem le branili, največkrat tudi z devetimi igralci, kar je glavni vzrok, da Jesenice niso uspeli rezultata izenačiti ali celo zmagati, saj so zato imeli dosti priložnosti kljub zgosteni obrambi gostov.

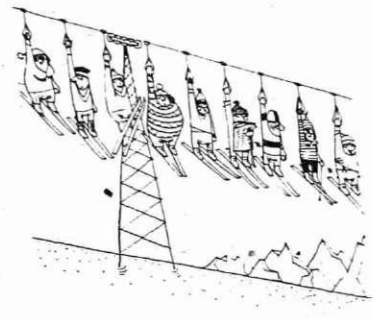
BOHINJ : JESENICE 0:1 (0:0)

V soboto so jeseniški pionirji gostovali v Bohinju, kjer so odigrali prvenstveno tekmo s tamkajšnjimi pionirji in zmagali z rezultatom 1:0 (0:0). Jesenice so presenetili domačine z dobro igro in jih premagali s tesnim rezultatom. Edini gol na tekmi je dosegel Radič. Z zmago v Bohinju so najmlajši nogometaši NK Jesenice obdržali drugo mesto na prvenstveni razpredelnici z slabšo razliko v danih in prejetih golih, od prvouvrščenega LTH iz Škofje Loke.

V soboto, 25. oktobra gostuje člansko moštvo v Naklem, kjer bo odigralo prvenstveno tekmo z istoimenskim moštvom.

Pionirji igrajo v soboto, ob 10. uri na igrišču v Podmežakli prvenstveno tekmo s pionirji iz Senčurja.

Mladinci gostujejo v nedeljo, 26. oktobra v Železnikih, kjer bodo odigrali prvenstveno tekmo z mladinskim moštvom Alpeša.

Rokomet

ŠE EN PORAZ

Rokometaši Jesenic so v soboto, 18. oktobra gostovali v Kranju, kjer so se pomerili z ekipo Save. Tekmo sta pod reflektorji tokrat odlično sodila Hauptman in Juvanovič iz Ljubljane. Za RK Jesenice so v Kranju igrali: Boldžar, Korenč, Radinovič, Geršak, Pogačnik 3, Šporar J. 4, Prešeren 4, Adžić, Šubic, Pavlič, Peternel 8 in Varl.

Sedemmetrovke: Jesenice 11 (6), Sava 3 (2), izključitve: Sava 2 minuti.

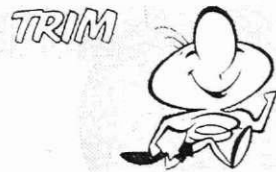
Jesenice so tudi tokrat doživeli poraz. Premagala jih je tehnično boljša ekipa Save, ki je bila večino tekme v očitni prednosti.

Jesenice so prvi povedli, izenačeno pa je bilo le še pri rezultatu 2:2. V nadaljevanju so domači igralci preveč lahkovno puščali za seboj jeseniško obrambo, kar je bilo dovolj, da so prvi polčas dobili z rezultatom 15:10.

Tudi v drugem polčasu so bili Kranjčani boljši. Uspešno so izkoristili napake jeseniške obrambe, medtem, ko so Jesenice vse preveč zapravljali žogo z medlimi strelji na nasprotnikov gol. Tekmo so zaslužen dobili domačini z rezultatom 28:19. Jesenice so v Kranju prikazali še eno slabo igro. Igrali so nepovezano in prepočasni tako, da ostre nasprotnikove obrambe niso uspeli velikokrat presenetiti, pa še takrat ko so jo, so slabo in netočno streljali, ali pa je strele ubranil dobri vratar domačinov.

Jesenice bodo v VIII. kolu LCRL - sever igrali v soboto, 25. oktobra na igrišču za osnovno šolo na Jesenicah z ekipo Preddvora. Tekma bo ob 16. uri.

-tok

POD KRILOM DELTE

NADALJEVANJE IN KONEC

Pri pripravi in opazovanju niti nisem razmišljal o sebi. Ko pa sem se napotil z bremenom nad seboj v breg, so noge postale neznansko težke, kolena pa trda. Trema mi je ohromila vse telo. Se huje je bilo, ko sem se opasoval z jermenjem in potem, ko sem zadel z majo na rame. Nad seboj sem videl samo špico krila in pod seboj vzpetino, ki se mi je zdela kot globoko brezno. Napotke inštruktorja sem dojemal čisto mehanično. Prijatelj, ki so stali okoli mene, se sploh ne spominjam. Zdi se mi, kot da je močna koncentracija, pomešana s strahom enostavno izklopila dovtetnost za vse, kar se je dogajalo okoli mene. Kot bi bil pijan ali drogiran. Zgodilo se mi je na primer tole: Preden sem si nataknil čelado, sem snel sončna očala. Spominjam se, da sem jih hotel nekomu dati. Pozneje, ko sem jih iskal, so mi za trjevali, da jih nisem dal nikomur. Našel sem jih v travi, natančno tam, kjer sem se pokrtil s čelado. Verjetno sem jih bil tam enostavno odvrnil.

Potem pa — kot v nekem apatičnem obupu — sem enostavno stekel. In ko lesje v glavi se je hipoma zavrtelo. Natančno sem vedel kako in kaj je treba in normalno sem se dvigal.

Ko sem že pri letu, naj opišem še njegov nesladen zaključek. Prehitro sem dobil višino in premišljeno sem zakrmaril navzdol, da bi bil bliže strmini. Manever je bil premočan, na žalost pa sem to spoznal prepozno. Z vsilo sem zakrmaril navzdol, tačas pa sem se že zapil v zemljo. Temu pravimo — prepozna reakcija. Dobro kot nivoječni avtomobilist, ki prepozno reagira zaradi tega, ker »mehanizma« se nima stremiranega, da bi reagiral avtomatično. Občutek tik pred katastrofo pa je spet tak, kot če z avtomobilom drviš v oviro. Rad bi nekaj ukrenil, pa ne moreš ničesar.

No, z menoj ni bilo hudega. Poravnali smo zviti triangel, pa brž nazaj na start. Drugič gre že bolje, ko pobeže izkušnje s prvega leta, pa tretjič, pa četrtič... Zmerom višje, zmerom dlje. Letenje je užitek, pravijo že izkušeni. Sam še nisem toliko letal, da bi med poletom užival v razgledu. Preveč dela sem imel s seboj in z zmagajem.

Sorn je baje po poletu s Triglava izjavil, da je ta šport manj nevaren, kot krmarjenje avtomobila na naših cestah. Kako je pravzaprav z varnostjo oziroma nevarnostjo pri tem športu. To vprašanje je pogosto izgovorjeno, saj vsakdo ve, da je največji problem vsakega kretanja po zraku vrnitev k »materi zemlji«. Prav pri zmagu pa ti ne more pomagati nihče; nobena tehnika, nobene zapore, noben motor. Pa vendarle ni tako hudo, kot si predstavljamo. Začetniške buške so skoraj nujno zlo. Morda zlom roke ali pretres možganov... To je treba pripisati neznanju, prav tako kot začetniški padec na ledu. Vaditi je treba na travnatem, blagem bregu, brez ovir in čim nižje

Šah

VISOKA ZMAGA V RIBNICI

V nedeljo, 12. oktobra, je bilo odigrano drugo kolo v republiški šahovski ligi. Jesenice so tako kot v prvem kolu morali na gostovanje in sicer v Ribnici. Tudi tokrat je ekipa odšla na pot oslabiljena saj je tokrat poleg Korošca manjkala še Čuha. Kljub temu pa so Jesenice premagali domačine z visokim rezultatom 7,5:2,5.

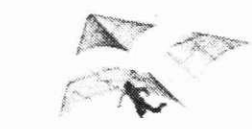
Točko so osvojili Zorko, Pavlin, Krničar, Lojzka Pongrac ter mladinci Železnik in Barič, remizirali pa so Krajnc, Tratnjek in Balanč.

Naslednje kolo je v petek, 24. oktobra, ko bodo Jesenice gostili ekipo Borovnice.

V nedeljo, 19. oktobra, pa je bilo v Rogaški Slatini šesto republiško sindikalno prvenstvo za posameznike. Nastopilo je preko sto tekmovalcev med njimi tudi štirje Jesenice. Boljšo uvrstitev je dosegel samo Branko Zorko, ki je zmagal v tretji skupini, sicer pa je slovenski sindikalni prvak mojster Osterman.

V soboto, 25. oktobra, bo v dvorani ŠD Jesenice memorialni hitropotezni turnir narodnega heroja Jožeta Gregorčiča. Turnir se bo začel ob 18. uri.

K. T.

nad zemljo. Hkrati z znanjem se šele sme povečevati dolžina in višina leta. Prijatelj, ki me je učil letati, je začel pri kucjih in je končno absolvirati že polet s Slivnice, ki postaja nekakšen slovenski poligon za najpogumnejše slovenske letalce. Vendar rad poudarim, da »vmes ni izpustil nobene lekcije«.

Prav na Slivnici pa se je prijatelj zgodilo nekaj, kar potrjuje, da vse skupaj le ni vedno »heca«. Spustil se je v nekoliko premočenem vzgostnem vetru. Ta ga je dobesedno ponesel s seboj in ga dvigal. Se več, hotel ga je obrniti na hrbet. V takem položaju pa jadralci skoraj nima možnosti rešitve in kot kamen pade na zemljo. S kakih dvesto metrov nad zemljo se je s skrajnimi močmi lovil za obstanek in podzavestno ogledal, na katero smreko se bo napilil. V taki stiski, je pripovedoval, »nisem bil še nikoli v svojem življenju. Tulil bi, če bi pomagal, vendar tam gori mi nihče na svetu takrat ne bi mogel pomagati«. Polet se je potem le srečno končal, bil pa je menda eden najdaljših v slovenskem merilu. (Zal ni bil merjen...). Ob tem sem hotel reči še to: Veter je temu športu najhujši sovražnik in treba ga je spoštovati in ubogati. Tudi Sorn je baje, preden je premagal polet s Triglava, štirikrat poskušal, pa je ubogal svojega sovražnika veter in polet prelozil.

Potemtakem, ali je to šport za vsakogar? Nikakor ne! Hkrati z menoj je poskusil prvi leteti nek Ljubljancan, star okoli dvajset let, sicer pa precej šibke postave. Štirikrat je poskusil, pa ni mogel vzleteti, dokler ni v teku navzdol po strmini z zmagajem na rami. Nih še prav nemarno padel. Potem je odnehal. Ugotavljal smo, da je imel premalo moči za hiter startni tek, ali pa je bil premalo pripraven pri odločitnem manevru ob vzletu.

Za njim je hotelo poskusiti še neko dekle, pa se je ob tem neuspehu premislila. Bolje, da se je. Mislim, da je bila preobseba fizično in psihično pripravljena na to. Kajti kot sem že dejal, to je šport, ki razen starega milijončaka za zmago, zahteva od junakov fizično kondicijo, znanje, srčnost in resnično tudi — korajžlo!

Marjan Gašperin